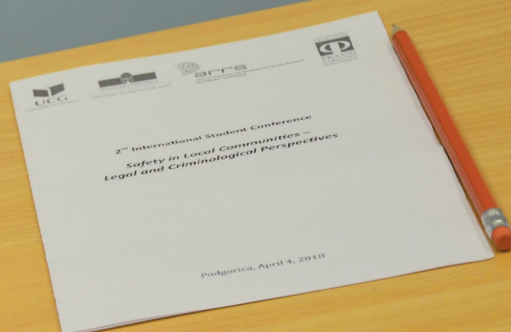
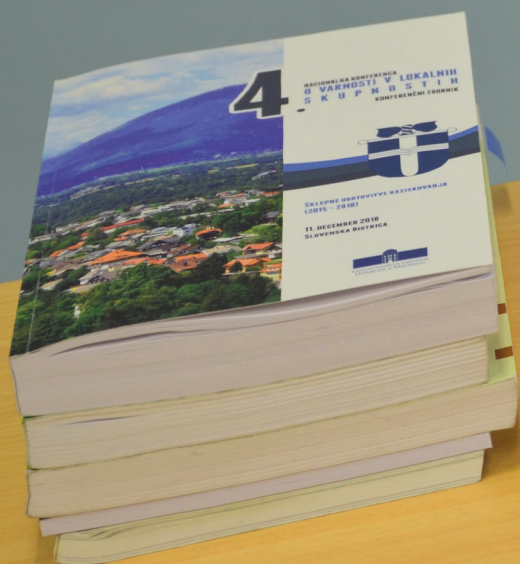

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Urška PIRNAT
Gorazd MEŠKO
Katja EMAN
UREDNIKI

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

II. ZBORNİK RAZİSKOVALNEGA DELA ŠTUDENTOV
FAKULTETE ZA VARNOSTNEVEDE UNIVERZE V MARIBORU

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Varnost v lokalnih skupnostih

II. zbornik raziskovalnega dela študentov
Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru

Uredniki

Urška Pirnat
Gorazd Meško
Katja Eman

November 2019

Naslov	Varnost v lokalnih skupnostih
Podnaslov	II. zbornik raziskovalnega dela študentov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru
Title	Safety and Security in Local Communities
Subtitle	2 nd Compilation of Research Papers Authored by the Students of the Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor
Uredniki <i>Editors</i>	Urška Pirnat (Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede)
	Gorazd Meško (Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede)
	Katja Eman (Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede)
Recenzija <i>Review</i>	Kaja Prislan (Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede)
	Branko Lobnikar (Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede)
Jezikovni pregled <i>Language editing</i>	Barbara Erjavec
Tehnični urednik <i>Technical editor</i>	Jan Perša (Univerzitetna založba Univerze v Mariboru)
Oblikovanje ovitka <i>Cover designer</i>	Jan Perša (Univerzitetna založba Univerze v Mariboru)
Grafika na ovitku <i>Cover graphic</i>	Knjige in list © Urška Pirnat
Grafične priloge <i>Graphic material</i>	Avtorji prispevkov

Založnik / *Published by*
Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru
Slomškov trg 15, 2000 Maribor, Slovenija
<http://press.um.si>, zalozba@um.si

Izdajatelj / *Co-published by*
Univerza v Mariboru
Fakulteta za varnostne vede
Kotnikova ulica 8, 1000 Ljubljana, Slovenija
<https://www.fvv.um.si>, fvv@fvv.uni-mb.si

Izdaja
Edition Prva izdaja

Vrsta publikacije
Type of publication E-knjiga

Dostopno na
Available at <http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/451>

Izdano
Published at Maribor, november 2019

© Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba

Besedilo/ *Text*

© Avtorji in uredniki 2019

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna.
/ This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

351.78 (082) (0.034.2)

VARNOST v lokalnih skupnostih [Elektronski vir] : II. zbornik raziskovalnega dela študentov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru / uredniki Urška Pirnat, Gorazd Meško, Katja Eman. - 1. izd. - El. knjiga. - Maribor : Univerzitetna založba Univerze, 2019

Način dostopa (URL): <http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/451>

ISBN 978-961-286-322-7 (pdf)

doi: [10.18690/978-961-286-322-7](https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7)

1. Pirnat, Urška

COBISS.SI-ID 97723137

ISBN 978-961-286-322-7 (pdf)

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7>

Cena
Price Brezplačni izvod

Odgovorna oseba založnika prof. dr. Zdravko Kačič,
For publisher rektor Univerze v Mariboru

Varnost v lokalnih skupnostih

II. zbornik raziskovalnega dela študentov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru

URŠKA PIRNAT, GORAZD MEŠKO IN KATJA EMAN

Povzetek Zbornik raziskovalnega dela študentov predstavlja drugo serijo recenziranih prispevkov, ki so nastali v okviru predmeta Varnost v lokalnih skupnostih na magistrskem študijskem programu Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru. Prispevki v zborniku so rezultat raziskovalnega dela študentov, ki je bilo opravljeno spomladi leta 2018. Prispevki so bili predstavljeni na drugi mednarodni študentski konferenci Pravne fakultete Univerze v Črni gori z naslovom Safety and Security in Local Communities – Legal and Criminological Perspectives v Podgorici v aprilu 2018. V okviru predmeta so študenti na bazah podatkov iz raziskave programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih (2015–2018) izvedli sekundarne analize podatkov in med sabo primerjali zaznave prebivalcev o varnosti v njihovih lokalnih skupnostih iz let 2011 in 2017 ter preučevali demografske dejavnike.

Ključne besede: • varnost • lokalna skupnost • raziskava • študenti • Slovenija •

NASLOVI UREDNIKOV: Urška Pirnat, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: urska.pirnat@fvv.uni-mb.si. Gorazd Meško, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si. Katja Eman, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: katja.eman@fvv.uni-mb.si.

Safety and Security in Local Communities

2nd Compilation of Research Papers Authored by the Students of the Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor

URŠKA PIRNAT, GORAZD MEŠKO & KATJA EMAN

Abstract The present compilation of research papers is the second edition of peer-reviewed papers produced in the framework of the “Safety and Security in Local Communities” course, which is part of the Master’s Study Programme at the Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor. The papers are the result of research work conducted by students in the spring of 2018. They were presented at the Second International Conference entitled “Safety and Security in Local Communities – Legal and Criminological Perspectives”, which was organised by the Montenegrin Faculty of Law in Podgorica in April 2018. In the framework of their course, students used databases of research conducted in 2011 and 2017 by the Programme Group on Safety and Security in Local Communities (2015–2018) to perform secondary data analyses and compare residents’ perceptions of safety and security in their local communities, as well as to examine relevant demographic factors.

Keywords: • safety • security • local community • survey • students • Slovenia •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Urška Pirnat, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: urska.pirnat@fvv.uni-mb.si. Gorazd Meško, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si. Katja Eman, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: katja.eman@fvv.uni-mb.si.

Kazalo / *Table of Contents*

Predgovor <i>Foreword</i> Urška Pirnat, Gorazd Meško in Katja Eman	1
Uvodna predstavitev rezultatov raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih <i>Introductory Presentation of Research Results Regarding Safety and Security in Local Communities</i> Urška Pirnat in Gorazd Meško	5
Povezanost prebivalcev v lokalni skupnosti <i>Cohesion Among Local Community Residents</i> Daniela Hozjan in Mitja Prešljic	21
Odziv prebivalstva na varnostne probleme v neformalnih krogih <i>Residents' Reaction to Security Problems in Informal Settings</i> Asja Babič in Patricija Lunežnik	39
Varnost v lokalnih skupnostih – zaznavanje uporabe drog in alkohola <i>Safety and Security in Local Communities – Perceptions of Drug and Alcohol Abuse</i> Nika Gabersšek in Senta Turjak	51
Dojemanje migrantov, tujih delavcev, beračev, klatežev in pripadnikov različnih kultur kot varnostni problem v lokalni skupnosti <i>Perception of Migrants, Foreign Workers, Beggars, Vagrants and Members of Different Cultures as a Security Problem in Local Communities</i> Klara Golič in Matej Vogrinčič	67
Situacijska prevencija, samovarovanje in državljansko samovarovanje kot oblike zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje <i>Situational Prevention, Self-Protection and Citizens' Self-Protection as Methods for the Future Provision of Safety and Security in Local Communities</i> Boštjan Ban in Sašo Radulovič	81
Vloga lokalne skupnosti pri zagotavljanju prometne varnosti <i>The Role of Local Communities in the Provision of Traffic Safety</i> Danijela Šebjanič in Mateja Lepoša	95

Ocenjevanje uspešnosti policije v lokalni skupnosti <i>Assessing Police Effectiveness in Local Communities</i> Monika Zorčič in Jure Šegota	107
Ocena uspešnosti policistov pri nalogah s področja nadzora meje in dela s tujci <i>Assessing Police Effectiveness in Implementing Tasks Related to Border Control and Foreigners</i> Arber Avdylaj in Kaltrina Shaqiri	125
Sodelovanje prebivalstva s policijo <i>Cooperation between Residents and the Police</i> Lara Klemenc in Patricija Bukovinski	135
Sodelovanje prebivalstva pri ocenjevanju policijskega dela <i>Residents' Participation in Assessing Police Work</i> Nina Grabeljšek in Maša Horvat	149
Ocena podpore skupnosti <i>Assessment of Community Support</i> Sandra Samida	159
Ocena odgovornosti policistov v lokalni skupnosti <i>Assessment of Police Officers' Responsibility in Local Communities</i> Eva Blatnik in Anja Babnik	173

Predgovor

URŠKA PIRNAT, GORAZD MEŠKO IN KATJA EMAN

Programska skupina Varnost v lokalnih skupnostih (2015–2018) (P5-0397), ki jo financira Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, je nastala zaradi spoznanja, da v slovenskem prostoru še nismo imeli celostne raziskave o zagotavljanju varnosti na lokalni ravni. Njen namen je preučiti in analizirati problematiko zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih ter preusmeriti pozornost raziskovalcev s teoretične ravni na preverjanje znanstvenih spoznanj in vrednosti teh spoznanj za prakso. Eden ključnih problemov slovenskega prostora je pomanjkljivo sodelovanje med teorijo in prakso. Prav tako je treba varnostne izzive v urbanih okoljih, zaradi kompleksne interakcije različnih vplivov, obravnavati interdisciplinarno in celovito, če se želijo uvajati dolgotrajne spremembe. Glavne vsebinske smernice raziskovalnega projekta so v multidisciplinarnem preučevanju varnosti v lokalnih skupnostih, s ciljem predlaganja uporabnih rešitev za bolj učinkovito zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji.

V delo programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih so poleg raziskovalcev Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru aktivno vključeni tudi študenti fakultete. Praviloma so v raziskovalni dejavnosti sodelovali magistrski študenti Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, zato je kot plod dela programske skupine nastal nov predmet na magistrskem študiju z naslovom Varnost v lokalnih

skupnostih, saj so bile ugotovitve raziskovalne dejavnosti podlaga za nastanek predmeta.

Raziskovalna spoznanja iz dela programske skupine že od leta 2015 vključujemo v pedagoško delo na Fakulteti za varnostne vede. Ne le, da smo v že obstoječe predmete vključili nove vsebine in v raziskovalno delo vključevali študente, temveč smo v študijskem letu 2017/2018 na magistrskem programu začeli izvajati nov predmet Varnost v lokalnih skupnostih. Predmet je izredno raziskovalno naravnano, saj študenti poleg poslušanja teoretičnih vsebin o izzivih, dilemah in praksah izvajanja ter zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti spoznajo oziroma tudi preizkusijo raziskovalno delo. V okviru tega predmeta študenti najprej pripravijo in potem predstavijo svoje raziskovalno delo na mednarodnih študentskih konferencah. Študenti s pomočjo nosilca predmeta in asistenta opravijo sekundarne analize podatkov in jih dopolnijo s svojim raziskovalnim in analitičnim delom. Tako dobimo izdelke raziskovalnega dela študentov o varnosti v lokalnih okoljih s pogledi mladih, obetavnih prihodnjih strokovnjakov za varnostne zadeve.

V študijskem letu 2018/2019 je delo pri predmetu sprva potekalo s predstavitvijo teoretičnih izhodišč in pregledom že zbranih del in zbornikov, ki so nastali v okviru programske skupine, nato pa so študenti opravili statistične obdelave podatkov iz raziskav o varnosti v lokalnih skupnostih iz let 2011 in 2017. Obe raziskavi sta temeljili na anketiranju prebivalcev Slovenije v 24 občinah, pri tem je bil uporabljen enak oz. dopolnjen vprašalnik, kar je omogočalo primerjavo podatkov med letoma. Vprašalnik je meril zaznave prebivalcev na različnih področjih varnosti. Študenti so v okviru predmeta na bazah podatkov izvedli analize in med sabo primerjali zaznave prebivalcev iz let 2011 in 2017 ter preučevali demografske dejavnike (razlike med spoloma, starostjo, izobrazbo, velikostjo naselja).

Pričujoči zbornik predstavlja rezultate raziskovalnega dela študentov, ki je bilo opravljeno spomladi leta 2018. Študenti so se lotili izredno zanimivih tem, vezanih na varnost v lokalnih skupnostih, kot so: povezanost in sodelovanje prebivalcev v lokalni skupnosti, odzivanje prebivalcev na varnostne probleme v skupnosti (droge, alkohol, promet, migranti), vloga in sodelovanje prebivalcev pri zagotavljanju varnosti v skupnosti, oblike zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje (npr. situacijska preprečitev, samovarovanje in državljansko samovarovanje), sodelovanje s policijo, ocenjevanje uspešnosti in odgovornosti policije pri

zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti. Poleg raziskovalnega dela se je 20 študentov v spremstvu vodje programske skupine prof. dr. Gorazda Meška in dekana Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru izr. prof. Andreja Sotlarja udeležilo ekskurzije v Podgorico v Črni gori. V Podgorici so 4. aprila 2018 skupaj s študenti Pravne fakultete Univerze v Črni gori svoje delo predstavili na drugi mednarodni študentski konferenci Safety and Security in Local Communities – Legal and Criminological Perspectives, ki je bila organizirana v sodelovanju s predstavniki Pravne fakultete Univerze v Črni gori. Prispevke so študenti po opravljenih recenzijah urejali do pomladi 2019.

Zbornik prispevkov predstavlja dopolnjene analize raziskav iz let 2011 in 2017 v okviru programske skupine in s predstavljenimi rezultati pripomore k boljšemu razumevanju stališč o varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji.

Uvodna predstavitev rezultatov raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih

URŠKA PIRNAT IN GORAZD MEŠKO

Povzetek Uvodni prispevek predstavlja raziskavo o varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji iz leta 2017, ki je bila izvedena v okviru programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih (2015–2018) (P5-0397) na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru. Raziskava je predstavljala ponovitev študije iz leta 2011. Pri zbiranju podatkov je bil uporabljen isti, vendar nekoliko dopolnjen vprašalnik, kar je omogočalo primerjavo z letom 2011. Vprašalnik je meril zaznave prebivalcev glede varnosti v lokalnih skupnostih z več vidikov (vloga občin pri zagotavljanju varnosti, povezanost prebivalcev, odzivanje na varnostne probleme, viri ogrožanja, delo policije in preprečevanje kriminalitete). V nadaljevanju so opredeljene raziskovalne metode zbiranja podatkov, opis vzorca in rezultati faktorске analize vprašalnika. Prispevek predstavlja podlago za ostale prispevke v zborniku, ki predstavljajo poglobljeno raziskovanje posameznih dejavnikov.

Ključne besede: • varnost v lokalnih skupnostih • programska skupina
• raziskava • faktorška analiza • Slovenija •

NASLOVA AVTORJEV: Urška Pirnat, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: urska.pirnat@fvv.uni-mb.si. Gorazd Meško, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.1>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Introductory Presentation of Research Results Regarding Safety and Security in Local Communities

URŠKA PIRNAT & GORAZD MEŠKO

Abstract This introductory paper presents the research on safety and security in local communities in Slovenia conducted in 2017 by the Programme Group on Safety and Security in Local Communities (2015–2018; P5-0397) at the Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor. The study replicated a similar study previously conducted in 2011. The same, albeit slightly extended questionnaire allowed the comparison with the data in 2011. The questionnaire measured residents' perceptions of safety and security in local communities from different perspectives (the role of municipalities in safety provision, social cohesion, responses to security issues, sources of threats, policing and crime prevention). The paper further presents the research methodology, the sample and results of the factor analysis. The paper serves as the basis for other papers included in this compilation, which provide an in-depth insight into individual factors.

Keywords: • safety/security in local communities • research project • research • factor analysis • Slovenia •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Urška Pirnat, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: urska.pirnat@fvv.uni-mb.si. Gorazd Meško, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: gorazd.mesko@fvv.uni-mb.si.

1 Uvod

Raziskava, predstavljena v uvodnem prispevku, je rezultat dela programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih (2015–2018), ki jo financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (P5-0397). Cilj programske skupine je analizirati in ugotoviti dejansko stanje glede: 1) pravnih vprašanj glede varnosti, 2) pristojnosti institucij s področja varnosti v občinah, 3) kakovosti življenja in socialne prevencije, 4) odnosov v multikulturnih skupnostih, 5) dnevnih rutin in varnosti, 6) varnostnih problemov in institucionalnih zmogljivosti, 7) javne varnosti v mestih in 8) varnostnih mrež v mestih (Meško, 2015). V sklopu programske skupine je bila v letu 2017 opravljena raziskava, ki je preučevala zaznave prebivalcev glede varnosti v lokalnih skupnostih. Pri tem je bil uporabljen dopolnjen vprašalnik iz raziskave v letu 2011, kar je omogočalo primerjavo rezultatov med letoma 2011 in 2017 (Meško et al., 2012).

Preučevanje zaznave prebivalcev glede varnosti v njihovem lokalnem okolju predstavlja pomemben segment preučevanja varnosti na lokalni ravni, saj je ta vidik poudarjen tudi v evropskih smernicah za merjenje lokalne varnosti. V smislu zaznav, povezanih s kriminaliteto in varnostjo, Evropski forum za urbano varnost priporoča, da je treba ugotoviti zaznave prebivalcev o virih ogrožanja in potencialnih tveganj, subjektov zagotavljanja varnosti in kakovosti življenja v lokalni skupnosti (European Forum for Urban Security, 2007; 2016). Ugotovitve raziskav kažejo, da posameznikova zaznava varnostne ogroženosti okolja pomembno vpliva na občutek pripadnosti lokalnemu okolju in na zaznavo kakovosti življenja v lokalni skupnosti (Meško et al., 2012).

Zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih se osredotoča na vprašanja, kako izboljšati sodelovanje ljudi v skupnosti, kako se lahko izboljša lokalno družbeno nadzorstvo ter kako naj delujejo državne institucije na ravni lokalnih skupnosti (Pečar, 1991). Glede na urbanizacijski vidik se lokalne skupnosti v Sloveniji delijo na mestne (urbane) in podeželske (ruralne), razmejitev pa ni vedno enotna (Vlaj, 1998). Policija kot temeljna državna institucija glede na svojo organiziranost zagotavlja varnost na lokalni ravni, pri čemer skrbi za varovanje življenja, osebne varnosti ter premoženja prebivalcev, odkriva, preiskuje in preprečuje kriminalitete in skrbi za javni red in mir («Zakon o nalogah in pooblastilih policije [ZNPPol]», 2013). Zagotavljanje varnosti na lokalni ravni predvideva že država, ki to odgovornost

poleg policije nalaga tudi občinam in lokalnim skupnostim (Modic, Lobnikar in Dvojmoč, 2014). Občine po Zakonu o lokalni samoupravi zagotavljajo varnost na več področjih, kot so socialna varnost, prometna varnost, javni red in mir ter varstvo okolja (»Zakon o lokalni samoupravi [ZLS]«, 2007). Občinam je prav tako naložena odgovornost, da v sodelovanju s policijo sprejmejo občinski program varnosti na podlagi ocenjenih varnostnih razmer na območju občine. Občinski program varnosti predstavlja podlago za vrsto in obseg nalog, ki jih izvaja občinsko redarstvo (»Zakon o občinskem redarstvu [ZORed]«, 2006).

V nadaljevanju so predstavljene raziskovalne metode, ki so bile uporabljene v okviru zbiranja podatkov, opis vzorca in rezultati analize vprašalnika. V zaključku so podana izhodišča, na podlagi katerih prispevki v zborniku vsebujejo podrobnejše analize raziskave iz let 2011 in 2017.

2 Raziskovalne metode

Zbiranje podatkov je bilo opravljeno na podlagi anketnega vprašalnika iz študije iz let 2011 in 2017. Vzorec predstavljajo prebivalci¹ 24 slovenskih občin glede na osem policijskih uprav, ki pokrivajo ista območja v letih 2011 ($n = 959$) in 2017 ($n = 1.266$). Z vsakih osmih policijskih uprav so bile izbrane tri občine (ena majhna, ena srednja in ena velika občina). Za vsako občino posebej je bilo določeno število anketiranih na način, ki določa reprezentativnost vzorca, in sicer glede na velikost občine po številu prebivalcev, starosti in spolu. Podatke so zbirali usposobljeni anketarji, ki so skladno z vzorčno tabelo v okolišju anketirali lokalne prebivalce. Pred anketiranjem so bili anketiranci povabljeni k sodelovanju v raziskavi in obveščeni, da je njihovo sodelovanje prostovoljno in anonimno, nato pa jim je bil na kratko predstavljen kontekst raziskovanja. Izpolnjevanje vprašalnika je v povprečju trajalo pol ure. Vzorcenje in način zbiranja podatkov sta bila za leti 2011 in 2017 enaka, kar omogoča primerjavo podatkov.

---

¹ V izvedeni študiji so bili poleg prebivalcev na enakih območjih anketirani tudi policisti. Rezultati iz vzorca policistov v tem zborniku niso predstavljeni, saj smo se osredotočali samo na zaznave prebivalcev. Rezultati zaznav policistov so predstavljeni v zborniku 3. Nacionalne konference o varnosti v lokalnih skupnostih (Meško, Eman in Pirnat, 2017).

2.1 Opis vzorca

Vzorec je vseboval vzorec prebivalcev iz let 2011 in 2017. V tabeli 1 je predstavljena demografska struktura vzorcev za leti 2011 in 2017.

Tabela 1: Demografske značilnosti vzorca

		2011 (<i>n</i> = 959)	2017 (<i>n</i> = 1.266)
		<i>n</i> / <i>%</i>	<i>n</i> / <i>%</i>
Spol	Moški	434/45,3	596/47,2
	Ženski	525/54,6	668/52,8
	Ni odgovora	2/0,2	2/0,2
Starost	18–30	371/38,8	273/21,6
	31–45	222/23,2	344/27,2
	46–60	233/24,4	334/26,4
	61–	129/13,5	313/24,8
	Ni odgovora	6/0,6	2/0,2
Izobrazba	Nedokončana osnovna šola	4/0,4	11/0,9
	Dokončana osnovna šola	92/9,7	159/12,7
	Dokončana srednja šola	517/54,3	587/46,7
	Dokončana 2-letna višja	95/10,0	131/10,4
	Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	229/24,1	291/23,2
	Specializacija, magistrerij	11/1,2	61/4,9
	Doktorat	4/0,4	16/1,3
Ni odgovora	9/0,9	10/0,8	
Sedanja delovna dejavnost	Zaposlen v gospodarstvu	248/25,9	349/27,7
	Zaposlen v negospodarstvu	196/20,5	289/22,9
	Samozaposlen	55/5,7	76/6,0
	Kmet, gospodinja	13/1,4	16/1,3
	Upokojenec	152/15,9	311/24,6
	Študent, dijak, vajenec	221/23,1	157/12,4
	Brezposeln	66/6,9	53/4,2
Drugo	7/0,7	11/0,9	
Ni odgovora	3/0,3	4/0,3	
Velikost naselja	Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	194/20,4	231/18,4
	Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	313/32,8	310/24,7
	Primestno naselje ali manjše mesto	180/18,9	220/17,6
	Večje mesto/mestna občina	266/27,9	492/39,3
	Ni odgovora	8/0,8	13/1,0

3 Rezultati

V spodnjih tabelah so predstavljeni rezultati faktorke analize celotnega vprašalnika. Pri kompleksnejših dejavnikih so bile izvedene še dodatne faktorke analize. Vrednosti Kaiser-Meyer-Olkinove mere ustreznosti vzorca za faktorke analizo (OKM) so presegale vrednosti 0,5, kar kaže na to, da so bili podatki ustrezni za posamezne faktorke analize. Zanesljivost spremenljivk je bila potrjena z visoko vrednostjo koeficienta Cronbach Alpha za vsak dejavnik posebej. Pri vsaki tabeli je za vsako spremenljivko podana faktorke utež (*FL*), aritmetična sredina in standardni odklon (*S. O.*) za vsako leto anketiranja posebej (2011 in 2017). V nadaljevanju predstavljamo rezultate faktorke analize za vsak dejavnik posebej.

Tabela 2: Naloge občine pri zagotavljanju varnosti

	<i>FL</i>	2011		2017	
		$\bar{x}$	<i>S. O.</i>	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>
Socialna varnost in gospodarski razvoj		2,6	0,8	3,0	0,8
Občina omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine.	0,7	3,0	0,9	3,1	0,9
Občina pospešuje službe socialnega skrbstva.	0,6	2,8	0,9	3,0	0,9
Občina ustvarja pogoje za gradnjo stanovanj.	0,6	2,9	1,1	2,9	1,0
Javni red in mir		3,4	0,7	3,4	0,7
Občina ureja promet v občini.	0,6	3,3	1,0	3,2	1,0
Občina opravlja nadzorstvo nad krajevnimi prireditvami.	0,7	3,5	0,9	3,5	0,9
Občina opravlja inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov.	0,5	3,1	1,0	3,1	0,9
Občina skrbi za javno razsvetlavo.	0,5	3,8	1,0	3,7	1,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 2 predstavlja Naloge občine pri zagotavljanju varnosti, ki vsebuje dva dejavnika, in sicer zagotavljanje socialne varnosti in gospodarskega razvoja ter zagotavljanje javnega reda in miru. Pri dejavniku Socialna varnost in gospodarski razvoj so prebivalci v obeh letih najbolj ocenili, da občina omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine. Pri dejavniku zagotavljanja javnega reda in miru so prebivalci najbolj ocenili delo občine v skrbi za javno razsvetlavo.

Tabela 3: Bivanje prebivalcev v skupnosti

	FL	2011		2017	
		$\bar{x}$	S. O.	$\bar{x}$	S. O.
Povezanost prebivalcev		3,3	0,9	3,3	0,9
Soseska je tesno povezana.	0,8	2,8	1,1	3,0	1,1
Prebivalci po potrebi stopijo skupaj in rešujejo skupne probleme.	0,8	3,3	1,1	3,3	1,1
Prebivalci si med seboj pomagajo.	0,8	3,3	1,1	3,3	1,0
Če bi kdo od prebivalcev zbolel, lahko računa na pomoč sosedov, da bi opravili nakup v trgovini, šli po zdravlila v lekarno.	0,7	3,4	1,2	3,5	1,2
Ko koga ni doma, se lahko zanese na sosede, da bodo pazili na njegov dom oziroma pazili na morebitne težave.	0,7	3,5	1,2	3,5	1,2
Prebivalci si medsebojno zaupajo.	0,7	3,3	1,0	3,0	1,1
Če bi kdo v stiski potreboval 25 EUR, bi mu jih sosed posodil.	0,7	3,6	1,2	3,6	1,2
Občutek varnosti		3,9	1,0	3,9	0,9
Ko se prebivalci ponoči sprehajajo po soseski, se počutijo varno.	0,8	3,7	1,1	3,7	1,1
Prebivalci se počutijo varno.	0,8	4,0	1,0	4,0	1,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Bivanje prebivalcev v skupnosti vsebuje dva dejavnika, povezanost prebivalcev in občutek varnosti, kot prikazuje tabela 3. Prebivalci so pri dejavniku Povezanost prebivalcev v obeh letih najbolje ocenili spremenljivko *Če bi kdo v stiski potreboval 25 EUR, bi mu jih sosed posodil*, najslabše pa spremenljivko *Soseska je tesno povezana*. Pri dejavniku Občutek varnosti so prebivalci v obeh letih najbolje ocenili, da se počutijo varno.

Tabela 4: Odzivanje prebivalcev na varnostne probleme

	FL	2011		2017	
		$\bar{x}$	S. O.	$\bar{x}$	S. O.
Formalno odzivanje		2,1	1,0	2,2	1,0
Obvestijo župana ali koga drugega na občini.	0,8	2,0	1,2	1,8	1,1
Na to opozorijo na srečanjih s predstavniki občine.	0,7	2,0	1,2	2,1	1,3
Obvestijo policijo.	0,5	2,4	1,3	2,6	1,3
Neformalno odzivanje		3,8	0,9	3,6	0,9
O tem govorijo s prijatelji in znanci.	0,8	3,7	1,0	3,8	1,0
O tem govorijo v družini.	0,7	3,9	1,1	4,0	1,1
O tem govorijo s sodelavci.	0,7	3,1	1,2	3,1	1,2

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

V tabeli 4 sta prikazana dva dejavnika, ki sta vsebovana v odzivanju prebivalcev na varnostne probleme v njihovih lokalnih skupnostih. Pri dejavniku Formalno odzivanje so prebivalci v obeh letih najbolj ocenili, da ob varnostnem problemu obvestijo policijo. Pri dejavniku Neformalno odzivanje so prebivalci v obeh letih najbolj ocenili, da ob varnostnem problemu govorijo v družini.

Tabela 5: Zaznava virov ogrožanja v lokalnih skupnostih

	2011			2017	
	<i>FL</i>	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>
Organizirana kriminaliteta		2,4	1,0	2,2	1,1
Spolni napadi/posilstva.	0,7	2,1	1,2	1,9	1,2
Prostitucija.	0,7	2,2	1,2	1,9	1,2
Organizirana kriminaliteta.	0,6	2,9	1,3	2,5	1,3
Nasilje na ulici.	0,6	2,4	1,1	2,3	1,3
Uporaba drog in alkohola		3,2	0,9	3,1	1,0
Kajenje marihuane na javnih mestih.	0,7	3,0	1,2	2,9	1,3
Pijančevanje na javnih mestih.	0,7	3,2	1,1	3,2	1,2
Preprodaja droge.	0,6	3,4	1,2	3,0	1,4
Alkoholizem.	0,5	3,3	1,1	3,2	1,2
Dejavniki negotovosti		3,6	0,9	3,3	1,1
Brezposelnost.	0,7	3,9	1,1	3,5	1,2
Revščina.	0,7	3,5	1,1	3,3	1,2
Gospodarsko nazadovanje.	0,6	3,4	1,2	3,1	1,3
Migracije		2,2	0,9	2,1	1,0
Tuji delavci.	0,8	2,3	1,2	2,1	1,2
Pripadniki drugih narodnosti ali kultur.	0,7	2,1	1,2	2,2	1,2
Migranti.	0,7	2,3	1,2	2,1	1,3
Turisti.	0,6	1,8	1,0	1,8	1,1
Berači ali klateži.	0,5	2,3	1,2	2,2	1,3

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 5 prikazuje zaznavo virov ogrožanja prebivalcev v lokalnih skupnostih in vsebuje štiri dejavnike, in sicer Organizirano kriminaliteto, Uporabo drog in alkohola, Dejavnike negotovosti in Migracije. Pri dejavniku Organizirana kriminaliteta so prebivalci v obeh letih kot najbolj ogrožajoč vir ocenili organizirano kriminaliteto. Pri dejavniku Uporaba drog in alkohola so prebivalci v letu 2011 kot najbolj ogrožajoč vir ocenili preprodajo droge, v letu 2017 pa pijančevanje na javnih mestih. Brezposelnost je bila ocenjena kot najbolj ogrožajoč vir v obeh letih v sklopu dejavnika Dejavniki negotovosti. Pri dejavniku Migracije so prebivalci v letu 2011 kot najbolj ogrožajoč vir ocenili tuje delavce in migrante, v letu 2017 pa pripadnike drugih narodnosti ali kultur in berače ali klateže.

Tabela 6: Zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnosti

	FL	2011		2017	
		$\bar{x}$	S. O.	$\bar{x}$	S. O.
Preprečevanje kriminalitete		3,9	0,7	3,9	0,7
Z vključevanjem varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol.	0,7	4,0	1,0	4,0	1,0
Z obveščanjem in osveščanjem preko (lokalnih) medijev.	0,6	3,9	0,9	3,9	1,0
Z uveljavljanjem alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nižje prestopke (družbeno koristno delo, obvezno izobraževanje, zdravljenje).	0,6	4,1	1,0	4,0	1,0
Z doslednim kaznovanjem kršiteljev.	0,6	4,1	1,0	4,2	1,0
Z delom Centrov za socialno delo.	0,5	3,6	1,0	3,7	1,2
S spodbujanjem samozaščitnega vedenja prebivalcev.	0,5	3,9	1,0	3,9	1,0
Z vključevanjem nevladnih organizacij, društev.	0,5	3,5	1,1	3,6	1,1
Zagotavljanje prometne varnosti		3,9	0,9	4,0	0,8
Z omejitvijo hitrosti prometa s signalnimi opozorili.	0,7	4,0	1,0	4,1	1,0
Z jasno označeno varno potjo v šolo.	0,7	4,0	1,1	4,1	1,0
Z novimi tehničnimi rešitvami v prometu.	0,7	4,0	1,0	4,1	1,1
Z enotno telefonsko številko za klice v sili.	0,7	3,9	1,1	4,0	1,1
Z boljše javno razsvetlavo.	0,5	3,6	1,1	3,8	1,1

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje vsebuje dva dejavnika, kot je razvidno iz tabele 6. Pri dejavniku Preprečevanje kriminalitete so prebivalci v obeh letih najbolje ocenili dosledno kaznovanje kršiteljev kot zagotavljanje varnosti v prihodnosti. Pri dejavniku Zagotavljanje prometne varnosti so prebivalci v letu 2011 najbolje ocenili nove tehnične rešitve v prometu, leta 2017 pa omejitve hitrosti prometa s signalnimi opozorili.

Tabela 7: Ocenjevanje dela policije

	FL	2011		2017	
		$\bar{x}$	S. O.	$\bar{x}$	S. O.
Delo policije		2,8	0,7	3,1	0,8
Je učinkovita pri svojem delu.	0,8	2,9	0,9	3,2	1,0
Je primerno vodena.	0,8	2,8	1,0	3,1	1,1
Se zaveda potreb prebivalcev.	0,8	2,7	1,0	3,0	1,0
Je pripravljena upoštevati predloge prebivalcev.	0,8	2,7	1,0	3,0	1,1
Je motivirana za reševanje težav prebivalcev.	0,8	2,9	1,0	3,2	1,1
Objektivno obvešča varnost.	0,7	2,8	1,0	3,2	1,0
Je politično neodvisna.	0,6	2,5	1,1	2,8	1,2
Ima vodilno vlogo pri zagotavljanju varnosti.	0,6	3,3	1,1	3,7	1,1
Je dovolj prisotna na terenu.	0,5	2,9	1,1	3,1	1,1

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 7 prikazuje dejavnik Ocenjevanje dela policije. Prebivalci so v obeh letih najboljše ocenili spremenljivko *Policija ima vodilno vlogo pri zagotavljanju varnosti*, najslabše pa spremenljivko *Policija je politično neodvisna*.

Tabela 8: Uspešnost policistov pri različnih nalogah

	FL	2011		2017	
		$\bar{x}$	S. O.	$\bar{x}$	S. O.
Uspešnost policistov v lokalni skupnosti		3,1	0,7	3,4	0,7
Varovanje življenja.	0,8	3,3	1,0	3,8	0,9
Varovanje osebne varnosti.	0,7	3,1	1,0	3,5	1,0
Nudjenje pomoči pri zaščiti in reševanju.	0,7	3,4	1,0	3,8	0,9
Varovanje premoženja ljudi.	0,7	2,9	0,9	3,2	1,0
Spoštovanje človekovih pravic.	0,6	3,0	0,9	3,4	0,9
Zagotavljanje javnosti svojega delovanja.	0,6	3,0	0,9	3,2	0,9
Preventivno delovanje.	0,6	3,0	0,9	3,5	1,0
Vzdrževanje javnega reda.	0,6	3,2	0,9	3,5	0,9
Hitro odzivanje na nujne klice prebivalcev.	0,6	3,1	1,1	3,5	1,0
Zakonitost opravljanja dela.	0,6	3,0	0,9	3,5	0,9
Sodelovanje s prebivalci v občini.	0,6	2,9	1,0	3,0	1,0
Obravnavanje pritožb občanov zoper delo policije.	0,6	2,8	0,9	3,0	1,0
Nadzorovanje in urejanje prometa.	0,5	3,3	0,9	3,5	0,9
Uspešnost policistov pri preprečevanju kriminalitete		2,8	0,7	3,0	0,9
Preprečevanje zlorabe drog.	0,7	2,8	1,0	3,0	1,1
Preprečevanje vandalizma	0,7	2,8	0,9	3,0	1,0
Zmanjševanje števila ponovnih klicev z istega naslova.	0,7	2,8	0,8	3,1	1,0
Usmerjanje pozornosti na povratnike.	0,7	2,9	0,9	3,0	1,0
Preiskovanje gospodarske kriminalitete.	0,6	2,7	1,0	2,9	1,1
Uspešnost policistov pri nalogah s področja meje in nadzora s tujci		3,3	0,9	3,5	0,9
Preprečevanje ilegalnih prehodov državne meje.	0,9	3,3	1,0	3,5	1,0
Opravljanje nalog v zvezi s tujci.	0,7	3,2	0,9	3,4	1,0
Varovanje državne meje in opravljanje mejne kontrole.	0,7	3,5	1,0	3,6	1,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Uspešnost policistov vsebuje tri dejavnike, in sicer Uspešnost policistov v lokalni skupnosti, Uspešnost policistov pri preprečevanju kriminalitete in Uspešnost policistov pri nalogah s področja meje in nadzora s tujci. Iz tabele 8 je razvidno, da so prebivalci pri dejavniku Uspešnost policistov v lokalni skupnosti v obeh letih najboljše ocenili uspešnost pri nudenju pomoči pri zaščiti in reševanju. Pri dejavniku Uspešnost policistov pri preprečevanju kriminalitete so prebivalci v letu 2011 najboljše ocenili usmerjanje pozornosti na povratnike, v letu 2017 pa zmanjševanje

števíla ponovnih klicev z istega naslova. Pri dejavniku Uspešnost policistov pri nalogah s področja meje in nadzora s tujci je bila v obeh letih najboljše ocenjena spremenljivka *Varovanje državne meje in opravljanje mejne kontrole*.

Tabela 9: Pripravljenost prebivalcev sodelovati s policijo

	FL	2011		2017	
		$\bar{x}$	S. O.	$\bar{x}$	S. O.
Sodelovanje prebivalcev s policijo		3,1	1,0	3,0	1,0
Sodelovati pri promociji projektov v okviru policijskega dela v skupnosti.	0,8	3,0	1,21	2,95	1,3
Sodelovati pri neformalnih druženjih med skupnostjo in policijo.	0,8	3,2	1,22	3,11	1,2
Sodelovati pri vzpostavljanju sodelovanja s skupnostjo.	0,8	3,1	1,13	3,09	1,2
Sodelovati pri izobraževanju in seznanjanju otrok in odraslih o varnostni problematiki.	0,7	3,3	1,23	3,22	1,3
Sodelovati pri vzdrževanju javnega reda in miru.	0,7	3,0	1,18	2,94	1,3
Sodelovati pri varovanju soseske.	0,7	3,2	1,19	3,11	1,2
Sodelovati v varnostnem sosvetu.	0,6	2,7	1,23	2,79	1,3
Sodelovati pri preventivnih dejavnostih policije.	0,6	3,0	1,16	2,93	1,2
Sodelovanje prebivalcev pri ocenjevanju policijskega dela		2,8	1,2	2,9	1,1
Sodelovati pri nadzoru dela policije.	0,9	2,7	1,3	2,7	1,3
Sodelovati pri ocenjevanju uspešnosti dela policije.	0,8	2,8	1,3	2,9	1,2
Sodelovati pri določanju ciljev policijskega dela v kraju bivanja.	0,7	2,9	1,2	3,0	1,2

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Iz tabele 9 je razvidno, da pripravljenost prebivalcev sodelovati s policijo vsebuje dva dejavnika, in sicer Sodelovanje prebivalcev s policijo in Sodelovanje prebivalcev pri ocenjevanju policijskega dela. Pri dejavniku Sodelovanje prebivalcev s policijo so prebivalci v obeh letih najboljše ocenili pripravljenost sodelovati pri izobraževanju in seznanjanju otrok in odraslih o varnostni problematiki. Pri dejavniku Sodelovanje prebivalcev pri ocenjevanju policijskega dela so prebivalci v obeh letih najboljše ocenili pripravljenost sodelovati pri določanju ciljev policijskega dela v kraju bivanja.

Tabela 10: Mnenje prebivalcev o policiji

	FL	2011		2017	
		$\bar{x}$	S. O.	$\bar{x}$	S. O.
Podpora prebivalstva policiji		3,1	0,7	3,2	0,7
Večina prebivalcev spoštuje policiste.	0,7	3,1	0,9	3,4	1,0
Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju.	0,7	3,1	1,0	3,4	1,0
Prebivalci so pripravljeni sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini.	0,7	3,2	1,0	3,4	1,0
Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega.	0,7	3,0	1,0	3,3	1,1
Policisti upravičeno zaupajo večini občanov.	0,7	3,2	1,0	3,3	0,9
Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije.	0,6	2,8	1,0	2,9	1,0
Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji.	0,5	3,0	0,9	3,0	1,0
Odgovornost policije		4,0	0,9	4,0	0,9
Nudenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov.	0,8	4,1	1,0	4,2	1,0
Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom.	0,7	3,9	1,1	3,9	1,1

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 10 prikazuje dva dejavnika, in sicer Podpora prebivalstva policiji in Odgovornost policije. Pri dejavniku Podpora prebivalstva policiji so prebivalci v obeh letih najbolje ocenili spremenljivko *Prebivalci so pripravljeni sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini*, pri dejavniku Odgovornost policije pa so prebivalci v obeh letih najbolje ocenili spremenljivko *Nudenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov*.

Vprašalnik iz leta 2017 je poleg že predstavljenih spremenljivk vseboval še dimenzije merjenja zaznav varnosti v kibernetnem prostoru. Tabela 11 prikazuje pogostost elektronskih naprav, in sicer pogostost uporabe za službene/študijske obveznosti ter elektronsko poslovanje in uporaba elektronskih naprav za prosti čas. Pri uporabi elektronskih naprav za službene/študijske obveznosti ter elektronsko poslovanje so prebivalci kot najpogosteje navedli brskanje in iskanje na spletu ter uporabo za izmenjavanje e-pošte. Kot najmanj pogosto so navedli uporabo elektronskih naprav za študijske obveznosti. Pri uporabi elektronskih naprav za prosti čas so prebivalci najbolj pogosto uporabljali elektronske naprave za dostop do družabnih omrežij in predvajanje glasbe in filmov, branje e-knjig in člankov; kot najmanj pogosto pa igranje iger.

Tabela 11: Pogostost uporabe elektronskih naprav

<i>Pogostost uporabe elektronskih naprav za ...</i>	<i>FL</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>S. O.</i>
Službene/študijske obveznosti in elektronsko poslovanje		2,6	0,9
službene obveznosti	0,8	2,9	1,6
študijske obveznosti	0,5	2,1	1,4
e-bančništvo, plačevanje računov	0,7	2,4	1,5
spletno nakupovanje	0,6	2,2	1,2
izmenjavanje šolskih, poslovnih podatkov	0,7	2,4	1,4
brskanje, raziskovanje, iskanje na spletu	0,6	3,3	1,3
izmenjavanje e-pošte	0,8	3,2	1,4
uporabo programov za urejanje in analizo podatkov	0,7	2,2	1,3
Prosti čas		2,4	0,9
dostop do spletnih družabnih omrežij	0,6	2,9	1,4
prenos filmskih, glasbenih in video vsebin s spleta	0,7	2,3	1,3
igranje iger	0,8	1,8	1,1
uporabo programov za razvedrilo	0,8	2,1	1,1
predvajanje glasbe in filmov, branje e-knjig in člankov	0,7	2,8	1,3

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 12 prikazuje odgovore prebivalcev glede zaznavanja virov ogrožanja pri uporabi informacijskih tehnologij. Pri dejavniku Uporabi družabnih omrežij, elektronskega poslovanja so največjo verjetnost zlorabe ocenili pri spletnem nakupovanju in dostopanju do družabnih omrežij, najmanjšo verjetnost pa pri izmenjavanju podatkov. Pri uporabi informacijskih tehnologij za prosti čas so največjo verjetnost zlorabe ocenili pri prenosu filmskih, glasbenih in video vsebin s spleta, najmanjšo pa pri predvajanju glasbe in filmov, branju e-knjig in člankov.

Tabela 12: Zaznavanje virov ogrožanja pri uporabi informacijskih tehnologij

<i>Verjetnost zlorabe pri uporabi računalnika in interneta pri ...</i>	<i>FL</i>	<i>$\bar{x}$</i>	<i>S. O.</i>
Uporaba družabnih omrežij, elektronskega poslovanja		3,2	0,9
dostopanju do spletnih družabnih omrežij	0,7	3,4	1,2
dostopanju do e-bančništva, plačevanje računov	0,9	3,2	1,3
spletnemu nakupovanju	0,8	3,3	1,2
izmenjavanju podatkov	0,7	3,0	1,2
Prosti čas in zabava		3,0	0,9
brskanju po spletu	0,7	3,1	1,2
prenosu filmskih, glasbenih in video vsebin s spleta	0,7	3,2	1,3
izmenjavanju e-pošte	0,5	3,1	1,2
uporabi programov za urejanje in analizo podatkov	0,6	2,7	1,2
igranju iger	0,9	2,8	1,3
uporabi programov za razvedrilo	0,9	2,9	1,3
predvajanju glasbe in filmov, branju e-knjig in člankov	0,9	2,6	1,2

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

4 Zaključek

V uvodnem prispevku smo predstavili rezultate factorske analize vprašalnika iz raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih iz let 2011 in 2017. Dejavniki predstavljajo zaznave prebivalcev glede različnih vidikov varnosti v lokalnih skupnosti. Poglobljene analize posameznih dejavnikov so predstavljene v nadaljnjih prispevkih, ki so rezultat dela magistrskih študentov pri predmetu Varnost v lokalnih skupnostih. Pri analizi dejavnikov so študenti s pomočjo statističnega programa SPSS uporabljali opisno statistiko, za primerjavo vrednosti spremenljivk med letoma 2011 in 2017 so uporabljali t-test in za primerjavo vrednosti spremenljivk glede na demografske spremenljivke hi-kvadrat test. Vsak prispevek v nadaljevanju zbornika predstavlja analizo po enega dejavnika in temu pripadajočih spremenljivk, ki so si jih študenti izbrali sami.

Literatura

- European Forum for Urban Security. (2007). *Guidance on local safety audits: A compendium of international practice*. Pariz: European Forum for Urban Security.
- European Forum for Urban Security. (2016). *Methods and tools for a strategic approach to urban security*. Pariz: European Forum for Urban Security.
- Meško, G. (2015). Pregled raziskovanja in izhodišča za raziskovanje v projektu Varnost v lokalnih skupnostih v Sloveniji (2015–2018). V G. Meško (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih: Zbornik prispevkov*, (str. 17–25). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Meško, G. (ur.) (2015). *Varnost v lokalnih skupnostih: Zbornik prispevkov Prve nacionalne konference o varnosti v lokalnih skupnostih*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Meško, G. (2017). Uvodna predstavitev rezultatov raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji v letu 2017. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *3. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji*, (str. 3–16). Ljubljana: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G., Eman, K. in Pirnat, U. (ur.) (2016). *2. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Varnost v lokalnih skupnostih*. Ljubljana: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G., Eman, K. in Pirnat, U. (ur.) (2017). *3. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji*. Ljubljana: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G., Sotlar, A., Lobnikar, B., Jere, M. in Tominc, B. (2012). *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni: raziskovalno poročilo*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na <http://scholar.google.si/scholar?hl=sling=Ob%C4%8Dutek+ogro%C5%BEenosti+in+vloga+a+policije+pri+zagotavljanju+varnosti+na+lokalni+ravni+pdfinbtnG=>
- Modic, M., Lobnikar, B. in Dvojmoč, M. (2014). Policijska dejavnost v Sloveniji: analiza procesov transformacije, pluralizacije in privatizacije. *Varstvoslovje*, 16(3), 217–241.
- Pečar, J. (1991). *Neformalno nadzorstvo: kriminološki in sociološki pogledi*. Radovljica: Didakta.
- Zakon o lokalni samoupravi (ZLS). (2007, 2008, 2009, 2010, 2012). *Uradni list RS*, (94/07, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12).

Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol). (2013, 2015, 2017). *Uradni list RS*, (15/13, 23/15, 10/17).

Zakon o občinskem redarstvu (ZORed). (2006, 2017). *Uradni list RS*, (139/06, 9/17).

Uvodna predstavitev rezultatov raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih

DANIELA HOZJAN IN MITJA PREŠLJIČ

Povzetek Povezanost prebivalcev ter dobri medsosedski odnosi so ključnega pomena za kakovostno življenje prebivalcev v lokalni skupnosti, zato smo na podlagi že zbranih podatkov iz let 2011 in 2017 opravili analizo odgovorov o tem, kako so prebivalci slovenskih občin med seboj povezani. Zanimalo nas je, kako dejavniki, kot so spol, starost, velikost naselja in vrsta stanovanja, vplivajo na povezanost prebivalcev v lokalni skupnosti. Ugotovili smo, da velikost naselja in vrsta stanovanja bolj vplivata na povezanost prebivalcev kot pa spol in starost. Izkazalo se je, da je zelo pomembno, da so prebivalci med seboj povezani, saj povezanost prebivalcev bistveno vpliva na kakovostno sobivanje v določeni lokalni skupnosti. V skupnosti je zato treba ohranjati in razvijati dejavnosti, ki povezujejo celotno lokalno skupnost.

Ključne besede: • povezanost • prebivalci • sosedski odnosi • lokalna skupnost • bivanje prebivalcev •

NASLOVA AVTORJEV: Daniela Hozjan, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: daniela.hozjan@student.um.si. Mitja Prešljč, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: mitja.presljic@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.2>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Cohesion Among Local Community Residents

DANIELA HOZJAN & MITJA PREŠLJIČ

Abstract Social cohesion and good neighbourly relations are vital for the residents' quality of life in a specific local community. Therefore, we decided to use previously collected data from 2011 and 2017 to analyse responses related to the degree of cohesion among the residents of municipalities in Slovenia. We were interested in establishing how gender, age, the size of a community and the type of housing, influence the feeling of cohesion among residents in a local community. It was demonstrated that the size of a community and the type of housing have a greater impact on cohesion among residents than their gender or age. It was found that cohesion plays a vital role, since it has a substantial impact on the quality of co-existence in a particular local community. Therefore, it is crucial to maintain and develop activities that bring together and strengthen the cohesion of the entire local community.

Keywords: • cohesion • residents • crime prevention • neighbourly relations • settlement •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Daniela Hozjan, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: daniela.hozjan@student.um.si. Mitja Prešljic, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: mitja.presljic@student.um.si.

1 Uvod

Povezanost prebivalcev v lokalni skupnosti je ključnega pomena za razvoj medsebojnega zaupanja in boljše kakovosti sobivanja. Prav tako povezanost prebivalcev zmanjša kriminaliteto, ki se pojavlja v skupnosti, ter zmanjšuje različne oblike ogrožajočega vedenja. Povezanost prebivalcev je nekakšna osnova za družbeni razvoj skupnosti, saj le-ta izboljša življenjsko okolje, v katerem živijo, in prav tako pospeši razvoj različnih delovnih področij (Meško in Kalčina, 2003). Prebivalci lokalne skupnosti so definirani kot nekakšna družbena skupina, ki se je oblikovala v manjše ali večje sklenjene enote, zaradi skupnega življenja ljudi v nekem točno določenem geografskem prostoru. Poudarili bomo dejavnike, kot so: lokalni časopisi, cerkev, občinske prireditve in rekreacijske dejavnosti. To so pomembni dejavniki, kjer se pokaže stopnja družbene povezanosti v lokalni skupnosti. (Filipovič Hrast, 2009). Lokalna skupnost je teritorialna družbena skupnost, kjer nastajajo določene skupne potrebe ter težave prebivalcev, ki jih je možno reševati le skupaj (Virtič in Gorenak, 2008). Dandanes se kljub temu pojavlja vse manj povezanosti med prebivalci. Razvoj tehnologij, mobilnost ter spremenjen življenjski slog so s seboj prinesli veliko sprememb, saj tovrstna tehnologija vpliva na zelo slabo povezanost (Filipovič Hrast, 2009). Zato je izrednega pomena, da se v skupnosti ohranjajo in razvijajo različne komunikacijske strategije, ki pridejo do vsakega prebivalca. Zato se:

- delijo razni letaki oziroma brošure, izdajajo lokalni časopisi,
- ustanovijo razni forumi, ki so vezani na določeno območje, ter
- izvajajo razne lokalne prireditve (Meško in Kalčina, 2003).

Samo na tak način bodo prebivalci ostali povezani in s tem ohranjali pozitivno lokalno okolje, v katerem živijo (Meško in Kalčina, 2003). Dobro oziroma pozitivno vzdušje se med prebivalci kaže v:

- visoki stopnji povezanosti skupine,
- prevladovanju pozitivnih čustev med člani,
- občutku odgovornosti za njen uspeh ali neuspeh,
- razvitemu občutku pripadnosti skupini in
- privlačnosti skupine za člane (Meško, Šifrer in Vošnjak, 2012).

Nizka oziroma slaba povezanost med prebivalci pa se kaže v:

- prevladovanju negativnih čustev med člani ali v sovražnosti ter konfliktnosti med člani,
- pomanjkanju občutka skupinske pripadnosti,
- odsotnosti občutka odgovornosti za njen uspeh ali neuspeh ter
- neprivlačnosti skupine za člane (Meško, Šifrer in Vošnjak, 2012).

Da lahko prebivalci uveljavljajo svoje razmišljanje, se velikokrat v lokalni skupnosti le-ti porazdelijo v krajevne skupnosti ali mestne četrti. Člani krajevne skupnosti sprejemajo predloge prebivalcev, ki se nato posredujejo v centralizirani del, t. i. »občinski dek«. Bistvene pristojnosti teh manjših enot so, da:

- skupnost sodeluje pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na določeno skupnost (oblikovanje ter dajanje predlogov, pripomb in mnenj),
- sodelujejo z neprofitnimi organizacijami ter ustanovami, ki delujejo na območju določene enote ter izvajajo programe s področja športa, kulture in socialnega varstva,
- vodje teh enot spremljajo problematiko urejanja prometa na določenem območju in prav tako sprejemajo predloge občanov ter navedeno posredujejo pristojnim organom,
- sodelujejo z občino pri pripravi in izvajanju programov ter dejavnosti na območju obravnavanega dela lokalne skupnosti,
- skupnost sodeluje pri ureditvi ter vzdrževanju javnih površin določenega območja in
- skupnost sodeluje z vrtci ter šolami ipd. (Mestna občina Ljubljana [MOL], 2018).

Če imamo v mislih skupnostno povezanost na ravni države, govorimo predvsem o prepričanju državljanov določenega območja o tem, da imajo skupno moralno povezanost, ki jim omogoča, da si med seboj zaupajo. Zaupanje je predpogoj tako za povezanost skupnosti kot tudi za varnost vsakega posameznika (Larsen, n. d.).

Ker sta dejavnika družbena povezanost ter zaupanje med prebivalci tesno povezana, bomo v nadaljevanju predstavili rezultate raziskave, ki govori o tem, v katerih državah si prebivalci najbolj zaupajo. Predhodno smo sklepali, da bodo države z večjo stopnjo medsebojnega zaupanja med seboj tudi bolj povezane, vendar so rezultati pokazali, da je visoka družbena povezanost redkejši pojav. Raziskava je bila narejena v 52 državah. Le anketiranci v 5 od 52 obravnavanih držav so odgovorili, da si večina ljudi med seboj zaupa, ostali anketiranci pa so izbrali odgovor, da morajo biti zelo pozorni pri tem, komu zaupajo. Države z največjo stopnjo družbene povezanosti so: Nizozemska, Švedska, Kitajska, Nova Zelandija in Avstralija. Med države z manjšo stopnjo družbene povezanosti pa štejemo: Filipine, Kolumbijo, Gano, Ciper, Romunijo, Trinidad in Tobago, Zimbabve, Peru in Malezijo. Raziskava je prav tako pokazala, da ljudje zelo malo zaupajo tistim osebam, ki so jih srečali prvič (Larsen, n. d.).

Vsa navedena dejstva ter dejavnosti, ki se izvajajo, so izrednega pomena za večanje povezanosti prebivalcev v lokalni skupnosti. V raziskovanju smo analizirali štiri dejavnike, ki vplivajo na povezanost, in sicer: spol, starost, velikost naselja in vrsta stanovanja.

2 Analiza povezanosti prebivalcev v lokalni skupnosti

Za potrebe raziskovanja smo pridobili podatke iz raziskave Varnost v lokalni skupnosti za leti 2011 in 2017. Prebivalci so trditve glede skupnostne povezanosti ocenjevali na 5-stopenjski lestvici, pri čemer pomeni: 1 – se sploh ne strinjam in 5 – popolnoma se strinjam. Na podlagi rezultatov opažamo, da so ljudje na izbrane trditve, ki so vezane na sobivanje prebivalcev v skupnosti, v večini odgovarjali s 3 in 4, kar pomeni, da imajo glede navedenega neopredeljeno mnenje oziroma se z navedenim strinjajo. Rezultati prikazujejo povprečno vrednost zbranih podatkov za vsako posamezno trditev posebej. Le ta za posamezno trditev znaša med 2,9 in 3,6. Test zanesljivosti podatkov je pokazal, da je le ta visoka (Cronbach $\alpha = 0,9$). To pomeni, da je visoka verjetnost, da bi dobili popolnoma enake rezultate, če bi anketiranje ponovili.

Za leto 2011 smo zbrali in statistično obdelali podatke 961 anketirancev ($N = 961$). Podobno smo storili tudi za leto 2017. Navedena analiza je vsebovala ocene 1.266 anketirancev ($N = 1.266$). Podatke za obe leti smo med seboj primerjali. Ugotovili smo, da se je z leti povezanost prebivalcev v skupnosti okrepila. Na to kaže modus,

ki je pri letu 2017 v vseh primerih vsaj enak ali višji. Tudi povprečne ocene anketirancev so se v letu 2017 povečale v primerjavi z ocenami, ki so jih anketiranci podali v letu 2011.

3 Dejavniki, ki vplivajo na povezanost v lokalni skupnosti

V nadaljevanju pri vsakem dejavniku prikazujemo le tiste ključne trditve, pri katerih so se pojavljale bistvene statistične značilnosti.

3.1 Velikost naselja

Analize trditev so bile narejene glede na to, kje anketiranci živijo, in sicer, ali živijo v: hiši na samem, zaselku ali manjši vasi, strnjenem vaškem naselju s šolo, pošto in trgovino, primestnem naselju ali manjšem naselju in večjem mestu oziroma mestni občini.

Tabela 1: Medsebojna pomoč med prebivalci v letih 2011 in 2017 glede na vrsto naselja v odstotkih (%)

Vrsta naselja	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Hiša na samem, zaselk ali manjša vas	3,5	11,3	33,7	31,4	20,0
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	4,2	14,3	35,5	29,3	16,7
Primestno naselje ali manjše mesto	5,3	18,0	39,3	27,6	9,8
Večje mesto/mestna občina	6,3	24,0	39,1	23,0	7,5

Tabela 1 prikazuje odgovore anketirancev glede na velikost naselja, kjer živijo. Prikazani so rezultati pri trditvi glede medsebojne pomoči. Opazimo lahko, da so anketiranci najpogosteje odgovarjali z oceno 3 in 4, kar pomeni, da imajo glede navedenega neopredeljeno mnenje oziroma se z navedenim strinjajo. Vidimo tudi veliko razliko med odgovori tistih prebivalcev, ki bivajo denimo v manjši vasi, ali pa prebivalcev iz večjega mesta. Ugotovitve pokažejo, da so prebivalci na vasi in strnjenih vaških naseljih veliko bolj prepričani o tem, da si prebivalci med seboj pomagajo, kot pa tisti, ki bivajo v večjih mestih ali v primestnem naselju. Večina odgovorov je sicer ocenjenih z oceno 3, kar pomeni, da so glede navedenega

neopredeljeni. Zelo spodbudno je dejstvo, da so se prebivalci vaških okolij malokrat odločili za oceni 1 in 2. To pomeni, da se z navedenim skorajda ne strinjajo oziroma se sploh ne strinjajo. Opazili smo tudi, da je ocena 2 za prebivalce večjih mest predstavljala drugo najpogostejšo oceno, in sicer se je zanjo odločilo kar 27,2 % anketirancev.

Tabela 2: Tesnost povezanosti soseske v letih 2011 in 2017 glede na vrsto naselja v odstotkih (%)

Vrsta naselja	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	7,3	16,5	33,7	30,2	12,3
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	7,9	18,3	39,5	23,0	11,3
Primestno naselje ali manjše mesto	10,3	28,4	37,2	18,8	5,3
Večje mesto/mestna občina	13,3	35,4	32,4	14,2	4,8

Tabela 2 prikazuje rezultate odgovorov na trditev, da je soseska med seboj povezana. Več prebivalcev, ki stanujejo v večjih mestih, meni, da soseska med seboj ni povezana, zato so na trditev odgovarjali z ocenama 1 in 2. Se pravi, da se le-ti z navedeno trditvijo ne strinjajo oziroma se z njo sploh ne strinjajo. Največji delež odgovorov prebivalcev vseh naselij je predstavljala ocena 3, kar pomeni, da so anketiranci glede navedenega neopredeljeni. Kljub temu pa opazamo, da so prebivalci vaških okolij velikokrat odgovorili z oceno 4, kar pomeni, da se strinjajo s tem, da je soseska med seboj povezana, in sicer veliko bolj kot prebivalci iz večjih mest. Prav gotovo na to vpliva tudi dejstvo, da je na vasi veliko manj prebivalcev, le-ti se med seboj po večini dobro poznajo, kar pa v mestih ni tako.

Tabela 3: Pomoč soseda v primeru bolezni v letih 2011 in 2017 glede na vrsto naselja v odstotkih (%)

Vrsta naselja	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	3,1	9,9	23,1	29,5	34,4
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	3,9	10,4	23,1	33,4	29,2
Primestno naselje ali manjše mesto	7,0	16,8	26,3	28,3	21,8
Večje mesto/mestna občina	10,4	20,9	30,6	23,5	14,6

Četrta trditev, prikazana v tabeli 3, je bila »Če bi kdo od prebivalcev zbolel, lahko računa na pomoč soseda, da bi le-ta šel namesto njega opraviti nakup v trgovino ali po zdravila v lekarno«. Rezultati so pokazali pomembne statistične razlike, in sicer se pojavljajo predvsem med prebivalci, ki živijo na vasi, in prebivalci, stanujočih v večjih mestih. Rezultati so pokazali, da so prebivalci na vasi veliko bolj prepričani o tem, da bi jim sosede pomagali, če bi zboleli, kot pa prebivalci v večjih mestih. Presenetljivo je, da so prebivalci na vasi v kar 34,4 % odgovorili z oceno 5, kar pomeni, da se le-ti z navedenim popolnoma strinjajo. Opazimo, da so prebivalci večjih mest oceno 5 podali le v 14,6 %.

Tabela 4: Zanašanje na sosede ob odsotnosti v letih 2011 in 2017 glede na vrsto naselja v odstotkih (%)

Vrsta naselja	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	4,3	11,2	22,4	26,7	35,5
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	4,8	8,4	23,8	30,4	32,5
Primestno naselje ali manjše mesto	6,8	13,0	26,8	31,5	22,0
Večje mesto/mestna občina	9,7	19,8	30,3	24,3	15,9

Naslednja trditev, prikazana v tabeli 4, ki so jo anketiranci ocenjevali, je »Ko koga ni doma, se lahko zanesejo na sosede, da bodo popazili na njegov dom in na morebitne težave«. Rezultati so pokazali, da večje, kot je naselje, manj se lahko prebivalci zanesejo na sosede, da bi le-ti popazili na njihov dom. Najpogostejša izbrana ocena je bila 3, kar pomeni, da so anketiranci glede navedenega neopredeljeni. Prebivalci

manjših vasi in strnjenih vaških naseljih so oceno 5 podali v kar 35,5 % ter 32,5 %, kar pomeni, da se z navedenim popolnoma strinjajo in lahko računajo na pomoč sosedov, da bi le-ti na njihov v dom pazili, če bi to bilo potrebno. Prebivalci večjih mest so oceno 5 podali le v 15,9 %.

Tabela 5 prikazuje mnenje prebivalcev o tem, da bi jim v primeru stiske sosed posodil 25 EUR. Anketiranci iz manjših vasi in strnjenih vaških naselij so podali oceno 1 le v 3,1 % ter 3,7 %, kar pomeni, da se z navedenim sploh ne strinjajo. Oceno 5 so izbrali v kar 39,5 % ter 36,2 %, kar pomeni, da se z navedeno trditvijo anketiranci popolnoma strinjajo oziroma se z njo strinjajo. Popolnoma drugače menijo prebivalci, stanujoči v primestnih naseljih ter večjih mestih, saj so le-ti oceno 5 podali le v 30,3 % in le v 18,6 %. Ocena 1 se je pri teh anketirancih pojavila le v 8,5 % ter 10,7 %. Ponovno se je izkazalo, da večje, kot je naselje, manj so ljudje prepričani v to, da bi jim sosed posodil 25 EUR in obratno.

Tabela 5: Verjetnost, da bi posamezniku sosed posodil 25 EUR, če bi jih v stiski potreboval, v letih 2011 in 2017 glede na vrsto naselja v odstotkih (%)

Vrsta naselja	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	3,1	11,9	19,5	26,0	39,5
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	3,7	9,5	23,8	26,7	36,2
Primestno naselje ali manjše mesto	8,5	14,3	25,3	21,6	30,3
Večje mesto/mestna občina	10,0	19,0	27,3	24,4	18,6

V nadaljevanju so anketiranci ocenjevali trditev »Prebivalci po potrebi stopijo skupaj in skupno rešujejo probleme«. Najpogostejša ocena prebivalcev vseh naselij je ocena 3, kar pomeni, da imajo anketiranci glede navedenega neopredeljeno mnenje. Prebivalci manjših vasi in strnjenege vaškega naselja so trditev najpogosteje ocenili z oceno 4, kar pomeni, da se z navedenim strinjajo. Opazimo pa, da se pri prebivalcih večjih vasi ocena 4 pojavlja manjkrat, in sicer za kar 10 %. Oceno 1 so anketiranci večjih mest izbrali v 8,8 %, prebivalci manjših vasi le v 4,8 %. Za lažje razumevanje so v tabelah predstavljeni zgolj rezultati, kjer so se pojavile najbolj pomembne razlike.

3.2 Starost

Prva obravnavana trditev pri omenjenem dejavniku je »Soseska je tesno povezana«. Opazamo, da so anketiranci v večini na omenjeno trditev odgovorili z oceno 2, kar pomeni, da se z navedenim ne strinjajo. Druga najpogostejša ocena je bila ocena 3, kar pomeni, da imajo anketiranci glede navedenega neopredeljeno mnenje. Iz podatkov v tabeli 4 razberemo, da se predvsem najmlajša starostna skupina (od 18 do 30 let) z navedenim ne strinja in meni, da njihova soseska ni povezana. Prav tako ugotovimo manjše razlike v starostnih skupinah glede strinjanja, da je soseska povezana. Višje starostne skupine so namreč bolj prepričane v to, da je njihova soseska tesno povezana. Bistvena je ugotovitev, da so starejši anketiranci bolj kot mlajši prepričani v to, da je soseska tesno povezana, vendar so razlike minimalne.

Tabela 6: Pomoč soseda v primeru bolezni v letih 2011 in 2017 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
18–30	10,3	18,2	28,5	25,3	17,7
31–45	5,3	16,3	26,2	27,8	24,4
46–60	4,9	14,1	24,4	30,0	26,5
61–	4,3	10,6	24,7	31,9	28,5

V tabeli 6 so prikazani odgovori anketirancev o tem, da če bi kdo od prebivalcev zbolel, lahko računa na pomoč sosedov, da bi opravili nakup v trgovini, odšli v lekarno ipd. Opazamo, da so v večini anketiranci trditev ocenili z oceno 3 ali 4, kar pomeni, da imajo glede navedenega neopredeljeno mnenje ali da se z navedenim strinjajo. Zanimivost, ki jo opazimo, je ta, da imata starostni skupini »od 46 do 60 let« in »od 61 let naprej« veliko več izbranih ocen 5, kar pomeni, da se z navedenim popolnoma strinjajo. Prav tako pa imata omenjeni skupini veliko manj ocen 1 in 2. Sklepamo lahko, da imajo starejši ljudje veliko bolj pozitivno mnenje kot pa mlajši o tem, da so jim sosedi pripravljeni pomagati na način, da gredo namesto njih v trgovino, lekarno ipd. Mogoče prihaja do takih rezultatov zato, ker starejši zaradi svojega fizičnega stanja potrebujejo več pomoči in jo neizogibno potrebujejo, za razliko od mladih, ki se s tovrstnimi situacijami še niso srečali.

Tabela 7: Zanašanje na sosede ob odsotnosti v letih 2011 in 2017 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
18–30	9,8	15,4	29,2	24,2	21,4
31–45	5,7	16,3	25,7	29,6	22,7
46–60	5,7	11,0	24,0	29,7	29,7
61–	4,8	11,4	25,3	28,9	29,6

Tabela 7 prikazuje odgovore anketirancev na trditev, ki je govorila o tem, da če koga ni doma, se lahko zanese na sosede, da bi popazili na njegov dom oziroma pazili na morebitne težave. Opazamo, da so odgovori večinoma razporejeni na lestvici od 3 do 5. Bistvena razlika je ta, da sta starostni skupini »od 46 do 60 let« in »od 61 let in dalje« odgovorili v večini z oceno 5, kar pomeni, da se le-ti z navedenim popolnoma strinjajo. Rezultati so prav tako pokazali, da imajo anketiranci starostne skupine »od 46 do 60 let« nižji odstotek ocen 1, kar pomeni, da se z navedenim sploh ne strinjajo.

Naslednja obravnavana trditev je bila »Če bi kdo v stiski potreboval 25 EUR, bi mu jih sosed posodil«. Iz rezultatov analiz ugotovimo, da so odgovori najpogosteje ocenjeni s pozitivnimi ocenami, in sicer z ocenami 3, 4 in 5. Zanimivost, ki jo opazimo, je, da imata starostni skupini »od 46 do 60 let« in »od 61 let dalje« bistveno večji odstotek odgovorov, ocenjenih z oceno 5. Ta ocena namreč predstavlja kar 35 % vseh odgovorov anketirancev v teh dveh starostnih skupinah, kar pomeni, da se le-ti popolnoma strinjajo s tem, da bi jim sosed posodil 25 EUR, če bi jih potrebovali. Anketiranci starostnih skupin »od 18 do 30 let« in »od 31 do 45 let« pa so trditev najpogosteje ocenili z oceno 3, kar pomeni, da imajo glede navedenega neopredeljeno mnenje. Veliko manjši je odstotek tistih prebivalcev, ki menijo, da jim sosed v stiski ne bi posodil 25 EUR (ocene trditev z ocenama 1 – se sploh ne strinjam in 2 – se ne strinjam).

3.3 Spol

Rezultate trditve glede povezanosti soseske smo primerjali tudi glede na spol anketirancev.

Tabela 8: Tesnost povezanosti soseske v letih 2011 in 2017 glede na spol v odstotkih (%)

Spol	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Moški	7,3	26,2	36,2	21,5	8,8
Ženski	12,4	25,1	34,9	19,9	7,7

Tabela 8 prikazuje, kako so na trditev »Soseska je tesno povezana« odgovarjali moški in ženske. Anketiranci obeh spolov so v največ primerih trditev ocenili z oceno 3, kar pomeni, da imajo glede navedenega neopredeljeno mnenje. Opažamo pa, da so moški bolj kot ženske prepričani o tem, da je soseska tesno povezana, zato imajo moški večji delež ocen 5. Torej se moški v večini z navedenim popolnoma strinjajo. Prav tako imajo moški manjši delež ocen 1 v primerjavi z ženskami, kar pomeni, da se z navedbo o povezanosti soseske sploh ne strinjajo.

3.4 Vrsta stanovanja

Opravili smo analizo odgovorov anketirancev glede na vrsto stanovanja. Stanovanja so bila razdeljena na: enostanovanjsko hišo, dvostanovanjsko hišo, večstanovanjsko stavbo (blok) z do 15 stanovanji, večstanovanjsko stavbo (stolpnica) z več kot 15 stanovanji in drugačno prebivališče.

Ugotovitve so pokazale, da so prebivalci v »enostanovanjski hiši« in »dvostanovanjski hiši« v bistveno več primerih izbrali oceno 5 (17,3 % in 14,1 %) kot pa prebivalci »bloka do 15 stanovanj« in »bloka z več kot 15 stanovanji« (7,1 % in 5,2 %). Bistvena razlika se pojavlja tudi pri izbranih ocenah 2. Prebivalci »enostanovanjske hiše« in »dvostanovanjske hiše« so namreč na trditev odgovorili v 15,1 % in 14,3 %, prebivalci »bloka do 15 stanovanj« in »bloka z več kot 15 stanovanji« pa kar v 21,1% in 27,1%, kar pomeni, da se z navedenim ne strinjajo. Iz izbranih podatkov lahko sklepamo, da če v določeni vrsti stanovanja stanuje manj družin, so le-ti bolj prepričani, da si prebivalci med seboj pomagajo.

Naslednja obravnavana trditev je »Soseska je med seboj tesno povezana«. Anketiranci so v največ primerih podali oceno 3, kar pomeni, da imajo glede navedenega neopredeljeno mnenje. Pri odgovorih se pojavljajo bistvene statistične razlike pri izbranih ocenah 2 in 4, kar pomeni, da se z navedenim ne strinjajo oziroma se z navedenim strinjajo. Anketiranci »enostanovanjske hiše« in »dvostanovanjske hiše« so oceno 2 izbrali le v 20,5 % in 21,1 %, »prebivalci bloka z manj kot 15 stanovanj« in »bloka z več kot 15 stanovanj« pa so oceno 2 podali kar v 32,3 % in 41,1 %, kar pomeni, da se ne strinjajo s tem, da je soseska med seboj tesno povezana. Iz rezultatov ugotovimo, da so prebivalci v »enostanovanjski hiši« in »dvostanovanjski hiši« med seboj bolj povezani, saj so v kar 26,1 % in 23 % odgovorili z oceno 4. Iz podatkov ugotovimo, da so prebivalci »bloka do 15 stanovanj« in »bloka čez 15 stanovanj« izbrali oceno 4 le v 12,6 % in 11,1 %.

Anketiranci so ocenjevali naslednjo trditev »Prebivalci si medsebojno zaupajo«. Prebivalci so v največ primerih izbrali oceno 3, in sicer v kar 36,9 %. Bistvene razlike opazimo pri oceni 1, kjer so prebivalci »drugačnega prebivališča« odgovorili v kar 23,8 %. To pomeni, da se le-ti z navedenim sploh ne strinjajo. Ponovno ugotovimo, da so oceno 1 prebivalci »enostanovanjskih hiš« in »dvostanovanjskih hiš« podali v manj primerih kot prebivalci »obeh blokov«. Podatki nam pokažejo veliko razpršenost odgovorov prebivalcev »drugačnih prebivališč«. Vidimo namreč, da so le-ti oceno 1 podali v kar 23,8 % in po drugi strani tudi oceno 4 v kar 8,6 %, kar pomeni, da se strinjajo s tem, da si prebivalci medsebojno zaupajo. Večji odstotek izbranih ocen 4 so imeli le tisti prebivalci, ki stanujejo v »dvostanovanjski hiši«, in sicer v kar 29,1 %.

Glede na naveden dejavnik so anketiranci ocenjevali naslednjo trditev »Če bi kdo od prebivalcev zbolel, lahko računa na pomoč sosedov, da bi opravili nakup v trgovini, šli po zdravila v lekarno ...«. Anketiranci so v največ primerih podali oceno 4 (28,4 %), kar pomeni, da se z navedenim strinjajo. Ocena 1 se pojavlja v najmanj primerih, in sicer v 6,5 %. Iz analiziranih podatkov ugotovimo, da so prebivalci »obeh vrst bloka« bistveno manj prepričani o tem, da če bi kdo zbolel, lahko računa na pomoč sosedov. Oceno 1 so namreč podali v 8,8 % oziroma 9,1 %. Prebivalci »drugih vrst stanovanja« so oceno 1 podali v 4,8 %. Opazimo tudi, da so anketiranci, stanujoči v »drugih vrstah stanovanja«, največkrat podali oceno 4, in sicer v kar 38,1 %. To pomeni, da se z navedenim strinjajo. Sledijo jim prebivalci »enostanovanjske hiše« (30,9 %) in »prebivalci dvostanovanjske hiše« (30,7 %).

Anketiranci so ocenjevali naslednjo trditev »Ko koga ni doma, se lahko zanese na sosede, da bodo popazili na njihov dom in morebitne težave«. Anketiranci so v največ primerih podali oceno 4 (28,0 %) in oceno 5 (25,5 %), kar pomeni, da se z navedenim strinjajo oziroma se popolnoma strinjajo. Prebivalci »enostanovanjske hiše« so oceno 4 podali v kar 30,4 % in oceno 5 v kar 31 %. Prebivalci »dvostanovanjske hiše« so odgovorili zelo podobno. Pojavljajo pa se bistvene razlike pri odgovorih tistih prebivalcev, ki stanujejo v »bloku do 15 stanovanj« in »v bloku z več kot 15 stanovanj«. Ti so oceno 5 podali le v 17,9 % in 13,3 %. Trditev pa so z oceno 2 ocenili v kar 18,6 % in 25,6 % popolnoma nasprotno kot recimo prebivalci »enostanovanjske hiše« in »dvostanovanjske hiše«, ki so oceno 2 podali le v 9,7 % in 10,7 %. Zanimivo je dejstvo, da imajo prebivalci večjih stavb bistveno več sosedov, pa kljub temu menijo, da se nanje ne morejo zanesti. Vsaj ne v tolikšni meri kot prebivalci »enostanovanjskih« in »dvostanovanjskih hiš«, kar kaže na bistveno manjšo povezanost ljudi v skupnosti. Drugi dejavnik, ki pa je prav gotovo vplival na izbrane ocene, je zagotovo ta, da je na »enostanovanjsko hišo« ali »dvostanovanjsko hišo« z vidika preglednosti lažje popaziti.

Anketiranci so pri navedenem dejavniku ocenjevali naslednjo trditev »Če bi kdo v stiski potreboval 25 EUR, bi mu jih sosed posodil«. Recimo, da so naša predvidevanja taka, da imajo prebivalci »obeh blokov« bistveno več sosedov in prav gotovo jih je vsaj nekaj izmed njih pripravljeno posoditi denar, če bi ga potrebovali. V »enostanovanjski hiši« je sosedov manj, zato je verjetno tudi manj ljudi, ki bi lahko posodili denar. Pri vsem tem so ključnega pomena odnosi med sosedi ter povezanost prebivalcev med seboj. Iz ugotovljenih rezultatov ugotovimo, da so anketiranci v največ primerih podali oceno 5, kar pomeni, da se popolnoma strinjajo s tem, da bi jim sosed posodil 25 EUR, če bi jih potrebovali. Ugotovimo tudi, da so prebivalci »enostanovanjske hiše« in »dvostanovanjske hiše« bistveno bolj prepričani v to, da bi jim sosedje posodili 25 EUR. Oceno 5 so izbrali v kar 36 % oziroma 33 %, prebivalci »obeh blokov« pa le v 22,3 % in 15,5 %. Ravno tako so prebivalci »obeh blokov« v več primerih izbrali oceno 1 (9,8 % in 12,7 %) kot pa prebivalci »enostanovanjske hiše« in »dvostanovanjske hiše«, ki so oceno 1 podali le v 4,4 % in 5,5 %, kar pomeni, da se s trditvijo, da bi jim sosed v stiski posodil 25 EUR, sploh ne strinjajo.

Tabela 9: Prebivalci po potrebi stopijo skupaj in rešujejo skupne probleme v letih 2011 in 2017 glede na vrsto stanovanja v odstotkih (%)

	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Enostanovanjska hiša	6,3	14,3	30,2	30,2	19,1
Dvostanovanjska hiša	4,0	16,9	31,4	32,5	15,2
Večstanovanjska stavba (blok) z do 15 stanovanji	9,6	21,9	32,9	25,8	9,8
Večstanovanjska stavba z več kot 15 stanovanji	8,7	25,8	39,7	20,2	5,6
Drugačno prebivališče	9,5	14,3	28,6	33,3	14,3

Tabela 9 prikazuje rezultate o tem, da prebivalci po potrebi stopijo skupaj in rešujejo skupne probleme. Največje odstopanje prihaja pri izbrani oceni 2, ki so jo prebivalci »enostanovanjske hiše« in »dvostanovanjske hiše« podali v 14,3 % in 16,9 %, prebivalci »obeh blokov« pa v 9,6 % in 8,7 %, kar pomeni, da se z navedenim ne strinjajo. Prav tako so opazne bistvene razlike pri odgovorih z oceno 5, na katero so prebivalci »enostanovanjske hiše« in »dvostanovanjske hiše« odgovorili v 19,1% in 15,2 %, prebivalci »obeh blokov« pa le v 9,8 % in 5,6 %, kar pomeni, da se s trditvijo popolnoma strinjajo. Visok delež izbranih ocen je ocena 4, in sicer za tiste prebivalce, ki stanujejo v »drugačnem prebivališču«. Oceno 4 so podali v kar 33,3 %, kar pomeni, da se z navedenim strinjajo.

4 Zaključek

Zanimalo nas je, kako različni dejavniki, kot so: spol, velikost naselja, vrsta stanovanja in starost, vplivajo na povezanost v lokalni skupnosti. Kot je razvidno iz tabel, je najmanj pomemben dejavnik, ki vpliva na povezanost prebivalcev v skupnosti, spol. Na podlagi navedenega ugotovimo, da so moški bistveno bolj prepričani v to, da je soseska povezana. Bistvena statistična razlika se pojavlja le pri eni trditvi.

Naslednji dejavnik, ki smo ga preučevali, je starost. Ugotavljamo, da so predvsem starejši ljudje tisti, ki menijo, da je soseska bolj povezana. Opazimo lahko, da so starejši veliko bolj prepričani o tem, da se lahko zanesejo na pomoč soseda, če bi zboleli, da zanj opravijo nakup v trgovini. Popolnoma verjetno je, da starejši zaradi svojega zdravstvenega stanja večkrat potrebujejo pomoč sosedov in so jo dejansko deležni.

Naslednji dejavnik, ki smo ga preučevali, je bil vpliv velikosti naselja na povezanost v lokalni skupnosti. Rezultati so pokazali, da so prebivalci, ki stanujejo v manjši vasi ali v strnjem vaškem naselju, v vseh primerih podali boljše ocene na vse trditve, ki smo jih zastavili, kot pa tisti, ki živijo v manjšem in večjem mestu. Vzrok, zakaj so prebivalci manjših krajev med seboj bolj povezani, je verjetno v boljšem medsebojnem poznavanju, pogostejših stikih in v večji soodvisnosti med prebivalci na podeželskem okolju kot pa v mestu. Veliko prebivalcev podeželja se namreč ukvarja s storitvijo kmetijstva, kjer je za uspeh ključnega pomena, da si ljudje med seboj pomagajo, recimo pri obdelavi zemlje. Takšna soodvisnost prebivalcev v mestu ni potrebna in prav zato rezultati, da so prebivalci manjših ali večjih mest manj povezani, ne presenečajo. Več, kot so ljudje skupaj, bolj se poznajo, njihov odnos je na bolj prijateljski ravni, skupnost pa na takšen način postane med seboj bolj povezana.

Zadnji dejavnik, ki smo ga preučevali, je vrsta stanovanja, kjer anketiranci stanujejo. Ugotovili smo, da so v vseh primerih prebivalci, ki stanujejo v enostanovanjski hiši ali dvostanovanjski hiši, podali višje ocene na trditve kot pa prebivalci, ki stanujejo v blokkih, ki obsegajo do 15 stanovanj, in blokkih z več kot 15 stanovanji. Na začetku raziskovanja smo morda pričakovali drugačne rezultate, saj smo menili, da bodo zaradi večjega števila ljudi v blokkih tudi posamezniki bolj prepričani o tem, da je skupnost med seboj povezana. Ugotovitve pa so pokazale, da število prebivalcev v bloku še ne pomeni tudi več skupnostne povezanosti in morda je prav tako tudi soodvisnost prebivalcev zato veliko večja. Prebivalci, ki živijo v manjšem krogu ljudi, kot so prav gotovo prebivalci enostanovanjske oziroma dvostanovanjske hiše, pa se zavedajo, da če bodo zašli v težave, imajo okoli sebe le malo ljudi, ki bi jim pomagali v takšni situaciji. Na podlagi ugotovitev smo spoznali, da je izjemno pomembno, koliko časa preživimo z ljudmi, kakšen je naš odnos z njimi in zavedanje, da če bomo potrebovali pomoč, se lahko na sosede zanesemo in bomo njihove pomoči dejansko deležni.

Literatura

- Filipovič Hrast, M. (2009). Spremembe sosedskih odnosov kot odziv na zahteve delovnega življenja?. *Teorija in praksa: Revija za družbena vprašanja*, 46(4), 485–505.
- Larsen, C. A. (n. d.). *Social cohesion: Definition, measurement and developments*. Centre of Comparative Welfare Studies: Aalborg University Denmark. Pridobljeno na <http://www.un.org/esa/socdev/egms/docs/2014/LarsenDevelopmentinsocialcohesion.pdf>

- Meško, G. in Kalčina, L. (ur.). (2003). *Preprečevanje kriminalitete v urbanih okoljih: Priročnik za lokalno samoupravo*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK.
- Meško, G., Šifrer, J. in Vošnjak, L. (2012). Strah pred kriminaliteto v mestnih in vaških okoljih v Sloveniji. *Varstvoslojce*, 14(3), 259–276.
- Mestna občina Ljubljana. (2018). *Četrtna skupnosti MOL*. Pridobljeno na <https://www.ljubljana.si/sl/moja-ljubljana/cetrtna-skupnosti-v-ljubljani/>
- Virtič, F. in Gorenak, V. (2008). Varnost v lokalni skupnosti: Študija primera. *Lex localis: revija za lokalno samoupravo*, 6(1), 41–70.

Odziv prebivalstva na varnostne probleme v neformalnih krogih

ASJA BABIČ IN PATRICIJA LUNEŽNIK

Povzetek Prispevek prikazuje odziv prebivalcev na varnostne probleme znotraj neformalnih skupin. Rezultati raziskave so pokazali, da o svojih varnostnih problemih anketiranci najpogosteje govorijo z družino, nato s prijatelji, šele nato s sodelavci. Na tovrstni odziv prebivalcev najbolj vplivajo spol, starost, izobrazba ter velikost mesta, v katerem živijo. Ugotovili smo, da mlajše generacije manj pogosteje govorijo o varnostnih problemih s svojo družino kot srednje ali starejše. Prav tako smo ugotovili, da so ljudje, ki prebivajo v mestnem okolju, posledično bolj izpostavljeni grožnji morebitne nevarnosti, kar nam predstavljajo tudi rezultati raziskave, saj anketiranci govorijo o varnostnih problemih pogosteje s svojo izbrano družbo, kot tisti, ki prihajajo s podeželja. Ključnega pomena pri odzivanju na varnostne probleme v neformalnih krogih so prav tako družbene vezi posameznika in njegova komunikacija z družbo.

Ključne besede: • odziv • varnostni problemi • neformalne skupine • družina • prijatelji •

NASLOVA AVTORIC: Asja Babič, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: asja.babic@student.um.si. Patricija Lunežnik, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: patricija.luneznik@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.3>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Residents' Reaction to Security Problems in Informal Settings

ASJA BABIČ & PATRICIJA LUNEŽNIK

Abstract The present paper outlines residents' reaction to security problems within informal groups. Research results show that respondents most often discuss security problems with their families, followed by their friends, and only then by their colleagues. Residents' feedback was mostly influenced by their gender, age, education level and the size of the community in which they reside. It was demonstrated that younger generations are discussing security problems with their families less frequently than middle-aged and older respondents. Furthermore, researchers found that residents living in urban environments are consequently more exposed to potential threats, which was also corroborated by research results, since they discussed security problems more frequently than respondents living in rural areas. Individuals' social networks and their communication with society was also observed to be of crucial importance when examining their reaction to security problems in informal settings.

Keywords: • response • security problems • informal groups • family • friends •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Asja Babič, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: asja.babic@student.um.si. Patricija Lunežnik, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: patricija.luneznik@student.um.si.

1 Uvod

Primarno in sekundarno okolje nudi posamezniku možnost, da se znotraj teh lahko posvetuje z različnimi osebami o problemih, s katerimi se sooča. Družbene mreže in omrežja predstavljajo enega od načinov socialnega povezovanja v družbi, kjer vzpostavljamo številne neformalne stike in odnose z drugimi. Ti odnosi lahko igrajo pomembno vlogo, saj prek njih pletemo svojo socialno mrežo (Igličar in Štajnpihler Božič, 2018). Problemi se lahko pojavijo v obliki družbeno nesprejemljivega dejanja ali dejanja, ki je zakonsko nesprejemljivo.

Oseba, ki je izpostavljena ali vpletena v varnostni problem, se lahko po pomoč obrne na formalne ali neformalne skupine. Formalne skupine imajo posebno funkcijo, so formalno določene s pravili in formalnim načinom vodenja. V primeru varnostnih problemov v lokalnih skupnostih so to policija, člani lokalne skupnosti, župan in mediji. Med neformalne skupine pa vključujemo družino, prijatelje ali znance.

V nadaljevanju bomo predstavili nekaj temeljnih pojmov, povezanih z varnostjo in neformalnimi družbenimi mrežami. Zatem sledi predstavitev rezultatov analize podatkov študije o varnosti v lokalnih skupnostih v letih 2011 in 2017. V razpravi bomo poudarili, kje so bile največje razlike med anketiranci in kje je bilo največ podobnosti z zbranimi rezultati, ter podali predloge za izboljšanje ugotovljenega stanja v slovenskem prostoru.

2 Neformalne skupine

Družina in prijatelji že od nekdaj prevladujejo v vlogi socialne podpore kot pomoč ljudem pri obvladovanju življenjskega stresa. Številne študije so pokazale, da te ne le neposredno vplivajo na psihološko ravnovesje, temveč tudi zmanjšujejo škodljive učinke stresa na zdravje in dobro počutje (Lynch, 1998; Gerald in Marien, 1994). Kot navajata Walen in Lachman (2000), pa obstaja razlika v perspektivi do medsebojnih odnosov, in sicer, ali ta socialna podpora prihaja s strani družine, partnerja ali prijateljev. Antonucci (1990) trdi, da spol in starost vplivata na različno dožemanje v socialni podpori, kajti s starostjo posameznika raste tudi povezanost in zaupanje znotraj družine ne glede na spol. Največja razlika se opazi pri mladih družinah, saj postanejo socialno bolj zaprte, ker se odrasli posvečajo bolj otrokom in drug drugemu.

2.1 Družina

Posamezniku kot primarna sociološka vez predstavlja družina, ki pomeni zatočišče, temeljni občutek varnosti in nudenja pomoči (Musek, 1995). Tomori (1994) poudarja pomen družine kot okolje, v katerem posameznik doživlja svoje prve emocije. S čustvi, kot so strah, sram, veselje in ponos, posameznik razvija dojemanje samega sebe in drugih ter prejema predstave o vrednotah. Podpora staršev vzbuja občutek ljubezni, sprejemanja in odzivanja. Družina zato ni pomembna samo v času odraščanja, temveč tudi, ko posameznik od nje ni več odvisen. Če poudarimo nekatere temeljne naloge družine, ki jih je navedel Tomori (1994), kot so zaupanje, opora pri doživljanju čustvenih stisk, tegob ter pomoč pri premagovanju ovir, lahko sklepamo, da se posameznik zateče k družini tudi v primeru varnostnih problemov.

2.2 Prijatelji

Prijatelji, še posebej najboljši prijatelj, so morda eden od mehanizmov, ki lahko pripomore k odpravi težav in stresa, ter predstavljajo morda glavni vir socialne podpore (Tokuno, 1986). Tokuno (1986) predstavi prijatelja kot osebo, ki lahko deluje v vlogi modela, referenčne skupine, poslušalca, posameznika, ki razume, kritika, svetovalca in spremljevalca. Poleg tega prijatelji nudijo nasvete, usmerjanje, sprejemanje, sočutno poslušanje, spodbujanje, povratne informacije in občutek pripadnosti (Tokuno, 1986). Ferrari, Harriott in Zimmerman v svoji raziskavi (1999) ugotavljajo, da osebe, ki podpore in zaupanja ne dobijo v družinskem krogu, te iščejo v krogu prijateljev.

2.2 Sodelavci

Pri odnosih na delovnem mestu je že od samega začetka ključna komunikacija s sodelavci, medsebojni odnosi in spoštovanje človekove osebnosti. Tako vzpostavimo določeno interakcijo med ljudmi, ki nam pomaga pri reševanju problemov znotraj delovnega kolektiva (Možina, 1994). Lahko pa se naš odnos razvije v prijateljsko vez in s tem postane sodelavec ali sodelavka del neformalnega življenja. Neformalna komunikacija se na delovnem mestu pojavi nenačrtovano in ne spada v poslovni del hierarhične organizacije (Berlogar, 1999). Vzpostavitev neformalnega odnosa na delovnem mestu je neizbežna, saj smo ljudje socialna bitja in hrepenimo po družbi, ki nas sprošča in ji lahko zaupamo (Mintzberg, 1979).

3 Rezultati

V študijah v letih 2011 in 2017 so opravili raziskavi s pomočjo metode anketiranja. Del raziskav je bil pridobitev javnega mnenja prebivalcev o tem, ali se o varnostnih problemih pogovarjajo s svojo družino, prijatelji ali sodelavci. Anketiranci so podali svoje stališče na lestvici od 1 do 5, kjer je 1 pomenilo nikoli in 5 zelo pogosto. Anketa je bila anonimna, anketiranci pa so bili različnega spola, starosti, razlikovali so se v stopnji izobrazbe ter prihajali so iz različnih krajev Slovenije. V nadaljevanju so predstavljeni rezultati, pri katerih je prišlo do največjega odstopanja.

Najprej smo naredili opisno statistiko spremenljivk. Pri povprečni vrednosti 3,9 prebivalci najpogosteje govorijo z družino, nato sledi pogovor s prijatelji z vrednostjo 3,7 ter nazadnje s sodelavci z vrednostjo 3,1. Mediana, ki nam nakazuje polovico odgovorov višjih ter nižjih od določene vrednosti, ima vrednost 4 tako pri odgovoru »o tem govorijo z družino« kot tudi »o tem govorijo s prijatelji in znanci« ter vrednost 3 pri odgovoru »o tem govorim s sodelavci«. Modus, ki predstavlja vrednost najpogostejšega odgovora, predstavlja vrednost 5 (zelo pogosto) pri komunikaciji z družino, vrednost 4 (pogosto) pri komunikaciji s prijatelji in znanci ter 3 (manj pogosto) s sodelavci. Standardni odklon je najnižji pri »o tem govorijo s sodelavci« (0,9), sledi »o tem govorijo v družini« (1,1) ter najvišji pri »o tem govorijo s prijatelji in znanci« (1,2).

Poleg tega nas je zanimalo, ali je med letoma 2011 in 2017 prišlo do odstopanja in razlikovanja.

Tabela 1: Odziv prebivalcev na varnostne probleme, primerjava med letoma 2011 in 2017 (o tem govorijo s sodelavci) v odstotkih (%)

Leto anketiranja	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
2011	12,6	16,7	31,1	26,5	13,1
2017	15,2	12,6	29,3	30,2	12,7

Iz tabele 1 lahko razberemo, da je v letu 2011 največ prebivalcev odgovorilo, da o varnostnih problemih s sodelavci govorijo manj pogosto, medtem ko se je v letu 2017 največ anketirancev odločilo za odgovor pogosto. Na odgovore je vplivala tudi stopnja brezposelnosti v Sloveniji, ki je bila v letu 2011 višja (Andragoški center Slovenije, 2012) kot v letu 2017 (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, n. d.).

V nadaljevanju bomo predstavili določene spremenljivke, pri katerih je bilo opazno največje odstopanje.

3.1 Spol

Spol je pomemben dejavnik raziskav, saj se v nekaterih primerih lahko pokaže razlika med dojemanjem in odzivanjem. Odziv na varnostne probleme v odvisnosti od spola je prikazan v tabeli 2.

Tabela 2: Spol in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo v družini) v odstotkih (%)

Spol	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
Moški	3,3	7,6	24,3	33,7	31,1
Ženske	4,0	4,7	19,6	29,3	42,3

Pri analizi spremenljivke spola lahko razberemo, da je 42,3 % žensk odgovorilo, da se zelo pogosto o varnostnih problemih pogovarjajo z družino. Pri moški populaciji se je 31,1 % odločilo za odgovor zelo pogosto, največji delež 33,7 % pa za odgovor pogosto. S tega lahko sklepamo, da ženske pogosteje govorijo o varnostnih problemih v družini kot moški. Pri obeh spolih pa lahko vidimo, da se je za odgovor »nikoli« opredelilo zelo nizko število anketirancev.

Tabela 3: Spol in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo s sodelavci) v odstotkih (%)

Spol	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
Moški	10,6	15,5	32,6	29,8	11,5
Ženske	17,1	13,4	27,9	27,6	14,0

Iz tabele 3 je razvidno, da anketiranci s svojimi sodelavci govorijo pogosteje. Ženske so za odgovor izbrale »manj pogosto« v 27,9 %, prav tako pa so se tudi moški največkrat opredelili z enakim odgovorom v 32,6 %. Pri obeh spolih opazimo, da je bil odgovor »pogosteje« prav tako izbran v zelo podobnem deležu anketirancev. Iz tega lahko sklepamo, da so se anketiranci v precej večji meri opredelili do odgovorov »manj pogosteje« ter »pogosto« kot do odgovorov, ki nam predstavljajo veliko naklonjenosti ali pa nikakršne.

3.2 Starost

Zavedamo se, da se različne generacijske skupine drugače odzivajo na določene probleme. To smo ugotovili tudi pri problemih, povezanih z varnostjo.

Tabela 4: Starost in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo v družini) v odstotkih (%)

Starostna skupina	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
18–30	3,9	8,9	23,0	30,3	34,0
31–45	3,0	4,6	20,5	35,6	36,3
46–60	3,4	4,4	20,3	32,3	39,7
61–	4,8	5,9	3,2	26,4	39,6

Če primerjamo različne starostne generacije, lahko ugotovimo, da se večina prebivalstva, ne glede na starostno skupino, o varnostnih problemih pogovarja z družino. Pri mlajših generacijah lahko opazimo odstopanje, saj se je skoraj 9 % več prebivalcev odločilo za odgovor »včasih« v primerjavi z ostalimi starostnimi skupinami. Ne glede na starost, pa se je nizek delež prebivalcev odločilo za odgovor »nikoli«.

Tabela 5: Starost in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo s sodelavci) v odstotkih (%)

Starostna skupina	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
18–30	11,5	20,9	32,0	24,2	11,4
31–45	7,4	12,0	32,2	34,2	14,2
46–60	8,7	12,3	29,5	34,1	15,5
61–	34,2	10,5	24,9	20,6	9,8

Na odločitve vplivajo tudi drugi dejavniki. Kot primer lahko izpostavimo proces upokojitve, saj se starejše generacije manj pogosto pogovarjajo o varnostnih pojavih s svojimi sodelavci, kar je razvidno tudi iz odgovora »nikoli« pri generaciji nad 61 let, saj je bil pri temu dejavniku najpogosteje izbran. Mlajše in srednje generacije so se v povprečju opredelile z odgovorom »pogosto«. Na ta dejavnik ima močen vpliv tudi klima počutja na delovnem mestu.

Tabela 6: Starost in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo s prijatelji in znanci) v odstotkih (%)

Starost	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
18–30	2,3	6,4	25,5	39,3	26,5
31–45	2,1	7,1	26,7	42,0	22,1
46–60	2,1	6,7	27,0	41,1	23,0
61–	4,6	9,8	29,1	32,5	24,0

Če pogledamo stališče do posvetovanja s prijatelji in znanci, ugotovimo, da se mlajše generacije o varnostnih problemih z njimi bolj pogosteje posvetujejo kot starejši, vendar pri tem ni vidnih velikih odstopanj.

3.3 Stopnja izobrazbe

Ugotovili smo, da na rezultate vpliva tudi dejavnik stopnja izobrazbe.

Tabela 7: Izobrazba in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo v družini) v odstotkih (%)

Stopnja izobrazbe	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
Nedokončana osnovna šola	6,7	6,7	46,7	6,7	33,3
Dokončana osnovna šola	8,0	5,2	21,1	26,3	39,4
Dokončana srednja šola	3,5	6,6	22,7	31,7	35,5
Dokončana 2-letna višja šola	2,7	7,7	21,6	35,1	32,9
Visoka šola, fakulteta	2,9	4,4	20,2	32,0	40,5
Magisterij, specializacija	0,0	5,6	16,9	32,4	45,1
Doktorat	0,0	0,0	20,0	40,0	40,0

Precej večje odstopanje je razvidno pri spremenljivki izobrazba. Višja, kot je ta, bolj pogosto se o morebitnih varnostnih problemih anketiranci posvetujejo s svojo družino, kar je prikazano v tabeli 8. Pri nedokončani osnovni šoli se je največ ljudi opredelilo z odgovorom »manj pogosto« v 46,7 %, kar se precej razlikuje od ostalih stopenj izobrazbe, kjer se jih je največ opredelilo pod odgovori »pogosto« ali »zelo pogosto«. Pri osebah z doktoratom znanosti ni bilo zaznanega odgovora »nikoli« ali »včasih«, kar posledično pomeni, da imajo te osebe visoko stopnjo zaupanja v svojo družino in z njo dobro komunicirajo.

Tabela 8: Izobrazba in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo s sodelavci) v odstotkih (%)

Stopnja izobrazbe	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
Nedokončana osnovna šola	33,3	13,3	46,7	0,0	6,7
Dokončana osnovna šola	38,3	16,0	21,8	16,0	7,8
Dokončana srednja šola	13,3	13,8	32,2	28,2	12,5
Dokončana 2-letna višja šola	9,0	11,7	29,7	36,9	12,6
Visoka šola, fakulteta	7,7	15,6	30,5	30,5	15,6
Magisterij, specializacija	1,4	18,3	23,9	42,3	14,1
Doktorat	5,0	0,0	25,0	55,0	15,0

Pri komunikaciji s svojimi sodelavci zaznamo veliko odstopanje pri nedokončani osnovni šoli, kjer se »nikoli« ali »v precej manjši meri« pogovarjajo o takih problemih s svojimi sodelavci, medtem pa se pri anketirancih z nazivom doktorata pojavi velik odstotek, opredeljenih z odgovorom »pogosto«.

Tabela 9: Izobrazba in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo s prijatelji in znanci) v odstotkih (%)

Stopnja izobrazbe	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
Nedokončana osnovna šola	6,7	0,0	53,3	26,7	13,3
Dokončana osnovna šola	5,6	9,6	29,6	31,2	24,0
Dokončana srednja šola	2,5	7,6	27,4	38,9	23,7
Dokončana 2-letna višja šola	4,1	6,8	24,3	42,3	22,5
Visoka šola, fakulteta	1,5	6,4	25,1	41,6	25,3
Magisterij, specializacija	0,0	4,2	22,5	45,1	28,2
Doktorat	0,0	0,0	35,0	45,0	20,0

Iz tabele je razvidno, da se osebe z nedokončano osnovno šolo s prijatelji in znanci »manj« pogovarjajo o varnostnem problemu ali pa celo »skoraj nikoli«. Na drugi strani pa se anketiranci z doktorsko izobrazbo o varnostnem problemu v veliki večini pogovarjajo s prijatelji ali znanci.

3.4 Velikost naselja

V raziskavi smo se osredotočili tudi na vpliv velikosti mesta na odzivanje na varnostne probleme. Izbrali smo različne dejavnike, in sicer, ali stanujejo v hiši na samem, v strnjemem vaškem naselju s šolo, pošto in trgovino, v primestnem naselju ali v manjšem mestu ali pa stanujejo v večjem mestu/občini. Predstavili bomo rezultate, pri katerih je med spremenljivkami prišlo do statistično pomembnih razlik. Glede na velikost območja, kjer anketiranci prebivajo, smo opazili največjo razliko pri pogovoru s sodelavci.

Tabela 10: Velikost naselja in odzivanje na varnostne probleme za leti 2011 in 2017 (o tem govorijo s sodelavci) v odstotkih (%)

Velikost naselja	Nikoli	Včasih	Manj pogosto	Pogosto	Zelo pogosto
Hiša na samem, zaselek, manjša vas	13,4	12,0	32,1	30,7	11,8
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto in trgovino	13,6	18,3	28,6	27,0	12,6
Primestno naselje ali manjše mesto	14,4	13,7	30,4	24,6	17,0
Večje mesto/ mestna občina	14,4	12,9	29,7	31,4	11,6

Iz tabele 10 vidimo, da se anketiranci iz večjih mest o varnostnih problemih bolj pogovarjajo s sodelavci v primerjavi z anketiranci iz manjših ali odročnih naselij. Anketiranci, ki se statistično gledano najmanj pogovarjajo o varnostnem problemu s sodelavci, živijo v strjenem vaškem naselju s šolo, pošto in trgovino. Na pogostejšo zaupljivost s sodelavci vpliva tudi večja izpostavljenost morebitnim večjim številom varnostnih problemov in večja mera zaposlenih, ki živijo v večjih mestnih predelih.

4 Razprava in zaključek

Čprav si lokalne skupnosti in policija iz leta v leto bolj prizadevajo pri krepitvi zaupanja v represivne organe, lahko vidimo, da so neformalni krogi zelo pomembni, ko se oseba sooča z varnostnimi problemi. Iz raziskave je razvidno, da ljudje govorijo o varnostnih problemih v različnih družbenih skupinah, na kar imajo vpliv dejavniki, kot so: spol, starost, stopnja izobrazbe ter velikost naselja, kjer anketiranci prebivajo. Največje odstopanje je mogoče opaziti pri dejavniku izobrazbe, saj se ljudje z višjo

izobrazbo bolj posvetujejo s svojo družino kot tisti, ki imajo opravljeno nižjo stopnjo šolanja. Razlika se pojavi tudi pri dejavniku starosti, kjer mlajše generacije manj pogosto govorijo o varnostnih problemih s svojo družino kot prebivalci srednjih let in starejše osebe. Kako se posameznik v družbi odziva na varnostne probleme, je povezano z njegovim načinom komunikacije, njegovimi značilnostmi, kot sta način vedenja posameznika (introvertiranost ali ekstravertiranost) (Ancowitz, 2010) in sprejetja družbe, v kateri se ta nahaja (Hattier, 2011). Pomembni so tudi medsebojni odnosi, ki so ključni za reševanje neformalnih varnostnih problemov med prebivalci določenega območja.

Literatura

- Ancowitz, N. (17. 12. 2010). Conquering the Introvert-Extrovert Communication Gap, Part 1. How to get a word in edgewise with extroverts. *Psychology today*. Pridobljeno na <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/self-promotion-introverts/201012/conquering-the-introvert-extrovert-communication-gap-part-1>
- Andragoški center Slovenije (2012). *Registrirana brezposelnost v Sloveniji*. Pridobljeno na <http://arhiv.acs.si/InfO-mozaik/2012/51.pdf>
- Antonucci, T. C. (1990). *Social supports and social relationships*. V R. H. Binstock in E. Shanas (ur.), *Handbook of aging and social sciences* (str. 205–266). New York: Academic Press.
- Ferrari, J. R., Harriott, J. S. in Zimmerman, M. (1999). The social support networks of procrastinators: Friends or family in times of trouble? *Personality and Individual Differences*, 26(2), 321–331.
- Hattier, M. A. (2011) *An examination of the relationship between communication and socialization deficits in infants and toddlers with autism and pervasive developmental disorder-not otherwise specified (PDD_NOS)*. (Magistrsko delo). Louisiana: Louisiana State University and Agricultural and Mechanical College.
- Igličar, A. in Štajnpihler Božič, T. (2018). *Pogledi sociologije prava*. Ljubljana: Lexpera, GV založba.
- Lynch, S. A. (1998). Who supports whom? How age and gender affect the perceived quality of support from family and friends. *The Gerontologist*, 38(2), 231–238.
- Mintzberg, H. (1979). *The structuring of organizations: A synthesis of the research*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall. Pridobljeno na <https://www.nrc.gov/docs/ML0907/ML090710600.pdf>
- Možina, S. (1994). *Osnove vodenja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Musek, J. (1995). *Ljubezem, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy.
- Tokuno, K. A. (1986). The early adult transition and friendships: Mechanisms of support. *Adolescence*, 21, 593–606.
- Walen, H. R. in Lachman, M. E. (1. 1. 2000). Social support and strain from partner, family, and friends: Costs and benefits for men and women in adulthood. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17(1), 5–30.
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (n. d.). *Registrirana brezposelnost*. Pridoblejno na https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost

Varnost v lokalnih skupnostih – zaznavanje uporabe drog in alkohola

NIKA GABERŠEK IN SENTA TURJAK

Povzetek Droge in alkohol predstavljata velik problem, ki vpliva na varnost v lokalnih skupnostih, tako po svetu kot tudi v Sloveniji. V prispevku smo se osredotočili na štiri pojave v sklopu virov ogrožanja, ki jih prebivalci lokalnih skupnosti občutijo kot varnostni problem. To so: kajenje marihuane na javnih mestih, pijančevanje na javnih mestih, preprodaja droge in alkoholizem. Zanimalo nas je, v kolikšni meri ljudje v lokalnih skupnostih posamezen pojav zaznavajo kot varnostni problem glede na spol, velikost naselja, stopnjo izobrazbe in starost. Ženske vse varnostne probleme dojemajo kot bolj ogrožajoče v primerjavi z moškimi. Prebivalci so tako leta 2011 kot tudi leta 2017 preprodajo drog označili za velik varnostni problem. Pri alkoholizmu in pijančevanju na javnih mestih pa se stališča prebivalcev med letoma 2011 in 2017 niso spremenila.

Ključne besede: • kajenje marihuane na javnih mestih • pijančevanje na javnih mestih • alkoholizem • preprodaja droge • viri ogrožanja •

NASLOVA AVTORIC: Nika Gaberšek, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: nika.gabersek@student.um.si. Senta Turjak, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: senta.turjak@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.4>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Safety and Security in Local Communities – Perceptions of Drug and Alcohol Abuse

NIKA GABERŠEK & SENTA TURJAK

Abstract Drug and alcohol abuse represent a huge problem affecting the safety and security in local communities across the globe, including Slovenia. The paper focuses on four phenomena, which represent the sources of security threats and were identified as a security problem by the residents of local communities. These include: smoking marijuana in public places, binge drinking in public places, drug dealing and alcoholism. We were interested in what extent did the residents of local communities perceive individual phenomena as a security problem depending on their gender, the size of their community, education level and age. We found that female respondents perceive all security problems as more threatening than their male counterparts. Residents identified drug dealing as a serious security problem both in 2011 and in 2017. When comparing data from 2011 and 2017, it was found that residents' views of alcoholism and binge drinking in public places remained unchanged.

Keywords: • smoking cannabis in public surfaces • drinking alcohol in public surfaces • alcoholism • drug trade • sources of threats •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Nika Gaberšek, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: nika.gabersek@student.um.si. Senta Turjak, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: senta.turjak@student.um.si.

1 Uvod

Najpomembnejši dejavniki, ki sestavljajo varnostno politiko, s tem pa posledično še interese in cilje, ki si jih država zastavi na področju varnosti, so viri ogrožanja, ki se razlikujejo glede na velikost občine. Viri ogrožanja so na primer naravne in prometne nesreče, brezposelnost ter kriminaliteta (Sotlar, 2008). Veliko raziskav je pokazalo, da so starost, stopnja izobrazbe in še nekateri drugi dejavniki povezani z uporabo alkohola v mladosti in tudi kasneje. Večina raziskav se osredotoča na mesta, vendar bi se morali tudi na podeželsko okolje (Gibbons, Wylie, Echterling in French 1986), kar so storili avtorji raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih (Meško, 2014).

Geografska lokacija je lahko pomemben dejavnik pri določanju stopnje tveganja za težave z alkoholom. Nekateri dejavniki, povezani z življenjem v urbanih ali podeželskih območjih, lahko povečajo tveganje, drugi pa so lahko zaščitni. Na primer, norme za sprejemljivo vedenje glede pitja alkohola, demografske značilnosti in gospodarski dejavniki se razlikujejo glede na geografsko območje in lahko vplivajo na vedenje, sprejemanje alkohola v družbi; razpoložljivost alkohola (vključno s ceno, številom prodajal in strežniškimi praksami), oglaševanje in trženje na nacionalni in lokalni ravni (ki je sicer v Sloveniji že nekaj časa prepovedano), javne politike na področju alkohola in uveljavljanje teh politik (Williams, 2005). Vsi zgoraj navedeni socialno-demografski dejavniki so povezani tudi z individualno ranljivostjo in vplivajo na strah pred kriminaliteto (Meško, 2014).

Prebivalci lokalnih skupnosti med varnostnimi grožnjami poleg brezposelnosti najbolj poudarjajo alkohol, pijančevanje in trgovanje s prepovedanimi drogami (Flander in Hribernik, 2017). To so trije od štirih dejavnikov, ki jih obravnavamo v prispevku.

Med odraslimi prebivalci Slovenije je zelo razširjena uporaba alkohola in prepovedanih drog (Koprivnikar, Zorko, Drev, Hovnik Keršmanc, Kvaternik in Macur, 2015). Uporaba alkohola v Sloveniji je ena od višjih v Evropi (Visnovič Poredoš in Kolšek, 2016). Kot pravi primarij dr. Marko Kolšek (2009), lahko zdravnik diagnozo alkoholizma postavi na podlagi šestih meril, ki zajemajo:

- vztrajanje v pitju alkohola, čeprav se zavedamo škodljivih posledic, ki jih to lahko prinese;

- težave pri obvladovanju zmernega pitja alkohola;
- vseskozi močna želja po pitju alkohola;
- zanemarjanje življenjskih dejavnosti in vsakodnevnih obveznosti zaradi pitja alkohola,
- povečana toleranca, kar pomeni, da je potrebna vse večja količina zaužitega alkohola za enak učinek kot na začetku;
- težave, ki se pojavijo ob prenehanju pitja, ki lahko preidejo tudi do abstinencijske krize.

V raziskavi Nacionalnega inštituta za javno zdravje glede uporabe tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije je bilo ugotovljeno, da je v zadnjih 12 mesecih pred opravljeno raziskavo alkoholne pijače zaužilo kar 80,6 % prebivalcev Slovenije, starih med 15 in 64 let (Koprivnikar et al., 2015).

Najmanj dvakrat več moških kot žensk trpi za motnjami uporabe drog. Vendar, ko ženska enkrat začne uporabljati snovi, zlasti alkohol in konopljo, je pogostost uporabe večja kot pri moških. Posledično se odvisnost pojavi hitreje pri ženskah kot pri moških. Vendar pa je dostopnost do zdravljenja za ženske pri motnjah uživanja drog in alkohola bolj omejena kot za moške (United Nations Office on Drugs and Crime [UNODC], 2017).

Vsaj eno izmed prepovedanih drog je vsaj enkrat v življenju uporabilo 16 % prebivalcev Slovenije v starosti med 15 in 64 let. Večina jih je uporabo kasneje opustila, višji delež uporabnikov pa je bil med moškimi (Koprivnikar et al., 2015). Večje število obravnavanih sumov kaznivih dejanj s področja drog se pojavlja v večjih slovenskih mestih, vendar to ni le posledica velikosti mest, ampak tudi tega, da se vanje priseljujejo uporabniki drog iz manjših krajev (Topolovec, 2015).

2 Rezultati – analiza podatkov

V analizi podatkov in interpretaciji rezultatov smo se osredotočili le na tiste varnostne probleme, kjer se je pri obdelavi odgovorov pojavila statistično pomembna razlika.

Za preverjanje domnev smo uporabljali stopnjo značilnosti ali p-vrednost. Če rezultati kažejo statistično pomembne razlike pri stopnji značilnosti pri vrednosti 0,05, lahko trdimo, da obstajajo statistično značilne razlike.

Predstavljeni so rezultati iz let 2011 in 2017. Kot viri ogrožanja v občinah so bili navedeni: kajenje marihuane na javnih mestih, pijančevanje na javnih mestih, preprodaja droge in alkoholizem.

Tabela 1: Podatki o številu anketirancev in povprečni vrednosti v letih 2011 in 2017

Viri ogrožanja	Leto anketiranja	<i>n</i>	$\bar{x}$
Alkoholizem	2011	957	3,3
	2017	1.261	3,2
Pijančevanje na javnih mestih	2011	952	3,2
	2017	1.260	3,2
Kajenje marihuane na javnih mestih	2011	956	3,0
	2017	1.254	2,9
Preprodaja droge	2011	957	3,4
	2017	1.253	3,1

Če primerjamo povprečne sredine obeh let, opazimo statistične razlike pri vprašanih o kajenju marihuane na javnih mestih ter pri vprašanju o preprodaji droge. Povprečna vrednost pri vprašanju o kajenju marihuane na javnih mestih se je iz leta 2011, ko je bila 3,0, v letu 2017 znižala na 2,9. Pri vprašanju o preprodaji drog je prav tako prišlo do znižanja povprečne vrednosti, in sicer s 3,4 na 3,1. Pri ostalih dveh vprašanih se statistično pomembne razlike niso pokazale.

Leta 2011 je na vprašanje, v kolikšni meri zaznavajo kajenje marihuane na javnih mestih, odgovorilo 956 anketirancev, o količini zaznavanja pijančevanja na javnih mestih je odgovorilo 952 anketirancev. Na vprašanje o zaznavanju alkoholizma v lokalnih skupnostih in na vprašanje o zaznavanju preprodaje drog je odgovorilo 957. Pri vseh štirih vprašanih je bil najpogostejši odgovor 3 (niti/niti), medtem ko se povprečna vrednost giba od 3,0 pri kajenju marihuane na javnih mestih do 3,4 pri preprodaji drog.

Pri odgovorih na vprašanja, v kolikšni meri občani zaznavajo prej omenjene varnostne probleme v občini, smo med seboj primerjali odgovore moških in žensk. Uporabili smo stopnjo značilnosti ali p-vrednost. Statistično pomembne razlike so bile vidne le pri vprašanju o alkoholizmu in pijančevanju (pri obeh je $p < 0,05$).

Tabela 2: Alkoholizem kot problem v letu 2011 v odstotkih (%)

Spol	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Moški	6,2	20,8	37,0	25,6	10,4
Ženske	4,8	16,3	33,9	29,9	15,1

Iz tabele 2 je razvidno, da ženske alkoholizem v lokalni skupnosti zaznavajo kot večji problem kot moški. Vidimo lahko, da 4,2 % več žensk kot moških zaznava alkoholizem kot velik problem in 4,7 % več žensk zaznava alkoholizem kot zelo velik problem. Na drugi strani pa je 4,5 % več moških kot žensk prepričanih, da alkoholizem v lokalni skupnosti ni problem, in 1,4 % več moških kot žensk meni, da alkoholizem sploh ni problem.

Tabela 3: Pijančevanje na javnih mestih kot problem v letu 2011 v odstotkih (%)

Spol	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Moški	7,2	22,3	31,0	29,3	9,5
Ženske	5,6	18,7	29,6	27,5	18,7

Enako kot pri prejšnjem vprašanju ženske menijo, da je pijančevanje na javnih mestih večji problem, kot to menijo moški, saj je 9,2 % več žensk pijančevanje na javnih mestih označilo kot zelo velik problem. Vendar pa je 1,8 % več moških kot žensk pijančevanje na javnih mestih označilo kot velik problem. Prav tako pa je 1,2 % več moških kot žensk prepričanih, da pijančevanje na javnih mestih sploh ne predstavlja problema, in 3,6 % več moških kot žensk meni, da pijančevanje na javnih mestih ni problem.

V nadaljevanju je predstavljena primerjava odgovorov anketirancev glede na velikost naselja, kjer živijo. Ugotovili smo, da se pojavijo statistično pomembne razlike pri vseh štirih vprašanjih.

Tabela 4: Alkoholizem kot problem glede na velikost naselja v letu 2011 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	5,2	22,7	40,0	20,6	11,3
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	8,6	18,8	30,7	27,8	14,1
Primestno naselje ali manjše mesto	3,9	19,7	39,3	26,4	10,7
Večje mesto/mestna občina	2,7	14,0	34,5	34,5	14,4

Iz tabele 4 je razvidno, da je alkoholizem kot zelo velik problem zaznan v večjih mestih/mestnih občinah, sledijo pa mu strnjena vaška naselja, medtem ko le 10,7 % prebivalcev primestnih naselij in manjših mest meni, da je alkoholizem zelo velik problem. Največ prebivalcev večjih mest/mestnih občin meni, da je alkoholizem velik problem (34,5 %), medtem pa se s to trditvijo strinja le 20,6 % prebivalcev zaselkov in manjših vasi. Na splošno je pogostost odgovora 3 (niti/niti) najvišja pri vseh štirih tipih naselja. Opazimo tudi, da se od vseh prebivalcev največ prebivalcev zaselkov strinja, da alkoholizem ni problem, in največ prebivalcev strnjenih vasi, da alkoholizem sploh ni problem.

Tabela 5: Pijančevanje na javnih mestih kot problem glede na velikost naselja v letu 2011 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	6,3	22,9	36,0	26,6	8,3
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	10,3	25,0	25,0	25,3	14,4
Primestno naselje ali manjše mesto	2,8	18,8	35,2	29,0	14,2
Večje mesto/mestna občina	4,5	14,0	29,9	32,6	18,9

Iz tabele 5 lahko vidimo, da je odgovor na pijančevanje na javnih mestih sploh ni problem najbolj pogost pri prebivalcih strnjenih vaških naselij, sledijo prebivalci zaselkov, večjih mest in na koncu prebivalci primestnih naselij. Odgovor, da ni problem, je najpogostejši pri prebivalcih strnjenih naselij, odgovor niti/niti pa pri

prebivalcih zaselkov. Največ anketirancev, ki je pijančevanje označilo za zelo velik problem, prihaja iz večjih mest/mesnih občin.

Tabela 6: Kajenje marihuane na javnih mestih kot problem glede na velikost naselja v letu 2011 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	14,5	23,8	32,0	20,7	9,3
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	16,3	23,7	26,6	19,2	14,1
Primestno naselje ali manjše mesto	10,7	28,1	28,7	17,4	15,2
Večje mesto/mestna občina	6,8	17,0	33,2	25,3	17,7

Največ prebivalcev večjih mest/mestnih občin zazna kot zelo velik oziroma velik problem kajenje marihuane na javnih mestih. Kot je razvidno iz tabele 6, je največ odgovorov, da kajenje marihuane ne predstavlja problema, pri prebivalcih, ki prihajajo iz strnjenih vaških naselij. V vseh skupinah naselij je bil najpogostejši odgovor niti/niti.

Tabela 7: Preprodaja droge kot problem glede na velikost naselja v letu 2011 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	8,8	26,3	28,0	19,6	17,0
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	11,5	19,9	26,6	20,8	21,2
Primestno naselje ali manjše mesto	2,2	14,6	30,3	23,0	29,8
Večje mesto/mestna občina	1,5	11,3	27,2	29,8	30,2

Iz tabele 7 je razvidno, da več kot polovica anketirancev v večjih mestih/mestnih občinah ter primestnih naseljih zaznava preprodajo droge kot velik ali zelo velik problem. Med tem pa približno 30 % anketirancev, stanujočih v zaselkih in strnjenih vaških naseljih, preprodaje droge sploh ne ali ne zaznavajo kot varnostni problem.

Leta 2017 je na vprašanje, v kolikšni meri zaznavajo kajenje marihuane na javnih mestih, odgovorilo 1.254 anketirancev. Na vprašanje o količini zaznavanja pijančevanja na javnih mestih je odgovorilo 1.260 anketirancev, na vprašanje o zaznavanju alkoholizma v lokalni skupnosti 1.261 anketirancev in na vprašanje o zaznavanju preprodaje drog 1.253. Pri vseh štirih vprašanjih je bil najpogostejši odgovor 3 (niti/niti), medtem ko se povprečna vrednost giba od 2,9 (kajenje marihuane na javnih mestih) do 3,8 (pijančevanje na javnih mestih).

Pri odgovorih na vprašanja, v kolikšni meri občani zaznavajo prej omenjene varnostne probleme v občini, smo med seboj primerjali odgovore moških in žensk. Statistično pomembne razlike so bile vidne le pri vprašanju o pijančevanju na javnem mestu ($p < 0,05$).

Tabela 8: Pijančevanje na javnih mestih kot problem glede na spol v letu 2017 v odstotkih (%)

Spol	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Moški	11,6	21,6	28,5	23,1	15,2
Ženske	10,4	16,7	28,9	23,8	20,3

Iz tabele 8 je razvidno, da 5,1 % več žensk kot moških zaznava pijančevanje na javnih mestih kot zelo velik problem, medtem ko so razlike med moškimi in ženskami pri zaznavanju pijančevanja kot velikega problema zelo majhne. Večja razlika se pokaže pri odgovoru, da to ni problem, in sicer 4,9 % več moških kot žensk pijančevanje na javnih mestih ne zaznava kot problem. Pri ostalih odgovorih, navedenih v tabeli 8, statistično pomembne razlike ni bilo ($p < 0,05$). Pri primerjavi razlik odgovorov anketirancev na podlagi izobrazbe smo opazili statistično pomembne razlike le pri vprašanju, v kolikšni meri anketiranci zaznavajo kajenje marihuane na javnih mestih ($p < 0,05$). Prav tako smo primerjali odgovore anketirancev na podlagi velikosti naselja, iz katerega izhajajo. Ugotovili smo, da se pojavijo statistično pomembne razlike pri vseh štirih vprašanjih.

Tabela 9: Alkoholizem kot problem glede na velikost naselja v letu 2017 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	8,7	20,4	31,0	26,1	13,9
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	13,3	18,1	36,6	18,8	13,3
Primestno naselje ali manjše mesto	10,5	11,8	32,7	32,3	12,7
Večje mesto/mestna občina	7,2	17,6	34,4	25,8	15,1

Iz tabele 9 je razvidno, da alkoholizem kot velik ali zelo velik problem najbolj zaznavajo v primestnih naseljih, sledijo pa prebivalci večjih mest. Da alkoholizem sploh ni problem, je odgovorilo največ prebivalcev strnjenih vaških naselij, najmanj pa tistih, ki živijo v večjih mestih. Odgovor, da alkoholizem ni problem, je bil najbolj pogost pri prebivalcih manjših zaselkov, najmanj pogost pa med prebivalci primestnih naselij. Odgovor niti/niti je bil v vseh skupinah naselij izbran najbolj pogosto. Najpogosteje alkoholizem kot velik problem zaznavajo prebivalci primestnega naselja, najmanj pogosto pa je bil ta odgovor izbran med prebivalci strnjenih vaških naselij.

Tabela 10: Pijančevanje na javnih mestih kot problem glede na velikost naselja v letu 2017 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	16,1	17,8	31,0	23,9	11,3
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	15,3	23,1	30,5	14,6	16,6
Primestno naselje ali manjše mesto	7,7	15,9	30,9	23,6	21,8
Večje mesto/mestna občina	7,0	17,8	25,6	19,2	20,4

V tabeli 10 lahko vidimo, da pijančevanje na javnih mestih predstavlja zelo velik problem najbolj v primestnih naseljih ali manjših mestih, medtem ko predstavlja velik problem najbolj v zaselkih ali manjših vaseh. Odgovor niti/niti je bil pri vseh velikostih naselij najbolj pogosto izbran. Odgovor, da pijančevanje na javnih mestih ni problem, je bil najpogostejši med prebivalci strnjenih vaških naselij, da sploh ni

problem je odgovorilo največ prebivalcev v zaselkih ali manjših vaseh. Kot lahko vidimo v tabeli, pijančevanje na javnih mestih najmanjši problem predstavlja v strnjenih vaških naseljih.

Tabela 11: Kajenje marihuane na javnih mestih kot problem glede na velikost naselja v letu 2017 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	27,9	26,2	25,8	9,6	10,5
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	21,3	28,2	21,6	13,4	15,4
Primestno naselje ali manjše mesto	15,5	20,5	27,3	19,1	17,7
Večje mesto/mestna občina	11,7	20,1	29,0	22,6	16,6

Iz tabele 11 je razvidno, da kajenje marihuane na javnih mestih ne predstavlja problema med prebivalci zaselkov ali manjših vasi (več kot polovica anketirancev je izbrala odgovor sploh ni problem in ni problem). Skoraj polovica prebivalcev strnjenih vaških naselij je prav tako izbrala odgovora sploh ni problem ali ni problem. Opazimo torej, da kajenje marihuane na javnih mestih predstavlja večji problem v manjših mestih in večjih mestih/mestnih občinah.

Tabela 12: Preprodaja drog kot problem glede na velikost naselja v letu 2017 v odstotkih (%)

Velikost naselja	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	30,0	22,6	21,3	13,0	13,0
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	25,9	20,7	20,7	14,4	18,4
Primestno naselje ali manjše mesto	10,0	22,4	26,0	19,2	22,4
Večje mesto/mestna občina	17,6	18,3	25,0	18,5	20,6

Preprodaja drog je kot zelo velik problem in velik problem zaznana najbolj med prebivalci primestnih naselij, najmanj pa med prebivalci zaselkov. Opazimo lahko, da zaznavanje preprodaje drog predstavlja večji problem z naraščanjem velikosti naselja, vendar prihaja do izjeme, kjer je preprodaja drog zaznana kot večji problem v predmestnih naseljih, kot v večjih mestih.

Pri primerjavi odgovorov glede na starost so se statistično pomembne razlike pojavile le pri vprašanju o alkoholizmu kot problemu v lokalni skupnosti ter pri vprašanju o preprodaji drog kot problemu v lokalni skupnosti.

Tabela 13: Alkoholizem kot problem v lokalni skupnosti glede na starost v letu 2017 v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
18–30	8,5	15,8	31,3	29,0	15,4
31–45	6,1	18,9	35,8	26,5	12,8
46–60	14,5	15,5	30,6	23,2	16,1
61–	9,5	17,2	34,1	25,3	13,9

Iz tabele 13 je razvidno, da je alkoholizem kot problem najbolj zaznan v starostni skupini 18–30 let. Približno 45 % anketirancev je namreč izbralo odgovor velik problem ali zelo velik problem. Pri vseh starostnih skupinah je najpogostejši odgovor niti/niti, medtem ko je alkoholizem kot problem najmanj zaznan v starostni skupini 46–60 let, kjer je 30 % anketirancev izbralo odgovor sploh ni problem in ni problem.

Tabela 14: Preprodaja droge kot problem v lokalni skupnosti glede na starost v letu 2017 v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh ni problem	Ni problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
18–30	15,5	18,5	32,1	18,8	15,1
31–45	15,5	17,5	27,4	17,8	21,9
46–60	15,9	17,4	21,6	19,8	25,3
61–	24,3	20,1	20,1	17,5	18,1

Kot je razvidno iz tabele 14, največji problem preprodaja droge v lokalni skupnosti predstavlja starostnima skupinama 46–60 let ter 31–45 let, medtem pa opazimo, da so odgovora sploh ni problem in ni problem najpogosteje izbrali pripadniki starostne skupine nad 61 let. Pri starostni skupini 18–30 let pa lahko vidimo, da sta odgovora sploh ni problem in ni problem izbrana skoraj enako pogosto kot odgovora velik problem in zelo velik problem.

3 Zaključna razprava

V raziskavi Nacionalnega inštituta za javno zdravje so ugotovili, da med 15 in 64 letom starosti vsak deseti uživa alkoholne pijače v čezmernih količinah, vsak drugi se ga je v zadnjem letu vsaj enkrat visoko tvegano opil¹, vsak šesti Slovenec je vsaj enkrat v življenju uporabil prepovedano drogo (med njimi najbolj razširjena še vedno konoplja), več prebivalcev moškega spola kot ženskega čezmerno pije alkoholne pijače, uporablja prepovedane droge ali pa kombinacije le-teh (Koprivnik et al., 2015).

Skupine z izstopajočimi deleži uživanja alkoholnih pijač so moški in ženske v starosti 15–24 let, moški in ženske z osnovnošolsko izobrazbo ali manj, šolajoči. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje naj bi 12 mesecev pred raziskavo v letu 2015 alkoholno pijačo vsaj enkrat zaužilo 80,6 % prebivalcev med 15 in 64 let (Koprivnik et al., 2015).

V prispevku smo ugotovili, da prebivalci v starostni skupini 18–30 let zaznavajo alkoholizem kot velik problem. Prebivalci starostne skupine 46–60 let, so glede zaznavanja alkoholizma razdvojeni, saj je odstotek anketirancev, ki menijo, da je alkoholizem zelo velik problem, skoraj enak odstotku anketirancev, ki alkoholizma ne zaznavajo kot problem.

Kajenje marihuane na javnih mestih v vaških naseljih ljudem ne predstavlja problema, v večjih mestih/mestnih občinah pa menijo, da je to zelo velik problem. S tem je seveda povezano tudi policijsko preiskovanje kaznivih dejanj. V večjih urbanih središčih, kjer je večje število prebivalcev in večji pretok ljudi, je težje imeti

---

¹ Pitje šestih meric alkohola ali več ob eni priložnosti za moške in štirih meric alkohola ali več ob eni priložnosti za ženske.

nadzor nad gibanjem oseb in morebitnim izvrševanjem kaznivih dejanj kot v manjših mestih (Topolovec, 2015).

Glede na velikost naselja ljudje, sodelujoči v raziskavi, zaznavajo, da alkoholizem sploh ni problem v strnjenem vaškem naselju s šolo, pošto in trgovino, ni problem v hiši na samem/zaselku/manjši vasi, je velik ali zelo velik problem v večjem mestu/mestni občini, zelo velik problem pa predstavlja tudi v strnjenem vaškem naselju s šolo, pošto in trgovino. Opazimo lahko, da po eni strani alkoholizem v strnjenem vaškem naselju ni zaznan kot problem, po drugi strani pa je zelo velik problem. V letu 2017 so bili rezultati podobni – alkoholizem sploh ne predstavlja problema v strnjenem vaškem naselju s šolo, pošto in trgovino. Velik problem pa predstavlja v primestnem naselju ali manjšem mestu.

V letu 2011 moški pijančevanja na javnih mestih ne zaznavajo kot problem ali velik problem, pri ženskah pa pijančevanje na javnih mestih predstavlja zelo velik problem. V letu 2017 moški pijančevanja na javnih mestih ne zaznavajo kot problem, medtem ko pri ženskah ostaja mnenje enako kot v letu 2011.

Zaznavanje kajenja marihuane na javnih mestih kot problem glede na velikost naselja in zaznavanje drog kot problem glede na velikost naselja je podobno: problema sploh ne predstavljajo v strnjenih vaških naseljih, da ni problem menijo prebivalci primestnih naselij ali manjših mest, da pa je velik/zelo velik problem pa menijo prebivalci večjih mest/mestnih občin. Veliko preprodaje poteka na ulici v mestih. Prekupčevalcev z drogami ni težko odkriti, vendar jim je preprodajo težko dokazati, saj je večkrat njihov izgovor, da imajo marihuano za lastno uporabo.

Upamo, da bodo pri ponovitvi raziskave čez nekaj let pri vseh varnostnih problemih, ki zajemajo vire ogrožanja, opazne statistične razlike, in sicer zmanjšanje vseh deležev. Statistično pomembne razlike so se pojavljale le pri nekaterih vprašanjih, sploh pri sklopu odgovorov anketirancev glede na velikost naselja, v katerem živijo. Pojavile so se še pri vprašanjih o kajenju marihuane na javnih mestih ter pri vprašanju o preprodaji droge, pri vprašanju o alkoholizmu in pijančevanju ter preprodaji drog kot problemu v lokalni skupnosti. Vzrok zato verjetno tiči v dobro organiziranem, v skupnost usmerjenem policijskem delu. Želimo si, da prebivalci lokalnih skupnosti predstavljenih varnostnih problemov ne bi zaznavali kot velik vir ogrožanja.

Literatura

- Flander, B. in Hribernik, N. (2017). Socialna kohezija in varnost v lokalnih skupnostih – stališče prebivalcev. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *3. Nacionalna varnostna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Varnost v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji* (str. 45–54). Maribor: Univerza založba univerze.
- Gibbons, S., Wylie, M. L., Echterling, L. in French J. (1986). *Patterns of alcohol use among rural and small-town adolescents*. Pridobljeno na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/3825670>
- Kolšek, M. (19. 2. 2009). Nekaj besed o alkoholizmu. *Brezalkohola.si*. Pridobljeno na https://brezalkohola.si/nekaj_besed_alkoholizmu/
- Koprivnikar, H., Zorko, M., Drev, A., Hovnik Keršmanc, M., Kvaternik, I. in Macur, M. (2015). Uporaba tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije ter neenakosti in kombinacije te uporabe. *Nacionalni inštitut za javno zdravje*. Pridobljeno na http://www.nijz.si/files/publikacije-datoteke/uporaba_tobaka_alkohola_in_drog.pdf
- Meško, G. (2012). A reflection on selected fear of crime factors in Ljubljana, Slovenija. *Varstvoslovje*, 14(4), 422–434. Pridobljeno na https://www.fvv.um.si/rv/arhiv/2012-4/03_FoC_Slovenia.pdf
- Sotlar, A. (2008). Od globalne varnosti do individualne (ne)varnosti. *Delo in varnost: Revija za varstvo pri delu*, 53(6), 8–16.
- Visnovič Poredoš, A. in Kolšek, M. (2016). The drinking habits of users of an alcohol drinking screening website in Slovenia. *Zdravstveno varstvo*, 55(1), 36–42. Pridobljeno na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4820180/>
- Williams, J. (2005). *The effects of environmental factors on alcohol use and abuse*. Pridobljeno na http://www.alcoholpolicymd.com/alcohol_and_health/study_env.htm
- United Nations Office on Drugs and Crime. [UNODC]. (2017). *World drug report: Executive summary – conclusions and policy implications*. Dunaj: UNODC. Pridobljeno na https://www.unodc.org/wdr2017/field/Booklet_1_EXSUM.pdf

Dojemanje migrantov, tujih delavcev, beračev, klatežev in pripadnikov različnih kultur kot varnostni problem v lokalni skupnosti

KLARA GOLIĆ IN MATEJ VOGRINČIČ

Povzetek Nestrpnost do drugačnih in »tujih« je dobila novo podobo v obdobju zadnje begunske krize. V prispevku smo želeli ugotoviti, ali ljudje zaznavajo posamezne skupine – berači in klateži, tuji delavci, migranti, turisti, pripadniki različnih kultur in nacionalnosti – kot potencialni varnostni problem. V ta namen smo analizirali podatke, pridobljene v raziskavah o varnosti v lokalnih skupnostih v letih 2011 in 2017. Rezultati analiz nakazujejo, da udeleženci v raziskavi v veliki večini sprejemajo drugačnost in so izpostavljene skupine ljudi pri nas sprejete brez večjih stereotipnih prepričanj. Vsekakor prihaja do manjših odstopanj ter razlik v razmišljanju anketirancev, pa vendar so razlike v večini primerov majhne, kar dokazuje, da se diskriminacija pojavlja v zmerni obliki.

Ključne besede: • berači in klateži • tuji delavci • migranti • turisti • pripadniki različnih kultur in nacionalnosti •

NASLOVA AVTORJEV: Klara Golić, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: klara.golic@student.um.si. Matej Vogrinčič, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: matej.vogrincic@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.5>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Perception of Migrants, Foreign Workers, Beggars, Vagrants and Members of Different Cultures as a Security Problem in Local Communities

KLARA GOLIĆ & MATEJ VOGRINČIČ

Abstract The most recent migrant crisis shed a new light on intolerance to everything different and “foreign”. The aim of this paper was to establish whether residents perceived individual groups – such as beggars and vagrants, foreign workers, migrants, tourists, members of different nationalities and cultures – as a potential security problem. Therefore, researchers analysed data obtained in previous research studies on safety and security in local communities conducted in 2011 and 2017. The results of analyses indicate that the vast majority of respondents mostly welcomes diversity and that the aforementioned groups are usually well received in Slovenia and welcomed without any major stereotypical attitudes. Naturally, minor discrepancies and divergences in respondents’ opinions and beliefs do exist, however, they are mostly negligible, which demonstrates that discrimination may be present, albeit in moderate forms.

Keywords: • beggars and vagrants • foreign workers • migrants • tourists • members of different cultures and nationalities •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Klara Golić, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: klara.golic@student.um.si. Matej Vogrinčič, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: matej.vogrincic@student.um.si.

1 Uvod

Dojemanje koncepta varnosti je pogojeno s številnimi dejavniki, katerih interpretacija je odvisna od posameznikov. Tako nekateri kot grožnjo dojemajo tudi pripadnike drugih kulturnih skupnosti, migrante, tuje delavce, pogosto pa ljudje stereotipno predvidevajo, da so za varnostne probleme krivi brezdomci in klateži. Tudi turisti so v določenih okoljih prepoznani kot poglobitveni varnostni problem. Da bi lahko razumeli dojemanje izpostavljenih skupin kot elementov krhanja varnosti v lokalni skupnosti, je pomembno, da razumemo, kdo sploh te skupine so in kako je njihova pojavnost prepoznana oziroma razumljena v širši javnosti.

1.1 Tuji delavci

Če želimo razumeti koncept tujih delavcev, moramo na začetku razčistiti pojem »tujec«. Zakon o tujcih (ZTuj-2-UPB6, 2017) v 2. alineji 17. člena tujca v Republiki Sloveniji definira kot vsako osebo, ki nima slovenskega državljanstva. Tujce razdelimo na državljane tretjih držav ter državljane Evropske unije, ki uživajo pravico prostega prehajanja meja znotraj Evropske unije oziroma Schengenskega območja. Državljanji tretjih držav prihajajo iz neevropskih držav in so v Sloveniji večinski. Predvsem govorimo o pripadnikih nekdanje skupne države Jugoslavije, torej države Bosne in Hercegovine, Srbije, Makedonije, Črne gore in v zadnjih letih predvsem Kosova. V povezavi s tujci se pojavljajo številne negativne posledice, predvsem ko govorimo o nedovoljenih vstopih v Republiko Slovenijo ter o nelegalnem bivanju v državi. Veliko negativnih posledic lahko zaznamo tudi na področju delovnih migracij (Zver, 2014).

Večji problem omenjenega področja predstavlja tudi delo na črno ter posledično neplačevanje dajatev. Pojavljajo se zlorabe in izsiljevanje delavcev, samo ime »delo na črno« pa pove, da gre za nelegalna delovna razmerja. Od tod izvira strah državljanov Republike Slovenije, da tudi legalni delavci prihajajo z namenom, da bi prevzeli delovna mesta državljanom naše države (Zver, 2014).

Na temo dojemanja tujih delavcev kot dejavnika varnostnega tveganja je bilo spisanih kar nekaj del, med njimi Bučar Ručman v knjigi Migracije in kriminaliteta: Pogled čez meje stereotipov in predsodkov navaja primer izkoriščanja tujih delavcev (predvsem delavcev iz držav nekdanje Jugoslavije). Bučar Ručman (2014) navaja, da

so delavci v veliki večini prenašali zakonske kršitve s strani delodajalca zaradi njihove odvisnosti od dela v Republiki Sloveniji.

Dejansko pričakovanje delavcev migrantov je, da bi s prihodom v Slovenijo izboljšali socialni položaj sebi in družini. Poudariti je treba, da bi od tega seveda najverjetneje imela korist slovenska gradbena podjetja in slovensko gospodarstvo. Žal pa ob tem pride tudi do obljub o višini plačila, ki so se v preteklosti in tudi danes izkazale za prazne (Kanduč in Bučar Ručman, 2016).

Tuji delavci so tesno povezani s pojmom migracij, saj z namenom boljšega zaslužka zapustijo svojo državo ali kraj in s tem postanejo migranti. Migrante tako delimo na tiste, ki se vsakodnevno vozijo na delovno mesto/izobraževalno institucijo v drugo mesto ali kraj, in pa tiste, ki se zaradi dela ali izobraževanja ali z namenom začeti boljše življenje odselijo izven meja svoje države. Ponovno se srečujemo tudi z migracijami beguncev, ko ljudje zapuščajo svoje domove z namenom iskanja boljšega in predvsem varnejšega načina življenja (Zver, 2014).

1.2 Migranti

V času begunske krize je tudi Slovenijo prečkalo povečano število migrantov. V tistem času je državo prečkalo več kot 400.000 ljudi, posredovanje pa je bilo po statističnih podatkih policije iz leta 2015 potrebno v samo 23 primerih. Od tega je bilo 17 kršitev javnega reda in miru ter 6 storitev kaznivega dejanja (predvsem med migranti samimi) (Vasev, 2015).

Ob povečanem toku migracij ni nič nepričakovanega, da se je med ljudmi pojavil občutek strahu, ki pa je v večini primerov brezpredmeten in pretiran, kar v svoji raziskavi omeni tudi Julia Tallmeister. Tallmeister (2013) svoje raziskovanje zaključuje s tezo, da dojemanje migrantov kot grožnjo nacionalni varnosti predstavlja večjo grožnjo kot dejanska prisotnost omenjene skupine ljudi.

1.3 Klateži in berači

V tuji literaturi lahko zaznamo povečano skrb lokalnega prebivalstva v povezavi z dojemanjem beračev kot element varnostnega tveganja. Številni mediji poročajo o povečanem številu klatežev in beračev ter z njimi povezanih kriminalnih dejanjih. Številni berači so prisiljeni v svoje delovanje na ulicah in dejansko živijo v sistemu sodobnega suženjstva. Že sama oblika beračenja je lahko kriminalno dejanje, a najbolj vidna odklonska dejanja je mogoče zaznati na področju tatvin, kraj, izsiljevanja in tudi različnih oblik fizičnih napadov. V Sloveniji se s tovrstnim nasiljem, povezanim z berači in klateži, le redko srečujemo, redkeje kot drugje v svetu pa se srečujemo tudi z organiziranimi oblikami beraštva (Barnett, 2016).

1.4 Turisti

Turisti sami po sebi načeloma ne predstavljajo problema v lokalnih skupnostih. Ne glede na to, da Slovenijo kot turistično državo letno obiše večje število ljudi, pa njihov prihod ni pogojen s povečanim številom kaznivih dejanj. Po podatkih, pridobljenih na angleški turistični strani, se turisti v večji meri raje izogibajo težavam in tako jih zaznavajo tudi pripadniki različnih lokalnih skupnosti (GOV.UK, 2018). Zagotovo obstajajo tudi med turisti posamezniki, ki na potovanjih namenoma povzročajo nevšečnosti (predvsem lahko govorimo o kršenju javnega reda in miru, lažjih oblikah vandalizma, manjših tatvinah ipd.), pa vendar lahko na splošno rečemo, da turisti v večini ne povzročajo večjih varnostnih težav (Kurež, 2008).

1.5 Pripadniki različnih kultur

Pripadniki različnih kultur pogosto zmotno veljajo za stereotipno ogrožajočo skupino ljudi. K temu veliko pripomore tudi vpliv medijev in zmotna interpretacija ljudi, ki pogosto posplošujejo skrajna in odklonska vedenja posameznikov in jih projicirajo na celotno skupnost ter tako razvijajo in spodbujajo stereotipna prepričanja in mišljenje o splošni nevarnosti, ki jo povzročajo pripadniki drugih kultur (Ma. Ja., 2013).

2 Rezultati

Rezultati, prikazani v nadaljevanju, izvirajo iz raziskave iz let 2011 in 2017. V letu 2011 je bilo izvedeno anketiranje v raziskavi v okviru CRP – Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni; leta 2017 pa anketiranje v okviru raziskovalnega projekta programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih. Po pregledu rezultatov t-testa lahko ugotovimo, da se med letoma raziskovanja ne pojavljajo bistvene razlike. Statistično pomembne razlike dojemanja dejavnikov tveganja med letoma 2011 in 2017 se pojavijo pri dojemanju tujih delavcev ter migrantov, kar je razvidno tudi iz tabele 1.

Tabela 1: Primerjava zaznave tujih delavcev, migrantov, beračev ali klatežev, turistov in pripadnikov drugih kultur v letih 2011 in 2017

Varnostni pojav v policijskem okolišu	Leto anketiranja	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>	<i>p</i> -vrednost
Tuji delavci	2011	956	2,3	1,2	0
	2017	1260	2,1	1,2	0
Migranti	2011	954	2,3	1,2	0
	2017	1256	2,1	1,3	0
Berači ali klateži	2011	954	2,3	1,2	0,1
	2017	1259	2,2	1,3	0,1
Turisti	2011	957	1,8	1,0	0,6
	2017	1260	1,8	1,1	0,5
Pripadniki drugih narodnosti ali kultur	2011	956	2,1	1,2	0,2
	2017	1258	2,2	1,2	0,2

Iz tabele 1 lahko razberemo, da se je mnenje anketirancev od leta 2011 do leta 2017 spremenilo v pozitivni smeri. Dojemanje tujih delavcev in migrantov kot varnostni problem se je med letoma 2011 in 2017 bistveno zmanjšalo, kar lahko razberemo iz podatkov povprečne vrednosti in standardnega odklona. Povprečna vrednost se je med letoma 2011 in 2017 pri zaznavanju tujih delavcev kot varnostni problem zmanjšala za 0,2, pri zaznavanju migrantov kot varnostni problem pa se je zmanjšala 0,3, kar nakazuje na pozitivnejše sprejemanje drugačnosti. Zakaj je prišlo do spremembe v mnenju anketirancev, nismo ugotavljali, vendar je sprememba pozitivna ter nakazuje odprtost in pozitivnost sprejemanja drugačnosti slovenskega prebivalstva.

Če poudarimo nekaj najpomembnejših in najbolj izstopajočih podatkov, lahko ugotovimo sledeče:

- Izpostavljene skupine ljudi po mnenju anketirancev v večini ne predstavljajo velike stopnje tveganja;
- Največ anketirancev meni, da so migranti tisti dejavnik tveganja, ki povečuje morebitno nevarnost v lokalni skupnosti, ter predstavljajo največji oziroma zelo velik problem, kar lahko razberemo tudi iz tabele 2. Tako meni 6,7 % vprašanih Slovencev, kar je po eni strani razumljivo, saj smo se v letih raziskovanja (predvsem v letu 2017) v Sloveniji srečevali ravno s tokom begunske krize.

V nadaljevanju predstavljamo rezultate analize združenih podatkov iz obeh študij v letih 2011 in 2017.

Tabela 2: Dojemanje migrantov kot varnostnega pojava

	Frekvenca	Odstotek (%)
Sploh ni problem	907	41
Ni problem	546	24,7
Niti/niti	403	18,2
Velik problem	207	9,4
Zelo velik problem	147	6,7
Skupaj	2210	100

Če pogledamo tabelo 3, vidimo, da vprašani berače ter klateže dojemajo kot drugi najbolj problematični varnostni problem. Da so berači in klateži zelo velik problem, se strinja 6,4 % vprašanih Slovencev.

Tabela 3: Dojemanje beračev in klatežev kot varnostnega pojava

	Frekvenca	Odstotek (%)
Sploh ni problem	811	36,6
Ni problem	600	27,1
Niti/niti	446	20,2
Velik problem	215	9,7
Zelo velik problem	144	6,4
Skupaj	2213	100,0

Iz tabele 4 pa je razvidno, da najmanj ljudi (2,4 %) meni, da so turisti tista skupina ljudi, ki predstavlja veliko tveganje za ohranitev varnosti v lokalnem območju, kar nakazuje, da Slovenci v turistih na neki način vidijo vir zaslužka in jim tako ne predstavljajo konkretne varnostne grožnje.

Tabela 4: Dojemanje turistov kot varnostnega pojava

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Sploh ni problem	1236	55,8	55,8
Ni problem	493	22,2	78,0
Niti/niti	309	13,9	91,9
Velik problem	125	5,6	97,6
Zelo velik problem	54	2,4	100,0
Skupaj	2217	100,0	

Iz tabele 5 lahko razberemo, v kolikšni meri Slovenci kot varnostni problem dojemamo pripadnike drugih narodnosti in kultur. Večji odstotek vprašanih (39,70 %) je prepričanih, da pripadniki drugih narodnosti in kultur ne predstavljajo nikakršnega problema, medtem ko kar 10,10 % vprašanih meni, da omenjena skupina ljudi predstavlja velik problem varnosti oziroma se 5,10 % vprašanih strinja, da so pripadniki drugih narodnosti in kultur zelo velika grožnja našemu varnostnemu sistemu.

Tabela 5: Dojemanje pripadnikov drugih narodnosti in kultur kot varnostnega pojava

	Frekvenca	Odstotek (%)	Kumulativni odstotek (%)
Sploh ni problem	879	39,7	39,7
Ni problem	594	26,8	66,5
Niti/niti	405	18,3	84,8
Velik problem	223	10,1	94,9
Zelo velik problem	113	5,1	100,0
Skupaj	2214	100,0	

Ker omenjene skupine ljudi v Sloveniji predstavljajo dokaj velik odstotek prebivalstva, je pomembno, da podrobneje razumemo, kako le-te dojemata večinsko prebivalstvo. Da bi tako dobili še boljši vpogled v dojemanje migrantov, tujih delavcev, beračev in klatežev ter pripadnikov drugih kultur, smo izvedli še hi-kvadrat test, s katerim smo želeli primerjati bistvene razlike med različnimi komponentami. Osredotočili smo se na razlike dojemanja varnostnih dejavnikov različnih starostnih

skupin, preverili smo razliko dojemanja omenjenih skupin dejavnikov tveganja med posamezniki z različno stopnjo izobrazbe ter razliko med spoloma.

2.1 Spol

Če se osredotočimo na nastale razlike dojemanje omenjenih skupin glede na spol vprašanih, ugotovimo, da pripadniki drugih kultur ter tuji delavci po mnenju obeh spolov ne predstavljajo varnostnega problema. Prav tako lahko enako rečemo za berače in klateže, obstajajo pa minimalne razlike. Ženske dojemajo berače in klateže kot večji varnostni problem, kot jih dojemajo moški. Na drugi strani pa moški dojemajo migrante kot večji varnostni problem, vendar kljub temu ne obstajajo bistvene razlike med pogledom moških in žensk.

S pomočjo analize hi-kvadrat testa ugotovimo, da se največje razlike pojavljajo predvsem pri dojetanju turistov kot dejavnik varnostnega tveganja. V tabeli 6 lahko vidimo, da 6,8 % anketiranih moških meni, da so turisti velik varnostni problem, medtem ko zgolj 4,5 % žensk meni enako.

Tabela 6: Zaznavanje turistov kot varnostnega tveganja glede na spol v odstotkih (%)

Spol	Sploh ni problem	Je problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
Moški	52,8	24,3	13,7	6,8	2,3
Ženski	58,5	20,5	14,1	4,5	2,4

2.2 Starostne skupine

Nobena starostna skupina ne dojema turistov kot pomembne varnostne grožnje. Na podlagi analize hi-kvadrat testa tudi berači in klateži med vprašanimi ne predstavljajo varnostnega problema. V veliki večini vse starostne skupine menijo podobno, da omenjena skupina ni problem. Zgolj majhen odstotek anketirancev meni nasprotno, da berači in klateži predstavljajo varnostni problem. Razlike se pojavljajo predvsem na področju dojemanja tujih delavcev, migrantov ter pripadnikov tujih kultur, kar lahko opazimo tudi v naslednjih tabelah (tabela 7, tabela 8 in tabela 9).

Glede tujih delavcev (tabela 7) se največje razlike opazijo med starostnima skupinama 18–30 in 46–60 let, saj prvi v kar 11,4 % menijo, da so tuji delavci problem, medtem ko se vprašani iz druge starostne skupine (46–60 let) s tovrstno trditvijo strinjajo zgolj v 6,8 %. Tuji delavci povečano skrb predstavljajo tudi starejšim od 61 let.

Tabela 7: Zaznavanje tujih delavcev kot varnostnega problema glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh ni problem	Je problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
18–30	31,3	29,6	22,1	11,4	5,6
31–45	37,3	28,6	19,6	9,7	4,8
46–60	37,4	29,4	21,0	6,8	5,5
61–	46,9	21,8	14,3	11,3	5,7

Glede migrantov (tabela 8) se največje razlike pojavljajo med starostnima skupinama 31–45 let (10,4 %) in od 61 let dalje (7,7 %). Podobnosti se vidijo v razmišljanju mlajših generacij (18–45 let) ter generacij od 46 let dalje.

Tabela 8: Zaznavanje migrantov kot varnostnega problema glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh ni problem	Je problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
18–30	34,6	27,4	20,2	10,3	7,5
31–45	40,0	26,2	17,5	10,4	5,8
46–60	42,7	25,4	18,0	7,7	6,2
61–	50,0	17,9	16,3	8,7	7,1

Pripadniki drugih narodnosti in kultur (tabela 9) predstavljajo velik varnostni problem za starostno skupino 18–30 let, saj je 11,9 % vprašanih prepričanih, da predstavljajo velik problem, med tem pa je 5,7 % starejših od 61 let prepričanih, da pripadniki drugih narodnosti in kultur predstavljajo zelo velik problem. Na drugi strani so si mnenja ostalih starostnih skupin dokaj podobna, saj se odstotek dojemanja pripadnikov drugih narodnosti in kultur kot velik problem giblje od 8,7 % do 9,8 %.

Tabela 9: Zaznavanje pripadnikov drugih kultur kot varnostnega problema glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh ni problem	Je problem	Niti/niti	Velik problem	Zelo velik problem
18–30	34,4	30,4	18,0	11,9	5,3
31–45	39,5	26,5	20,4	9,6	4,1
46–60	40,5	29,0	16,7	8,7	5,2
61–	46,7	19,8	18,0	9,8	5,7

2.3 Izobrazba

Ne glede na stopnjo izobrazbe vprašani menijo, da pripadniki drugih pripadnosti ali kultur ter turisti ne predstavljajo bistvenega tveganja varnosti v lokalni skupnosti.

Velika večina anketirancev se strinja, da migranti ne predstavljajo večjega varnostnega problema. Kot največji problem jih zaznavajo vprašani z nedokončano osnovno šolo (13,3 % vprašanih), najmanj se s to trditvijo strinjajo vprašani s končano visoko šolo, fakulteto in umetniško akademijo (5,2 %). Zanimiv pa je podatek, da kar 10 % oseb z doktoratom meni, da migranti predstavljajo velik problem na področju varnosti, kar je razvidno iz tabele 10.

Tabela 10: Zaznavanje migrantov kot varnostnega problema glede na izobrazbo v odstotkih (%)

Stopnja izobrazbe	Sploh ni problem	Zelo velik problem
Nedokončana osnovna šola	26,7	13,3
Dokončana osnovna šola	48,4	8,9
Dokončana srednja šola	41,5	6,5
Dokončana 2-letna višja	39,9	7,2
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	39,3	5,2
Specializacija, magisterij	35,2	7,0
Doktorat	45,0	10,0

Iz tabele 11 lahko vidimo, da berači in klateži prav tako predstavljajo zelo velik problem ljudem z doktoratom (10 %). Največji problem pa predstavljajo osebam z nedokončano osnovno šolo (13,3 %). Najmanjši odstotek (4,4 %) je mogoče zaznati pri osebah z visoko šolo, fakulteto ter umetniško akademijo.

Tabela 11: Zaznavanje beračev in klatežev kot varnostnega problema glede na izobrazbo v odstotkih (%)

Stopnja izobrazbe	Sploh ni problem	Zelo velik problem
Nedokončana osnovna šola	33,3	13,3
Dokončana osnovna šola	42,7	8,1
Dokončana srednja šola	37,9	6,4
Dokončana 2-letna višja	37,5	8,0
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	33,2	4,4
Specializacija, magisterij	25,0	6,9
Doktorat	35,0	10,0

Tudi pri tujih delavcih se pojavi velik odstotek oseb z doktoratom (10 %), ki menijo, da tovrstne skupine predstavljajo varnostni problem, kar lahko razberemo iz tabele 12. Zopet se pojavi najvišji odstotek pri osebah z nedokončano osnovno šolo (20 %), najnižji odstotek pa pri osebah, ki opravljajo specializacijo ali magisterij (2,8 %).

Tabela 12: Zaznavanje tujih delavcev kot varnostnega problema glede na izobrazbo v odstotkih (%)

Stopnja izobrazbe	Zelo velik problem
Nedokončana osnovna šola	20,0
Dokončana osnovna šola	8,8
Dokončana srednja šola	4,4
Dokončana 2-letna višja	5,4
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	5,2
Specializacija, magisterij	2,8
Doktorat	10,0

3 Razprava

Če se torej opremo na pridobljene rezultate, ugotovimo, da Slovenci v veliki večini sprejemamo drugačnost.

Glede na to, da živimo v družbi s hitrim načinom življenja, v katerem lahko kar pogosto zaznamo raznovrstne stereotipne opazke, bi lahko predvidevali, da je naša družba precej nestrpna glede drugačnosti. Pa vendar lahko z opravljeno raziskavo trdimo in dokažemo, da v večini Slovenci sprejemamo drugačnost in da so stereotipne oznake zgolj način izražanja posameznikov.

Nekoliko razumljivo je, da vprašani dojemajo migrante kot najvišji in najpomembnejši dejavnik tveganja glede zagotavljanja varnosti. Slovenija se je v letih svoje samostojnosti srečala že z dvema večjima tokovoma migrantov oziroma beguncev. Prvič smo se s takšnim valom srečali v času osamosvojitve in posledičnega razpada Jugoslavije, ko so v Slovenijo v večjem številu prihajali prebivalci držav nekdanje Jugoslavije. Nedavno pa smo se srečali z valom beguncev iz Sirije in drugih držav, ki so svoje domove zapuščali z željo po mirnem življenju, stran od vojnega območja. Zaradi ugodne strateške lege naše države, predstavlja Slovenija eno od najbolj prometnih poti, po katerih so prihajale tudi velike skupine beguncev. Zato ni presenetljivo dejstvo, da Slovenci ravno migrante dojemajo kot največji dejavnik tveganja. Ljudi pogosto zaslepi strah pred neznanim, kar lahko povzroči negativno sprejemanje tujih in novih stvari, kar se odraža v primeru dojemanja migrantov kot varnostnega pojava v lokalni skupnosti.

Tuji delavci v večji meri niso zaznani kot večji varnostni problem za našo skupnost. Kot odgovor »je problem« jih izpostavlja okoli 30 % vprašanih; največ tistih z nedokončano osnovno šolo (20 %) in največ vprašanih starostne skupine 18–30 let (29,6 %). Kot zelo velik problem jih dojemajo približno 6 % vprašanih, kar v večji meri nakazuje na to, da tuji delavci med Slovenci ne predstavljajo večjega varnostnega tveganja.

Ljudje z nižjo stopnjo izobrazbe nekoliko težje sprejemajo drugačnost in v drugačnosti pogosteje vidijo varnostno grožnjo. Nekoliko zaskrbljujoče je dejstvo, da visoko izobraženi kader, torej ljudje z doktorskim nazivom, v kar 10 % dojemajo pripadnike drugih kultur, migrante, berače in klateže kot element visokega oziroma najvišjega tveganja za nastanek nevarnih posledic.

Kljub izpostavljenim odstopanjem pa Slovenci v veliki večini sprejemajo drugačnost in kot varnostni problem v veliki večini ne zaznavajo izpostavljenih skupin. Zavedamo se dejstva, da med nami vsekakor obstajajo izjeme, ki verjamejo v drugačno podobo tujega in s tem namenom tudi širijo stereotipna prepričanja v svet, pa vendar je ključno, da velika večina slovenskega prebivalstva podpira in sprejema drugačnost ter tako gradi boljšo prihodnost za vse.

Literatura

- Barnett, D. (31. 10. 2016). Is begging just a scam, or a lifeline for those most in need?. *Independent.co.uk*. Pridobljeno na <https://www.independent.co.uk/life-style/is-begging-just-a-scam-or-a-lifeline-for-those-most-in-need-a7371516.html>
- Bučar Ručman, A. (2014). *Migracije in kriminaliteta: Pogled čez meje stereotipov in predsodkov*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU.
- GOV.UK. (29. 1. 2018). *Foreign travel advice: Slovenia*. Pridobljeno na <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/slovenia>
- Kanduč, Z. in Bučar Ručman, A. (2016). Razredna vojna, delo in migracije. *Dve domovini*, (43), 77–89.
- Kurež, B. (2008). *Kriminal kot varnostni problem ameriškega tipa igralnštva* (Magistrsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ma. Ja. (26. 8. 2013). Nasilje nad muslimani v Burmi se širi. *Delo.si*. Pridobljeno na <http://www.delo.si/novice/svet/nasilje-nad-muslimani-v-burmi-se-siri.html>
- Migrant workers here to work, not spread diseases or commit crimes, lawyers group says. (17. 2. 2016). *themalaymailonline.com*. Pridobljeno na <http://www.themalaymailonline.com/malaysia/article/migrant-workers-here-to-work-not-spread-diseases-or-commit-crimes-lawyers-g>
- Tallmeister, J. (24. 8. 2013). Is immigration a Threat or Security?. *e-ir.info*. Pridobljeno na <http://www.e-ir.info/2013/08/24/is-immigration-a-threat-to-security/>
- Vasev, B. (18. 11. 2015). Podatki policije: praktično ni razlogov za posredovanje med begunci. *Rtvslo.si*. Pridobljeno na <https://www.rtvsllo.si/begunska-kriza/podatki-policije-prakticno-ni-razlogov-za-posredovanje-med-begunci/378815>
- Zakon o tujcih (ZTuj-2-UPB6). (2011, 2014, 2015, 2017). *Uradni list RS*, (50/11, 57/11, 26/14, 90/14, 19/15, 47/15, 5/17, 59/17). Pridobljeno na <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2018-01-0001/zakon-o-tujcih-uradno-precisceno-besedilo-ztuj-2-upb6>
- Zver, I. (2014). *Nadzor tujcev v Republiki Sloveniji program migrant* (Diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.

Situacijska prevencija, samovarovanje in državljansko samovarovanje kot oblike zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje

BOŠTJAN BAN IN SAŠO RADULOVIČ

Povzetek V prispevku smo ugotavljali možnosti in pripravljenost lokalnega prebivalstva za uvajanje situacijske prevencije, samovarovanja in državljanskega samovarovanja v lokalni skupnosti. V prispevku smo analizirali podatke iz raziskav o varnosti v lokalni skupnosti iz let 2011 in 2017. Ugotovili smo, da so prebivalci lokalnih skupnosti naklonjeni vključevanju in izvajanju varnostnih ukrepov v lokalnih skupnostih, še posebej, če so sami imeli slabo izkušnjo v preteklosti. Rezultati študije so pokazali, da se starejši in ženske bolj strinjajo z uvedbo tehnik situacijske prevencije, samovarovanja in državljanskega samovarovanja, kar izhaja iz večjega občutka ogroženosti in strahu pred kriminaliteto pri teh dveh skupinah prebivalcev.

Ključne besede: • situacijska prevencija • samovarovanje • državljansko samovarovanje • lokalna skupnost • zagotavljanje varnosti •

NASLOVA AVTORJEV: Boštjan Ban, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: bostjan.ban@student.um.si. Sašo Radulovič, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: saso.radulovic@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.6>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Situational Prevention, Self-Protection and Citizens' Self-Protection as Methods for the Future Provision of Safety and Security in Local Communities

BOŠTJAN BAN & SAŠO RADULOVIČ

Abstract The paper focuses on the possibilities of introducing situational prevention, self-protection and citizens' self-protection measures into a local community setting and examines local residents' willingness to adopt such measures. Researchers analysed data from previous studies on safety and security in local communities conducted in 2011 and 2017. It was established that local residents were in favour of introducing and implementing such security measures in their local communities, particularly when they had first-hand experience with security issues in the past. Research results show that the elderly and women expressed stronger agreement with the introduction of situational prevention, self-protection and citizens' self-protection techniques, which stems from a greater feeling of threat and the fear of crime exhibited by these two groups of respondents.

Keywords: • situational crime prevention • self-protection • citizen's self-protection • local community • safety provision •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Boštjan Ban, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: bostjan.ban@student.um.si. Sašo Radulovič, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: saso.radulovic@student.um.si.

1 Uvod

Situacijska prevencija ima že kar nekaj desetletij precejšnjo veljavo v strokovni javnosti, saj se ukrepi situacijske prevencije pogosto uporabljajo in imajo visoko priznanje znotraj strokovnih krogov. Koncept situacijske prevencije je začel pridobivati na prepoznavnosti v poznih 40. letih 20. stoletja, ko je Edwin Sutherland leta 1947 izrazil mnenje, da je zločin bodisi »zgodovinskega« bodisi »situacijskega« značaja, saj naj bi bil zločin voden ali s strani preteklih dejanj oziroma osebnih izkušenj storilca ali s strani okoljskih dejavnikov, ki privedejo do zločina oziroma delujejo na storilca na samem kraju kaznivega dejanja. Navkljub temu, da je večina kriminologov priznavala in podprla Sutherlandov koncept, je ta ostal bolj v ozadju vse do 70. let 20. stoletja, ko je pritegnil pozornost kriminološke javnosti (Meško, 2016).

Michael Gottfredson in Travis Hirschi menita, da deviantno vedenje samo po sebi ni dovolj za izvršitev kaznivega dejanja, saj so za izvršitev kaznivega dejanja potrebni situacijski dejavniki, ki se izražajo v obliki motivacije in priložnosti za izvršitev kaznivega dejanja (Meško, 2002).

Samovarovanje kot sestavni del situacijske prevencijske dejavnosti se v strokovnih krogih deli v tri oblike samovarovanja, in sicer (Meško, 2002):

- mehanske oblike varovanja,
- fizične oblike varovanja,
- tehnične oblike varovanja.

Samovarovanja ne gre enačiti z državljanskim samovarovanjem, kajti pri samovarovanju gre za ukrepe, ki jih vsak posameznik uvede za zaščito svojega premoženja in življenja. Tako gre pri mehanskem samovarovanju za uvajanje ukrepov predvsem v stanovanjskih objektih. Pri tej obliki samovarovanja so najpogostejši ukrepi:

- varnostna vrata (protivlomna, protipožarna vrata itd.),
- cilindrična vdolbena ključavnica,
- elektronske zakasnilne ključavnice, ki preprečujejo takojšen vstop,

- cilindrični vložek,
- varnostno okovje,
- okna, zavarovana z rešetkami in lesenimi ali kovinskimi roloji ter polkni,
- varnostna protivlomna folija proti razbitju stekla (Sintal, 2018).

Pri samovarovanju ljudje prepustijo varovanje za to usposobljenim podjetjem, ki se profesionalno ukvarjajo s to dejavnostjo, ali pa se ščitijo sami. Tako mehansko kot tudi fizično in tehnično varovanje izvajajo varnostna podjetja, ki poskrbijo za namestitvev in vzdrževanje varnostnih naprav (Sintal, 2018).

Državljsko samovarovanje je oblika samovarovanja, pri kateri za razliko od samovarovanja, kjer ljudje prepustijo varovanje za to usposobljenim podjetjem, sami organizirajo varovanje oziroma sami skrbijo za zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih. Pojav samovarovanja v skrajnejših oblikah imenujemo »vigilantizem«, ki izhaja iz angleške besede »vigilante«, kar v bistvu pomeni, da je človek oziroma skupina ljudi vzela zakon v svoje roke. Vendar je tako delovanje praviloma proaktivno, se pravi preprečevalno, spodbujata se kolektivno vedenje in skupinska psihoza, primerno za obrambo, za katero so pripravljene tudi ustrezni preprečevalni načrti. Državljsko samovarovanje je pretežno prostovoljno ukvarjanje z nekaterimi vprašanji, ki formalno sodijo v dejavnosti državnih nadzorstvenih mehanizmov – predvsem policije. Predvsem gre za to, da »sosedje pomagajo drug drugemu«, s programi preprečevanja kriminalitete vzdržujejo potrebne socialne stike, nadzorujejo javne, poljavne in zasebne kraje, kjer je odklon mogoče pričakovati (Čas in Frangež, 2009). Preprečevalne ali kontrolne dejavnosti »krajanov« so po Čas in Frangež (2009) lahko zelo različne:

- opazovanje lastnega in sosedovega doma,
- vzdrževanje ulične razsvetljave,
- organizirano nadzorovanje,
- pomoč žrtvam,
- posebna opozarjanja,
- označevanje hiš z nalepkami,
- opozarjanje, da so hiše vključene v opazovalni preprečevalni program soseske.

V prispevku smo uporabili dve vrsti metod dela. Prva metoda je analiza sekundarnih virov (kvalitativna metoda), ki temelji na analizi in interpretaciji že obstoječih virov. V tem primeru ne gre za ugotavljanje novih znanj, temveč za analiziranje že napisanega z namenom pregleda dosedanjih ugotovitev o izbrani tematiki (Hogwood in Gunn, 1984). Ta metoda nam je služila za oblikovanje teoretskih izhodišč, na katerih je temeljila analiza sekundarnih virov. Druga metoda, ki smo jo uporabili v prispevku, je metoda obdelovanja podatkov in informacij na kvantitativen način, kar pomeni s pomočjo statističnih podatkov, zbranih s pomočjo ankete. Te podatke smo obdelali v okviru raziskave pri predmetu Varnost v lokalnih skupnostih s programskim orodjem SPSS.

Namen raziskave je bilo poizvedovanje po mnenju prebivalcev v lokalni skupnosti oziroma anketirancev o izvajanju situacijske prevencije, samovarovanju in državljanskem samovarovanju kot obliko zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti. Naša analiza je zajela del vprašalnika, ki je imel podane odgovore z možnostjo izbire od 1 do 5, t. i. podajanje odgovorov na Likertovi lestvici. Analizirali smo sedem trditev glede pričakovanih prebivalcev o zagotavljanju varnosti v prihodnje, ki so podrobneje predstavljene v nadaljevanju.

V naslednjem poglavju bomo predstavili obdelane oziroma analizirane podatke v raziskavi in jih ustrezno interpretirali. Interpretirani rezultati raziskave bodo prikazani v tabelah.

2 Interpretacija mnenja prebivalcev v dveh časovnih obdobjih glede pričakovanih zagotavljanju varnosti v prihodnje

Tabela 1 prikazuje sedem spremenljivk na stopnji strinjanja anketirancev glede ukrepov, ki so potrebni za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti v prihodnje. Ti načini so: 1) vključevanje varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol, 2) obveščanje preko (lokalnih) medijev, 3) uveljavljanje alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke – npr. družbeno koristno delo, obvezno izobraževanje, zdravljenje, 4) dosledno kaznovanje kršiteljev, 5) delo centrov za socialno delo, 6) vključevanje nevladnih organizacij – društev, 7) spodbujanje samozaščitnega vedenja prebivalcev. Spremenljivke so merjene na 5-stopenjski lestvici od 1 do 5, kjer pomeni 1 se sploh ne strinjam in 5 popolnoma se strinjam. Vidimo, da so vse povprečne vrednosti spremenljivke nad vrednostjo 3,5 oziroma zelo blizu vrednosti 4, kar

pomeni, da se prebivalci lokalnih skupnosti strinjajo, da teh 7 spremenljivk vpliva na zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti v prihodnje.

Tabela 1: Povprečna vrednost spremenljivk

Načini zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje	$\bar{x}^*$
Vključevanje varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol	4,0
Obveščanje preko (lokalnih) medijev	3,9
Uveljavljanje alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke – npr. družbeno koristno delo, obvezno izobraževanje, zdravljenje.	4,0
Dosledno kaznovanje kršiteljev	4,2
Delo centrov za socialno delo	3,7
Vključevanje nevladnih organizacij, društev	3,5
Spodbujanje samozaščitnega vedenja prebivalcev	4,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 2: Zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje v odstotkih (%)

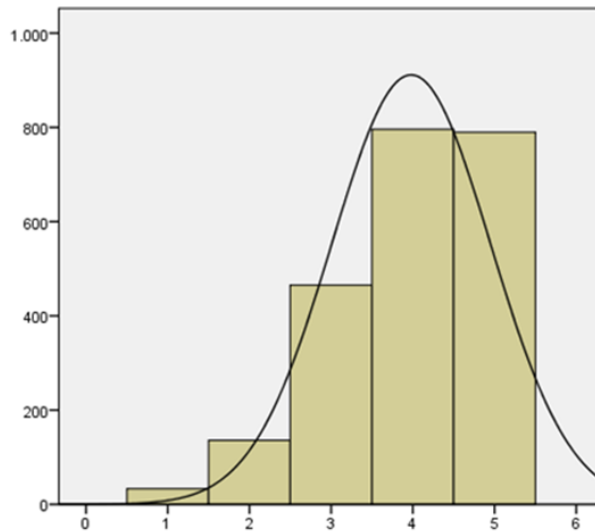
Odstotni prikaz spremenljivk glede strinjanja*	Se ne strinja	Niti/niti	Se strinja
Vključevanje varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol	7,6	20,9	71,5
Obveščanje preko (lokalnih) medijev	8,3	24,6	67,1
Uveljavljanje alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke – npr. družbeno koristno delo, obvezno izobraževanje, zdravljenje.	7,7	20,9	71,4
Dosledno kaznovanje kršiteljev	5,8	18,0	76,2
Delo centrov za socialno delo	14,0	28,8	57,2
Vključevanje nevladnih organizacij, društev	16,2	31,9	51,9
Spodbujanje samozaščitnega vedenja prebivalcev	7,8	33,2	59,0

*Vrednosti 1 in 2 sta združeni v SE NE STRINJA, vrednosti 4 in 5 sta združeni v SE STRINJA.

V tabeli 2 je prikazano odstotno strinjanje anketirancev za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti v prihodnje. Spremenljivke smo obdelali tako, da smo združili vrednosti 1 in 2 ter vrednosti 4 in 5. V tabeli je prikazana 3-stopenjska lestvica. Vidimo, da se večina ljudi v lokalni skupnosti strinja, da teh 7 spremenljivk vpliva na zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti v prihodnje. Tri spremenljivke, ki imajo najvišji delež strinjanja, so »Dosledno kaznovanje kršiteljev« s 76,2 %, »Vključevanje varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol« z 71,5 % in »Uveljavljanje

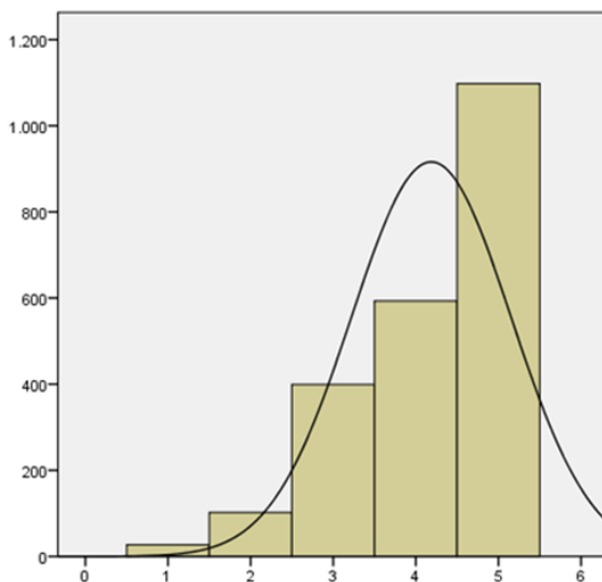

alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke« z 71,4 %. Vidimo, da je vrednost nestrinjanja vseh spremenljivk zelo nizka.

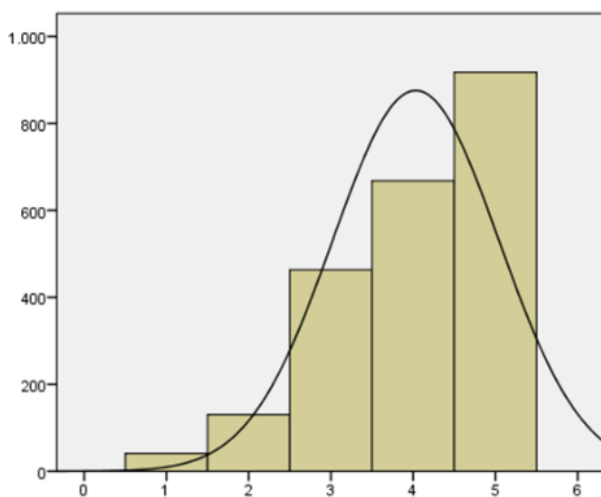
Slika 1: Histogram – Načini zagotavljanja varnosti v prihodnje z vključevanjem varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol

Anketiranci se s trditvijo »Vključevanje varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol« na lestvici od 1 do 5 močno strinjajo, saj je povprečna vrednost 3,9, s standardnim odklonom 0,9.

Slika 2: Histogram – Dosledno kaznovanje kršiteljev

Anketiranci se s trditvijo »Dosledno kaznovanje kršiteljev« na lestvici od 1 do 5 močno strinjajo, saj je povprečna vrednost 4,2, s standardnim odklonom 0,9.

Slika 3: Histogram – Uveljavljanje alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke – npr. družbeno koristno delo, obvezno izobraževanje, zdravljenje

Anketiranci se s trditvijo »Uveljavljanje alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke« na lestvici od 1 do 5 zelo močno strinjajo, saj je povprečna vrednost 4,0, s standardnim odklonom 1,0.

3 Ugotavljanje razlik strinjanja o zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti v prihodnje med letoma 2011 in 2017

Opravljena je bila analiza strinjanja o zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje, in sicer smo opravili raziskave pri lokalnem prebivalstvu in na podlagi odgovorov opravili naslednje statistične preizkuse:

- opravljen t-test;
- razlike so ugotovljene, če je vrednost t-testa nižja od 0,05;
- razlik med letoma anketiranja 2011 in 2017 ni, saj je vrednost vseh spremenljivk višja od 0,05;
- razlike med spoloma so statistično opazne, saj je vrednost vseh spremenljivk nižja od 0,05;
- razlike med starostnimi skupinami so statistično opazne, saj je vrednost petih spremenljivk nižja od 0,05;
- razlike med izobrazbo so statistično opazne, saj je vrednost dveh spremenljivk nižja od 0,05;
- razlike med velikostjo naselja so statistično opazne, saj je vrednost dveh spremenljivk nižja od 0,05.

Ugotavljali smo tudi razlike strinjanja za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti v prihodnje med letoma 2011 in 2017. Za ugotavljanje razlik smo uporabili t-test. Ugotovili smo, da razlik med letoma anketiranja 2011 in 2017 ni, saj je bila p-vrednost pri vseh spremenljivkah večja od 0,05. Razlike smo opazili med spoloma, saj je bila p-vrednost pri vseh spremenljivkah manjša od 0,05. Pri starosti smo uporabili hi-kvadrat test in opazili razlike pri petih spremenljivkah od sedmih. Pri primerjanju skupin glede na izobrazbo smo opazili razlike pri dveh spremenljivkah od sedmih. Pri velikosti naselja v lokalnih skupnostih smo opazili razlike pri dveh spremenljivkah od sedmih.

Tabela 3: Razlike po spolu glede načinov zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje v odstotkih (%)

Spremenljivka	Moški			Ženske		
	1	2	3	1	2	3
Vključevanje varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol	4,1	11,3	30,9	3,3	9,6	40,7
Obveščanje preko (lokalnih) medijev	4,6	12,9	28,9	3,5	11,7	38,4
Uveljavljanje alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke (družbeno koristno delo, obvezno izobraževanje, zdravljenje)	3,7	11,8	30,8	4,0	9,1	40,7
Dosledno kaznovanje kršiteljev	3,6	9,3	33,3	2,1	8,7	43,0
Delo centrov za socialno delo	8,0	14,9	23,4	6,1	14,0	33,7
Vključevanje nevladnih organizacij, društev	9,0	16,0	21,3	7,2	15,8	30,8
Spodbujanje samozaščitnega vedenja prebivalcev	4,3	13,4	28,8	3,5	12,0	38,1

** 1 – se ne strinja, 2 – niti/niti, 3 – se strinja.

Tabela 3 prikazuje razlike med moškimi in ženskami glede načinov zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje, ki so očitne. Ženske se pri vsaki trditvi strinjajo v 10 % bolj kot moški.

Razlike med odstotno vrednostjo strinjanja oziroma nestrinjanja anketirancev o vplivu na zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih glede na starostne skupine anketirancev:

- spodbujanje samozaščitnega vedenja prebivalcev v lokalnih skupnostih;
- višja starost posameznika povečuje stopnjo samozaščitnega vedenja v lokalni skupnosti v prihodnje.

Tabela 4: Razlike med starostnimi skupinami glede načinov zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje v odstotkih (%)

Starostna skupina/ocena 1–5*	1	2	3	4	5
18–30	1,9	8,5	31,8	32,3	25,5
31–45	1,6	7,3	26,6	34,0	30,5
46–60	0,7	5,0	19,9	34,5	39,5
61–	0,9	4,5	21,7	30,3	42,5

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 4 prikazuje razlike med starostnimi skupinami glede strinjanja za zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje, ki so vidne. Tabela prikazuje stopnjo strinjanja s spremenljivko spodbujanje samozaščitnega vedenja prebivalcev v lokalnih skupnostih. Višja, kot je starost posameznika, višjo stopnjo samozaščitnega vedenja v lokalni skupnosti pričakujejo v prihodnje. Vidimo, da se stopnja nestrinjanja od 18. do 60. leta konstantno zmanjšuje. Opazimo tudi, da se vrednost popolnega strinjanja od 18. do več kot 61. leta konstantno povečuje. Odstotek nestrinjanja se od prve do tretje starostne skupine zmanjša za več kot polovico. Odstotek popolnega strinjanja se od prve do tretje starostne skupine poveča za 17 %.

Razlike med odstotno vrednostjo strinjanja oziroma nestrinjanja anketirancev o vplivu na zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih glede na velikost naselja anketiranca:

- dosledno kaznovanje kršiteljev, ki storijo kaznivo dejanje znotraj lokalne skupnosti;
- večje, kot je naselje, višja je stopnja strinjanja glede tega, da je potrebno bolj dosledno kaznovanje kršiteljev v lokalni skupnosti v prihodnje.

Tabela 5: Razlika med velikostjo naselja glede načinov zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih v prihodnje v odstotkih (%)

Velikost naselja/ocena 1–5*	1	2	3	4	5
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	2,1	6,4	19,4	27,7	44,4
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto in trgovino	1,0	4,3	18,4	29,5	46,9
Primestno naselje ali manjše mesto	1,5	6,0	18,8	23,8	49,9
Večje mesto ali mestna občina	0,8	2,9	16,3	25,4	54,6

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 5 prikazuje odstotne vrednosti strinjanja oziroma nestrinjanja anketirancev v lokalni skupnosti o vplivu zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih glede na velikost naselja anketiranca. Večje, kot je naselje, višja je stopnja strinjanja glede doslednega kaznovanja kršiteljev v lokalni skupnosti v prihodnje. Osebe, ki živijo v mestu oziroma mestnih občinah, se s 54,6 % popolnoma strinjajo, da je treba kršitelje v lokalni skupnosti dosledno kaznovati. Osebe, ki živijo na samem ali v manjših vaseh, imajo za 10 % manjše popolno strinjanje glede doslednega kaznovanja kršiteljev v lokalni skupnosti. Tudi stopnja nestrinjanja za dosledno kaznovanje kršiteljev v lokalni skupnosti je pri osebah, ki živijo v mestih, za več kot 50 % manjša od tistih oseb, ki živijo na samem ali v manjših vaseh.

4 Zaključek

V prispevku smo ugotavljali raven strinjanja oziroma nestrinjanja prebivalcev glede na spol, starost, okolje, na vpeljavo in uporabo ukrepov samovarovanja v lokalnih skupnostih. Ugotovili smo, da se s starostjo povečuje strinjanje glede uporabe samovarovanja in strinjanje s preventivnim vedenjem. Prebivalci so najbolj naklonjeni trem ukrepom: 1) dosledno kaznovanje kršiteljev; 2) vključevanje varnostnih vsebin v izobraževalni proces vrtcev in šol ter 3) uveljavljanje alternativnih oblik kaznovanja za manjše/nizje prestopke. Nadalje pa se pri prebivalcih razlikuje pogled na dosledno kaznovanje storilcev kaznivih dejanj in kršiteljev zakonov, glede na velikost naselja, v katerem osebe živijo, in sicer večje,

kot je naselje, višja je stopnja strinjanja glede potrebe po bolj doslednem kaznovanju kršiteljev kaznivih dejanj.

Analiza rezultatov je pokazala, da višja, kot je starost posameznika, višjo stopnjo samozaščitnega vedenja v lokalni skupnosti pričakujejo v prihodnje. Pri čemer se ženske in starejši v povprečju za 10 % bolj strinjajo z vsako od navedenih trditev kot moški in mlajši, kar kaže na ranljivost starostnih skupin in nežnejšega spola, ki pričakuje večjo stopnjo varnosti in se tudi v vsakdanjem življenju obnaša bolj samozaščitniško oziroma bolj skrbi za lastno varnost.

Na podlagi ugotovljenega, kot rešitev predlagamo večje sodelovanje prebivalcev lokalne skupnosti s policijo in drugimi deležniki, ki so odgovorni za zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih, da prebivalcem še bolj približajo različne možnosti in oblike samovarovanja oz. jih vključijo v kakšen občinski ali lokalni projekt ozaveščanja o pomembnosti zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih.

Literatura

- Bernard, T. J. (4. 8. 2018). Travis Hirschi. *Encyclopedia Britannica Inc.* Pridobljeno na <https://www.britannica.com/biography/Travis-Hirschi#ref940772>
- Čas, T. in Frangež, D. (2009). *Državlansko samovarovanje – ideologija ali realnost v Republiki Sloveniji.* Pridobljeno na <https://www.fvv.um.si/dv2009/zbornik/clanki/Cas.pdf>
- Gunn, L. A. in Hogwood, B. W. (1984). *Policy analysis for the real world.* Oxford: Oxford University Press.
- Meško, G. (2016). *Kriminologija.* Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede UM.
- Meško, G. (2002). *Osnove preprečevanja kriminalitete.* Ljubljana: Visoka policijsko-varnostne šola.
- Sintal (2018). *Sistem mehanske zaščite.* Pridobljeno na <http://www.sintal.si/varnostni-sistemi/sistem-mehanske-zascite/>

Vloga lokalne skupnosti pri zagotavljanju prometne varnosti

DANIJELA ŠEBJANIČ IN MATEJA LEPOŠA

Povzetek Republika Slovenija daje lokalnim skupnostim veliko prostora za razvoj lastne prometne varnosti, saj je izbira načina implementacije učinkovitega modela prometne varnosti odgovornost vsake posamezne lokalne skupnosti. Analizirali smo podatke o (ogrožanju) varnosti v cestnem prometu iz študije o varnosti v lokalnih skupnostih v letih 2011 in 2017 ter ugotovili, da izkušnje in ozadje posameznikov igrajo pomembno vlogo pri tem, kako ljudje zaznavajo prometno varnost. Rezultati so pokazali, da stopnja izobrazbe ne vpliva na naklonjenost do varnostnih ukrepov v prometu. Starejši, kot so ljudje, bolj so ranljivi, več izkušenj imajo v prometu in posledično so bolj naklonjeni varnostnim ukrepom. Podobno lahko sklepamo pri delovni dejavnosti, saj so zaposleni, nezaposleni in upokojenci bolj naklonjeni ukrepu »jasno označene varne poti v šolo«, kot študenti, ki verjetno še nimajo otrok oziroma v veliko manjšem odstotku in se jim ta ukrep ne zdi tako pomemben.

Ključne besede: • promet • varnost • lokalna skupnost • policija • ukrepi •

NASLOVA AVTORIC: Danijela Šebjanič, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: danijela.sebjanic@student.um.si. Mateja Lepoša, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: mateja.leposa@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.7>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

The Role of Local Communities in the Provision of Traffic Safety

DANIJELA ŠEBJANIČ & MATEJA LEPOŠA

Abstract The Republic of Slovenia gives a great deal of discretion to local communities when it comes to their traffic safety, since the manner in which they intend to implement efficient traffic safety models is responsibility of each local community. Researchers analysed data regarding (threats to) road safety, which were obtained in the study on safety and security in local communities in 2011 and 2017. They found that individuals' experience and background play an important role in their perception of traffic safety. Results show that the level of education does not influence respondents' approval of traffic-related security measures. Older individuals tend to be more vulnerable and have more experience as road users. Employees, job seekers and pensioners are more in favour of "clearly marked and safe route to school" than students, who are most likely yet to become parents and, therefore, do not perceive this measure as particularly important.

Keywords: • traffic • safety and security • local community • police • measures •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Danijela Šebjanič, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: danijela.sebjanic@student.um.si. Mateja Lepoša, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: mateja.leposa@student.um.si.

1 Uvod

Prometna varnost je v družbi ena izmed bolj perečih tematik. To lahko pripisujemo predvsem negativnim dogodkom, ki jih vsak posameznik kot udeleženec v prometu lahko doživi. V mislih imamo prometne nesreče, ki se velikokrat končajo s hudimi telesnimi poškodbami ali tudi smrtjo. V prometu se lahko znajdemo kot voznik osebnega avtomobila, kolesar, pešec ali drugo. V vseh omenjenih primerih je pomembno, da kot udeleženci v prometu sami ravnamo, kar se da skrbno in odgovorno, velik del pa pri prometni varnosti predstavljata še urejena prometna infrastruktura in prometno okolje, kar pa ni več odvisno od nas samih, temveč na lokalni ravni za to skrbi občina.

Na državni ravni je pomembno omeniti Resolucijo o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013–2022. Cilj programa je čim manj smrtnih žrtev in poškodb v cestnem prometu oziroma zmanjševanje števila prometnih nesreč. Resolucija zajema naslednja področja cestnega prometa: cestna infrastruktura, vozila, prometna vzgoja in vseživljenjsko učenje, zdravstvena oskrba ponesrečenim, nadzor, varnost in zdravje pri delu ter pomoč žrtvam in svojcem prometnih nesreč (»Resolucija o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013–2022 [ReNPVCP13-22]«, 2013).

Osnova, ki ureja prometno varnost na lokalni ravni, je Zakon o varnosti cestnega prometa (ZVCP, 2008). Le ta pravi, da je na občinskih cestah občina dolžna zagotavljati varen in nemoten promet. Zakon občini daje pravico, da lahko o morebitnih izboljšavah prometne varnosti na državnih cestah napiše predlog, ki ga nato upravljavec cest pregleda.

Občina sama skrbi za ustrezno prometno signalizacijo. Kadar le-ta ni več ustrezna, jo je dolžna zamenjati. Prav tako ima občina z omenjenim zakonom pristojnost odrediti dodatne tehnične in potrebne ukrepe v bližinah šol, zdravstvenih zavodov in povsod, kjer se giblje večje število kolesarjev, pešcev in otrok. Prav ta pristojnost daje občini veliko vlogo in veliko prostora pri zastavljanju preventivnih programov in prometni politiki ter s soočanjem varnosti v cestnem prometu na lokalni ravni.

Po Zakonu o lokalni samoupravi (ZLS, 2007) je občina dolžna graditi, vzdrževati in urejati lokalne ceste, poti in druge površine in v skladu z zakonom urejati promet v občini ter opravljati naloge občinskega redarstva. Občinsko redarstvo mora občina ustanoviti po Zakonu o občinskem redarstvu (ZORed, 2006), saj predstavlja ključni pristojni organ na področju varnosti cestnega prometa na lokalni ravni. Zelo pomembno z vidika varnosti na tem področju je kakovostno sodelovanje občinskega redarstva s policijo. Občinsko redarstvo je poleg vzdrževanja javnega reda in miru pristojno še za:

- nadzorovanje varnega in neoviranega cestnega prometa v naseljih,
- skrb za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovanje javnega premoženja, naravne in kulturne dediščine,
- varovanje cest in okolij v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij (ZORed, 2006).

Naloga vsake posamezne občine je, da poskuša čim bolj zagotoviti prometno varnost svojih občanov. Izhodiščni dokument za to je Občinski program varnosti (OPV), s katerim občina zagotovi ustrezno stopnjo varnosti občanov. Temelji na oceni varnostnih razmer, med njimi pa je tudi varnost cestnega prometa (Gostič, 2007).

Na lokalni ravni obstajajo tudi tako imenovani občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPV). Ti sodelujejo z vsemi institucijami, povezanimi s prometno varnostjo na lokalni ravni, kot so občinski oddelki za urejanje prometa in izobraževanje, vrtci, osnovne in srednje šole, občinska redarstva, policija, nevladne organizacije ipd. Prav tako sodelujejo z Javno agencijo RS za varnost prometa – Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Ta skrbi za izvajanje preventivnih dogodkov, skrbi za preventivna gradiva, spremlja dejavnosti posameznih lokalnih skupnosti, pripravlja izhodišča za posamezne akcije in skrbi za pravilne usmeritve in obveščenost.

Naloge, ki jih na lokalni ravni opravljajo občinski SPV, so naslednje (Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, 2015b):

- ocenjujejo stopnjo varnosti v cestnem prometu,
- predlagajo organom lokalne skupnosti sprejem določenih programov za varnost cestnega prometa in sprejem ustreznih ukrepov za njihovo izvajanje
- koordinirajo izvajanje nalog na podlagi programov za varnost cestnega prometa,
- sodelujejo in skrbijo za dodatno izobraževanje in obveščanje udeležencev v prometu ter izvajanje prometne vzgoje,
- izdajajo in razširjajo prometno-vzgojne publikacije in podobna pomembna gradiva za preventivo v vzgojo v cestnem prometu.

Pomembno vlogo v nacionalni prometni varnosti predstavlja stanje občinskih cest. To področje natančneje ureja Zakon o cestah (ZCes-1, 2010), ki samoupravne lokalne skupnosti zavezuje k upoštevanju njegovih določb. Stanje prometne varnosti se bo izboljšalo le z nadaljevanjem urejanja površin za pešce in kolesarje, s preurejanjem nezavarovanih nivojskih prehodov in izboljšanjem kakovosti površin občinskih cest, z nadaljevanjem uvajanja ukrepov za umirjanje prometa in podobnimi ukrepi (Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, 2015a).

Eden izmed ključnih ukrepov Javne agencije za varnost prometa so Smernice za šolske poti, z namenom manjše ogroženosti otrok na šolskih poteh. Dokument je zasnovan na aktualni zakonodaji in primerih dobrih praks iz lokalnih okolij, predstavlja pa koristen in uporaben pripomoček osnovnim šolam in lokalnim skupnostim za izboljšanje varnosti šolskih poti in njihovo poenoteno označevanje. V ta namen je agencija vzpostavila tudi zbirni spletni portal Načrt šolskih poti, kamor šole naložijo svoje načrte varnih poti v šolo. Portal je namenjen predvsem staršem in otrokom, ki tako preučijo svojo varno pot v šolo in opozorijo na mesta, kjer je ogroženost otrok večja, ter predlagajo morebitne ukrepe. S portalom občine dobijo tudi boljši pregled nad šolami in pridobijo informacije, ali morda katera njihova šola potrebuje pomoč pri načrtovanju varne poti v šolo (Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, n. d.).

2 Raziskava

V raziskavi nas je zanimala stopnja strinjanja prebivalcev Slovenije glede ukrepov, ki jih v okviru zagotavljanja varnosti v cestnem prometu lahko izvede posamezna občina. Podatke za to smo pridobili iz dveh presečnih študij iz let 2011 in 2017, ki sta bili izvedeni v okviru programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih.

Del anketnega vprašalnika se je nanašal na ukrepe, ki jih lahko izvede občina v prihodnje za boljšo varnost v prometu, in merila, koliko se strinjajo oziroma jih imajo za učinkovite na Likertovi lestvici strinjanja od 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh se ne strinjam in 5 popolnoma se strinjam.

Ukrepi, o katerih so anketiranci ocenjevali stopnjo strinjanja, so naslednji:

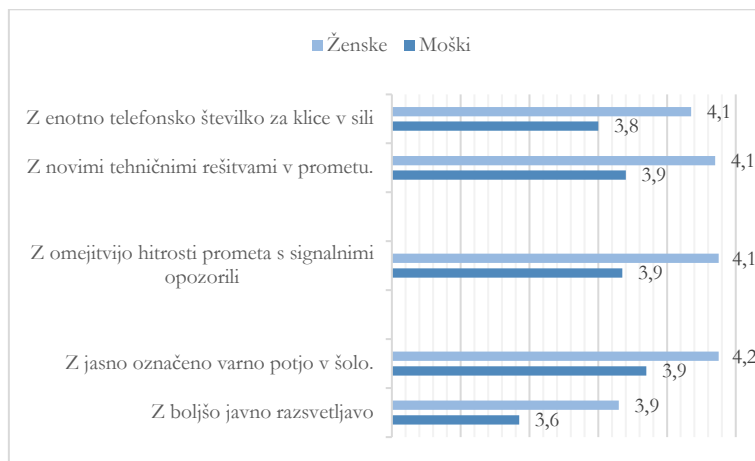
1. Boljša javna razsvetljava.
2. Jasno označena varna pot v šolo.
3. Omejitev hitrosti prometa s signalnimi opozorili.
4. Nove tehnične rešitve v prometu.
5. Enotna telefonska številka za klice v sili.

V tabeli 1 so predstavljene skupne povprečne vrednosti strinjanja z zgoraj navedenimi ukrepi za leti 2011 in 2017.

Tabela 1: Povprečne vrednosti strinjanja z ukrepi iz let 2011 in 2017

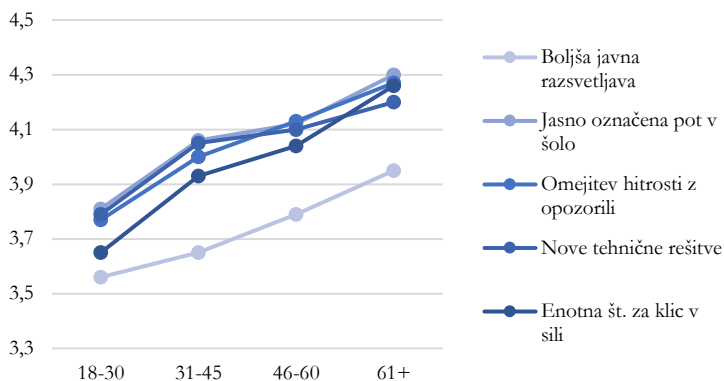
	2011	2017
Boljša javna razsvetljava	3,6	3,8
Jasno označena varna pot v šolo	4,0	4,1
Omejitev hitrosti prometa s signalnimi opozorili	4,0	4,1
Nove tehnične rešitve v prometu	4,0	4,1
Enotna telefonska številka za klice v sili	3,9	4,0

V grafu 1 vidimo, da so ženske v povprečju bolj naklonjene omenjenim ukrepom, kar si lahko razlagamo tako, da je po mnenju žensk vsak ukrep na tem področju dobrodošel. Zanimivo je, da se tako moški kot ženske najbolj strinjajo z ukrepom jasno označene varne poti v šolo, kar kaže predvsem na to, da je anketirancem primarna skrb varnost otrok.

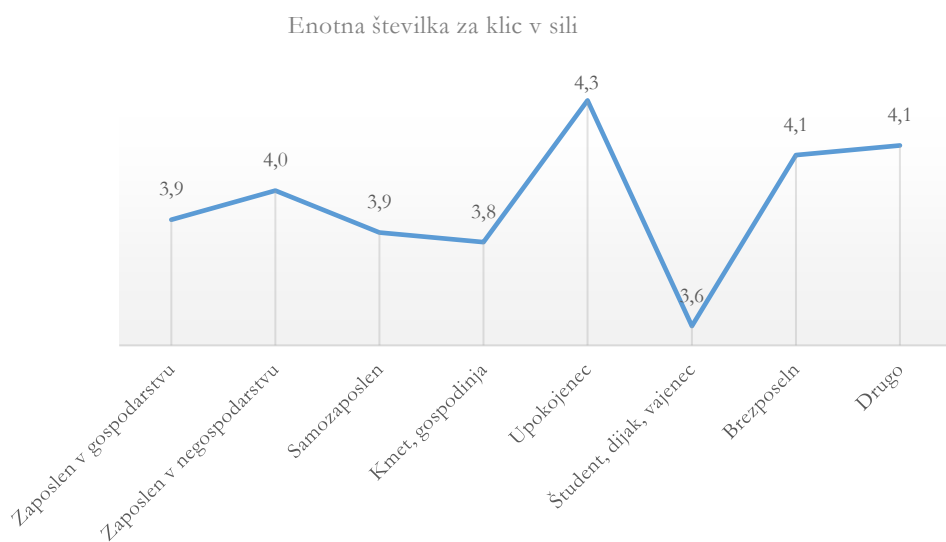
Graf 1: Strinjanje z ukrepi glede na spol v obeh letih skupaj (2011 in 2017)

Ozaveščanje in strinjanje z navedenimi ukrepi se stopnjujeta s starostjo v obeh letih (2011 in 2017), kar prikazuje graf 2. Pri vseh ukrepih lahko vidimo podobno gibanje oziroma višje strinjanje s starostjo. Pri ukrepu »jasno označena pot v šolo« so anketiranci izkazali najvišjo stopnjo strinjanja s povprečno vrednostjo 4,1. Prav tako so visoko stopnjo strinjanja pokazali pri ukrepu »omejitev hitrosti«, s povprečno vrednostjo 4,0. Najnižjo stopnjo strinjanja pa pri ukrepu »boljša javna razsvetljava«, in sicer v povprečju z vrednostjo 3,7. Rezultat pripisujemo predvsem dejstvu, da starejši, kot so ljudje, več izkušenj imajo v prometu in se zavedajo pomembnosti ukrepov na področju varnosti na splošno, ne le v prometu.

Graf 2: Strinjanje z ukrepi glede na starost

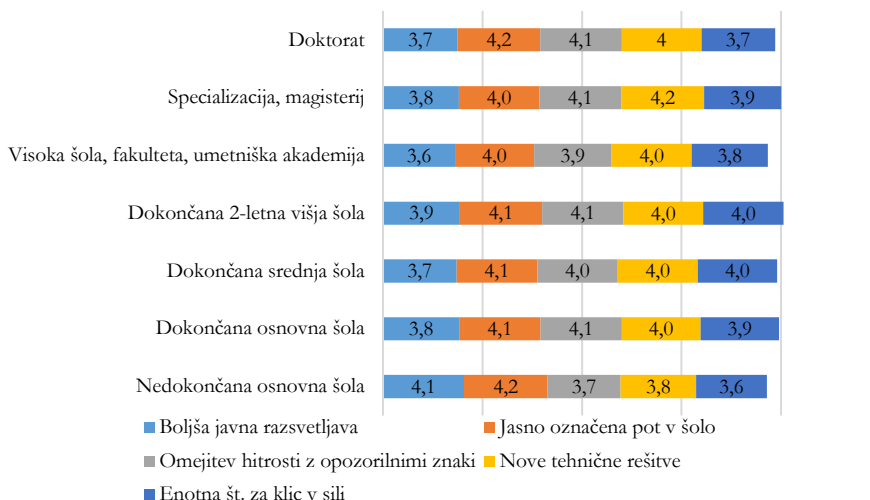
Ob analizi odgovorov anketirancev, glede na njihovo delovno dejavnost, opazimo pomembno razliko v strinjanju med skupinama »upokojenec« in »študent, dijak, vajenec«. V grafu 3 prikazujemo stopnjo strinjanja z ukrepom »enotna številka za klic v sili«, kjer so upokojeneci v povprečju ukrep ocenili s 4,3, medtem ko so študenti isti ukrep ocenili v povprečju s 3,6. Prav tako ukrep »jasno označena pot v šolo«, s katerim so se upokojeneci v povprečju strinjali s 4,3, študenti pa v povprečju le s 3,8. Pri vseh ukrepih, razen »boljša javna razsvetljava«, stopnja strinjanja pri upokojenecih presega vrednost 4,0, medtem ko je pri študentih, dijakih in vajencih ta vrednost pri vseh ukrepih pod 4,0. Povprečna vrednost odgovorov upokojenecv pri vseh ukrepih skupaj je 4,2, pri študentih, dijakih in vajencih pa 3,7.

Graf 3: Stopnja strinjanja z ukrepi glede na delovno dejavnost

Ugotavljamo, da se stopnja strinjanja z ukrepi glede na izobrazbo anketirancev bistveno ne razlikuje, kar pomeni, da izobrazba ne predstavlja pomembnega dejavnika. To prikazuje graf 4.

Graf 4: Strinjanje z ukrepi glede na izobrazbo

3 Zaključek

Cestni promet je nekaj, v kar smo vključeni vsakodnevno, žal pa se veliko premalo zavedamo stopnje ogroženosti, ki smo ji izpostavljeni. Število vozil se iz leta v leto povečuje, prav tako pa na varnost v cestnem prometu vplivajo motoristi, kolesarji, pešci in ostali udeleženci v prometu. Vedenje posameznikov v prometu je v precejšnji meri odvisno od vzgoje in h kateri lahko sami veliko pripomoremo za lastno varnost. Del odgovornosti morajo prevzeti tudi občine, ki jim je primarni cilj zadovoljstvo in varnost občanov. Ustrezna cestna infrastruktura, sanacija spolzkega cestišča, nevarnih in slabo preglednih ovinkov, dobra javna razsvetljava in signalizacija ter jasno označena varna pot v šolo so skupek ukrepov, s katerimi bi lahko preprečili veliko število prometnih nesreč.

Pri pregledu literature smo ugotovili, da daje država lokalnim skupnostim veliko prostora za razvoj lastne prometne varnosti, kar pomeni, da je izbira načina implementacije učinkovitega modela prometne varnosti odgovornost vsake posamezne lokalne skupnosti. Vsekakor obstajajo zakonske smernice, ki se jih morajo držati, dejstvo pa je, da je primarni cilj skupen vsem – visoka stopnja prometne varnosti v posamezni lokalni skupnosti.

V raziskavi nas je zanimala predvsem stopnja strinjanja prebivalstva z zgoraj omenjenimi ukrepi. Menimo, da izkušnje in ozadje posameznikov igrata pomembno vlogo pri tem, kako ljudje zaznavajo prometno varnost, kar smo potrdili z analizo odgovorov glede na starost in izobrazbo prebivalcev, saj smo ugotovili, da stopnja izobrazbe ne vpliva na višino ocene strinjanja s posameznim ukrepom. Nasprotno je pri starosti. Starejši, kot so ljudje, bolj so ranljivi, več izkušenj imajo v prometu in posledično so bolj naklonjeni omenjenim ukrepom. Podobno lahko sklepamo pri delovni dejavnosti, saj ugotavljamo, da so skupine, kot so zaposleni, nezaposleni in upokojenci bolj naklonjeni ukrepu »jasno označene varne poti v šolo«, kot skupina študenti, ker verjetno še nimajo otrok oziroma v veliko manjšem odstotku in jim se jim ta ukrep ne zdi tako pomemben.

Ker je v obdobju zadnjih desetih let prisoten trend zmanjševanja prometnih nesreč, sklepamo, da so občine dokaj uspešne pri zagotavljanju prometne varnosti in na to pozitivno vplivajo izboljšanje cestne infrastrukture, spremenjeni prometni režimi in različni preventivni programi, ki se izvajajo tako na lokalni kot na regionalni ravni. Namenjeni so vsem skupinam, ki so udeležene v cestnem prometu, izvajajo in uspešno vključujejo pa se tako Sveti za varnost posameznih občin kot tudi Sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policija, mestna redarstva in Javna agencija za varnost v prometu.

Varnost v cestnem prometu je pomemben vidik varnosti, nanjo pa vpliva veliko število dejavnikov. Obravnavati jo je treba kot problem, k reševanju problematike pa je treba pristopiti sistematično. Primarno vlogo pri tem ima država, ki z zakonodajo daje napotke in usmeritve lokalni skupnosti, ta pa se mora na lokalni ravni povezati s pristojnimi institucijami in skupnostjo ter s skupnimi močmi delovati v njeno korist.

Literatura

- Gostič, Š. (2007). Občinski program varnosti kot strateški dokument za zagotavljanje varnosti v lokalni skupnosti. V B. Lobnikar (ur.), *8. Dnevi varstvoslovja, Bled* (str. 49). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. (12. 8. 2015a). *Nacionalni program na lokalni ravni*. Pridobljeno na <https://portalspv.avp-rs.si/obcinski-svet/nacionalni-program-na-lokalni-ravni>
- Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. (12. 8. 2015b). *Naloge in organiziranost*. Pridobljeno na <https://portalspv.avp-rs.si/obcinski-svet/naloge-in-organiziranost>

- Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. (n. d.). *Šolske poti*. Pridobljeno na <https://www.avp-rs.si/preventiva/solske-poti/>
- Resolucija o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022 [ReNPVCP13-22]. (2013). *Uradni list RS*, (39/13).
- Zakon o cestah. (2010). *Uradni list RS*, (109/10).
- Zakon o lokalni samoupravi. (2007). *Uradni list RS*, (94/07).
- Zakon o občinskem redarstvu. (2006). *Uradni list RS*, (139/06).
- Zakon o varnosti cestnega prometa. (2008). *Uradni list RS*, (56/08).

Ocenjevanje uspešnosti policije v lokalni skupnosti

MONIKA ZORČIČ IN JURE ŠEGOTA

Povzetek V prispevku smo analizirali podatke iz študije o varnosti v lokalnih skupnostih v letih 2011 in 2017. Zanimalo nas je stališče prebivalcev o uspešnosti policije pri zagotavljanju varnosti. Na splošno je mnenje prebivalcev o uspešnosti policije pozitivno. Pri starosti se je pokazalo, da mlajši prebivalci ocenjujejo uspešnost policistov slabše, ob naraščanju starosti po skupinah pa naraščajo tudi pozitivne ocene policije. Pri spolu se je izkazalo, da ženske ocenjujejo policijo uspešnejšo. Pri izobrazbi in velikosti naselja med prebivalci ni statistično pomembnih razlik pri ocenjevanju uspešnosti policije. Prebivalci so največje zadovoljstvo z delom policije izrazili pri policijskem sodelovanju s prebivalci in pri obravnavanju pritožb občanov. Primerjava rezultatov med letoma 2011 in 2017 je pokazala, da se je ocena prebivalcev o uspešnosti dela policije izboljšala.

Ključne besede: • lokalna skupnost • ocenjevanje uspešnosti • policijsko delo • varnost • raziskava •

NASLOVA AVTORJEV: Monika Zorčič, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: monika.zorcic@student.um.si. Jure Šegota, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: jure.segota@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.8>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Assessing Police Effectiveness in Local Communities

MONIKA ZORČIČ & JURE ŠEGOTA

Abstract In the paper we analysed data obtained from the 2011 and 2017 research studies on safety and security in local communities. We were interested in residents' views on the effectiveness of the police in providing security. Residents' opinions of police effectiveness are generally positive. With respect to residents' age, younger residents hold more negative views of police effectiveness. However, the older the residents, the more positively they assess police effectiveness. Considering residents' gender, female respondents believed the police to be more effective. There were no statistically significant differences among respondents in terms of their education and the size of their community. Respondents expressed the highest level of satisfaction with police work in relation to the cooperation between the police and the residents and in relation to dealing with residents' complaints. A comparative analysis of results obtained in 2011 and 2017 revealed that the residents' assessment of police effectiveness has improved.

Keywords: • local community • assessment of the effectiveness of police • police work • safety and security • research •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Monika Zorčič, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: monika.zorcic@student.um.si. Jure Šegota, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: jure.segota@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.8>
Available at: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

1 Uvod

Sodobna policijska dejavnost je zelo kompleksen proces. Oblikujejo jo različne silnice in dejavniki, hkrati pa policijska dejavnost tudi sama oblikuje družbo in skupnost, v kateri se odvija. V svetu se je zelo jasno izoblikovala težnja, da naj bi se policijska dejavnost iz dejavnosti za državo spremenila v dejavnost za skupnost. Toda policijska dejavnost za skupnost zahteva drugačno filozofijo, drugačen pristop in celo spremembe v strukturi. Policija je prisiljena sodelovati z več različnimi ustanovami v skupnosti, vključno z vedno večjim številom zasebnih varnostnih služb in drugih oblik pluralne policijske dejavnosti. Hkrati pa se pri policijski dejavnosti vse bolj pojavlja tudi mednarodna dimenzija. Vse spremembe so izziv za policijsko dejavnost (Pagon in Anžič, 1998).

V skupnost usmerjeno delo slovenske policije na lokalni ravni opredeljuje primarno preventivna dejavnost in spodbujanje partnerskega odnosa z ljudmi iz skupnosti. Princip v skupnost usmerjenega policijskega dela izhaja iz projekta Policija, s katerim se je sredi 90. let prejšnjega stoletja preoblikovalo delo policije na lokalni ravni. Leta 1991 se je po razpadu nekdanje skupne države Jugoslavije slovenska milica preimenovala v slovensko policijo. Policija se je spremenila tako v funkcionalnem smislu kakor tudi v organizacijskem, saj se je spreminjala z razvojem demokracije in tudi z nekaterimi drugimi spremembami v družbenopolitičnem življenju v novo nastali državi (Pagon in Anžič, 1998).

Obstajajo različni pristopi k merjenju uspešnosti policijskega dela na področju evalvacij učinkovitosti in kakovosti nekaterih programov policijskega dela v skupnosti. V preteklosti je bila večina študij opravljenih v Združenih državah Amerike, kjer ima takšna oblika policijskega dela najdaljšo tradicijo. V zadnjem obdobju pa se povečujejo tudi študije v slovenskem okolju (Lobnikar in Meško, 2010; Lobnikar, Prisljan in Modic, 2016; Meško, Sotlar, Lobnikar, Jere in Tominc, 2012).

Za pridobivanje povratnih informacij je najbolj uveljavljen način izvajanje anket o zadovoljstvu prebivalcev v lokalnih skupnostih (angl. *community survey*), ki služijo kot orodje za sistematično zbiranje javnega mnenja o kakovosti življenja, policiji ter viktimizaciji prebivalcev.

Že s pregledom nekaterih primerov lahko opazimo, da so si raziskovalne teme dokaj podobne. Zvezna država Missouri je že na začetku uvajanja policijskega dela v skupnosti predstavila model evalvacije, ki primarno ocenjuje zaznavanja prebivalstva. Z modelom se analizira: (a) strah pred kriminaliteto in zaskrbljenost prebivalcev glede najhujših oblik kriminalitete, (b) stališča glede kakovosti življenja v skupnosti, (c) zadovoljstvo z delom policije v skupnosti in (d) občutek opolnomočenosti oz. samoučinkovitosti prebivalcev pri zagotavljanju lokalne varnosti. Dokaj identičen pristop se uporablja pri policiji v St. Petersburgu v zvezni državi Floridi, ki pa uporablja metodo merjenja potreb lokalne skupnosti za razvoj in izboljševanje učinkovitosti svojega dela. Naslednja merila se ocenjujejo pri evalvaciji prebivalcev: (a) stališča ljudi do kriminalitete in problemov v skupnosti, (b) občutek strahu pred kriminaliteto, (c) kakovost življenja v lokalni skupnosti in zadovoljstvo s policijskim delom, (d) stiki in odnosi s policijo ter e) pripravljenost ljudi na sodelovanje s policijo. V Chicagu policija ocenjuje učinkovitost programov policijskega dela v skupnosti s pomočjo modela, ki analizira stališče prebivalcev in tudi delo ter odgovornost policije. Model zajema merila, kot so: (a) stopnja vključenosti prebivalstva v izvedbo programov, (b) zaupanje v policijo, (c) stališča prebivalcev do kriminalitete in strah pred njo, (d) policijsko obvladovanje lokalnih problemov, (e) upoštevanje etničnih in kulturnih značilnosti okolja ter (f) odgovornost upravljanja policijskega dela v skupnosti (Brown, Veneziano, Estes in Kline v Lobnikar et al., 2016).

Novozelandska policija pa je uporabila drugačen pristop. Poenotila je evalvacijo na vseh ravneh operativnih enot, vendar pri ocenjevanju učinkovitosti ne analizira stališč prebivalcev, ampak stališče policistov, njihovo skladnost programa organizacijske strategije s smernicami Organizacije združenih narodov in njihove kompetence. Poudarek je predvsem na tem, da je pomembno prilagajanje programov merjenja specifičnim značilnostim posamezne skupnosti in njenim problemom. Adam J. McKee se je ukvarjal z vprašanjem o merjenju stopnje implementacije policijskega dela v skupnosti v prispevku z naslovom »The Community Policing Evaluation Survey: Reliability, Validity and Structure«. Merjenje stopnje implementacije policijskega dela v skupnosti je definiral z naslednjimi štirimi koncepti: (a) kakovost stikov policistov s prebivalci, (b) stopnja percepcije kriminalitete in nereda, (c) strah pred viktimizacijo ter (d) stopnja skupnostne povezanosti. Vse dejavnike je avtor povezal v celoto. Na kakovost življenja v skupnosti naj bi močno vplivala kriminaliteta in stopnja nereda, gledano s strani

dojemanja prebivalcev. Omenja tudi pomembnost stikov med policisti in prebivalci, saj ima to zelo močan in neposreden vpliv na zmožnost partnerskega odnosa med policijo in lokalno skupnostjo ter vpliv na voljnost prebivalcev, da se ravnaajo bolj po zakonu. Poleg tega strah pred viktimizacijo slabi skupnostno povezanost in kot posledica se rahljajo in izginjajo neformalni mehanizmi socialne kontrole in pripravljenost ljudi na aktivno vključenost (McKee v Lobnikar et al., 2016).

Opisani elementi, ki preprosto definirajo kakovost policijskega dela v skupnosti, pravzaprav povzamejo in uspešno strnejo vsa pomembnejša merila, ki jih pri evalvaciji predlaga stroka in jih policijske dejavnosti dejansko uporabljajo (najpogosteje se npr. omenjajo občutki in zaskrbljenost ljudi, odnosi med policisti in prebivalci, upravljanje lokalne problematike, spodbujanje sodelovanja in aktivna pripravljenost prebivalcev za sodelovanje) (Lobnikar et al., 2016).

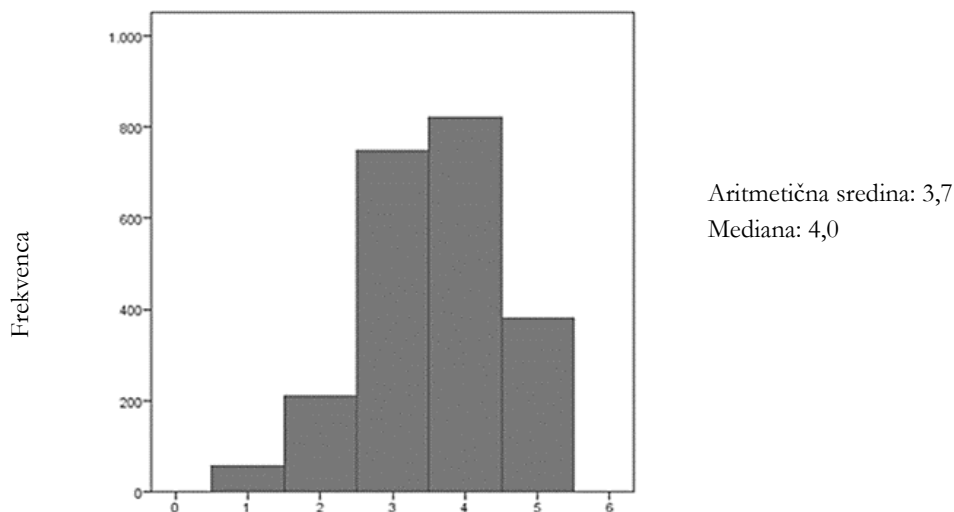
2 Rezultati

V raziskavi nas je zanimala stopnja strinjanja prebivalcev Slovenije glede uspešnosti policistov. Podatke smo pridobili iz dveh študij. Izvedeni sta bili leta 2011 ter leta 2017 v okviru programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih. V anketnem vprašalniku je bila uporabljena Likertova lestvica strinjanja od 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh se ne strinjam in 5 popolnoma se strinjam. Anketiranci so ocenjevali uspešnost policistov pri 13 različnih spremenljivkah.

Tabela 1: Opisna statistika

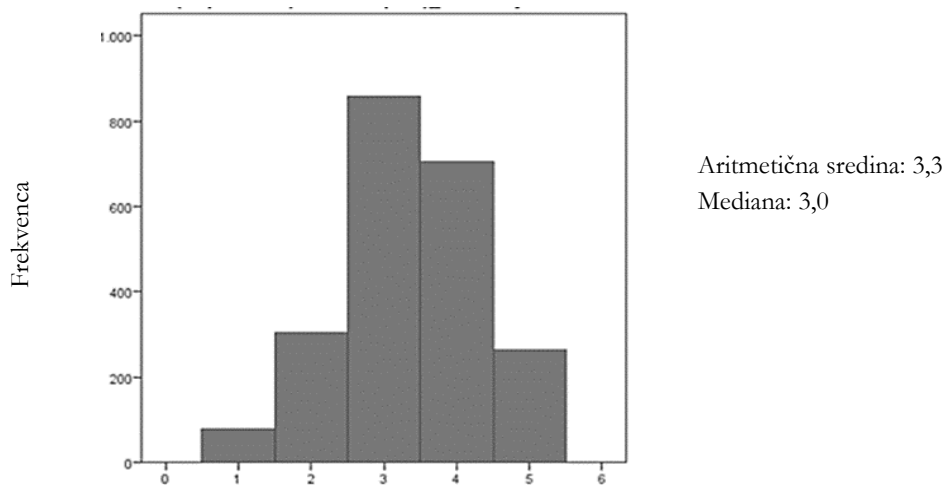
Uspešnost policistov pri ...	Leto anketiranja	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>
varovanju življenja	2011	957	3,3	1,0
	2017	1258	3,8	0,9
varovanju osebne varnosti	2011	954	3,1	1,0
	2017	1257	3,5	1,0
nudenu pomoči pri zaščiti in reševanju	2011	951	3,4	1,0
	2017	1259	3,8	0,9
varovanju premoženja ljudi	2011	957	2,9	0,9
	2017	1260	3,2	1,0
spoštovanju človekovih pravic	2011	959	3,0	0,9
	2017	1262	3,4	0,9
zagotavljanju javnosti svojega dela	2011	950	2,9	0,9
	2017	1256	3,2	0,9
preventivnem delovanju	2011	953	3,0	0,9
	2017	1255	3,3	1,0
vzdrževanju javnega reda	2011	958	3,2	0,9
	2017	1261	3,5	0,9
hitrem odzivanju na nujne klice prebivalcev	2011	952	3,1	1,1
	2017	1260	3,5	1,1
zakonitosti opravljanja dela	2011	957	3,0	0,9
	2017	1259	3,5	0,9
sodelovanju s prebivalci v občini	2011	953	2,9	1,0
	2017	1258	3,0	1,0
obravnavanju pritožb občanov zoper policije	2011	954	2,8	0,9
	2017	1257	3,0	1,0
nadzorovanju in urejanju prometa	2011	958	3,3	0,9
	2017	1261	3,5	0,9

Iz tabele 1 razberemo, ali se je ter kako se je mnenje prebivalcev glede uspešnosti policije iz leta 2011 do leta 2017 spremenilo. Pri vseh spremenljivkah je vrednost p manjša od 0,05, kar pomeni, da so se pokazale statistično značilne razlike med leti 2011 in 2017. Pri vseh spremenljivkah vidimo, da je aritmetična sredina večja v letu 2017 kot 2011. Prebivalci so v razliki šestih let uspešnost policistov ocenili z višjimi ocenami. Podatki standardnega odklona kažejo pri vseh spremenljivkah veliko razpršenost okoli povprečja ocen.

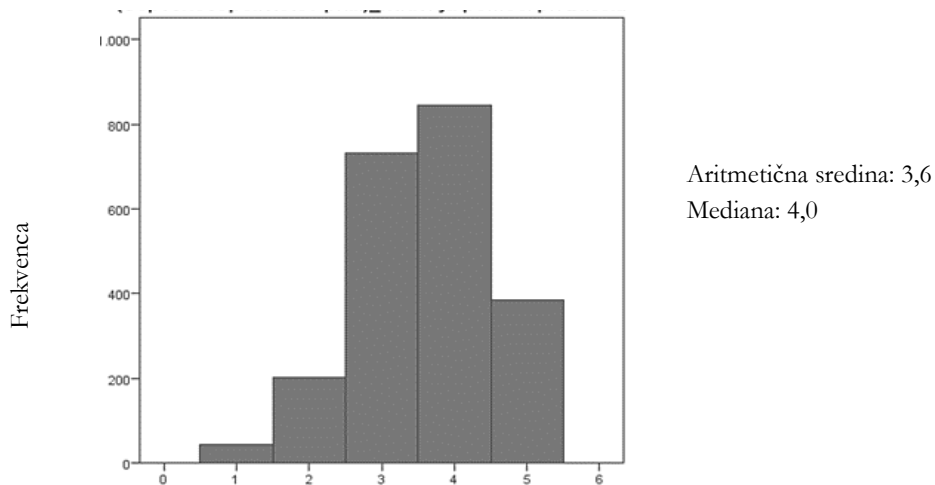
Graf 1: Uspešnost policistov pri varovanju življenja

Pri vprašanju o uspešnosti policistov pri varovanju življenja lahko iz grafa 1 preberemo, da je večina prebivalcev izrazila zadovoljstvo, saj prevladuje ocena prav dobro in sledi ocena dobro. Če pregledamo razlike ocenjevanja glede na starost, lahko iz grafa opazimo, da pri oceni nezadostno najvišji odstotek (4,5 %) dosega najmlajša starostna skupina.

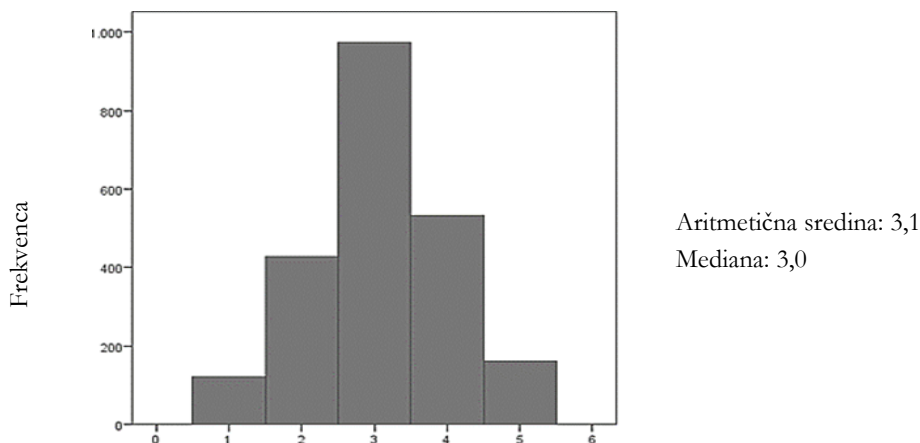
Graf 2: Uspešnost policistov pri varovanju osebne varnosti

Pri grafu 2 prevladuje ocena dobro, takoj zanjo pa ocena prav dobro. Glede na starost spet vidimo, da je najmlajša starostna skupina najmanj zadovoljna. Nezadostno oceno je podalo 5,9 % anketirancev. Ob naraščanju starosti pa se zadovoljstvo izboljšuje. Pri najstarejši starostni skupini je oceno nezadostno podalo 2,3 %. Glede delitve prebivalcev po izobrazbi pa se vidi, da prebivalci z nedokončano osnovno šolo ocenjujejo uspešnost policistov pri varovanju osebne varnosti najslabše, saj so podali oceno nezadostno v 6,7 %. Prebivalci z doktoratom pa niso podali niti ene nezadostne ocene za to spremenljivko. Skupina, ki je podala največ odličnih ocen (19,4 %), je bila skupina z dokončano osnovno šolo.

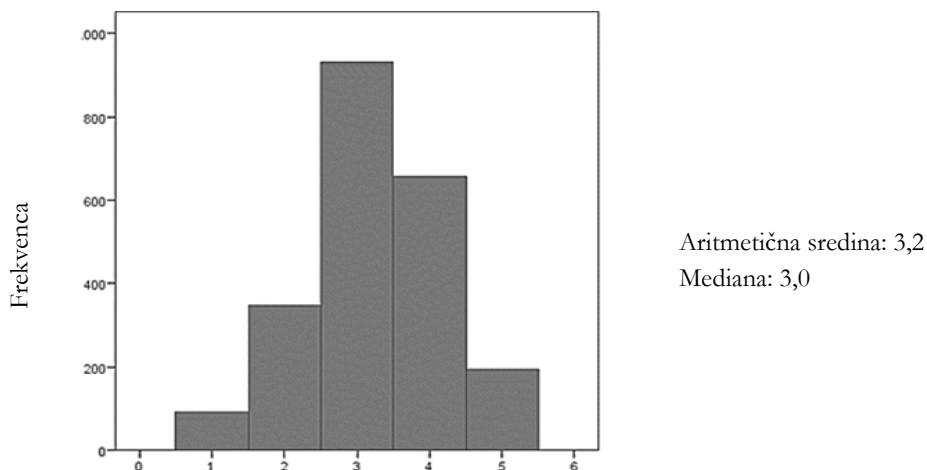
Graf 3: Uspešnost policistov pri nudenju pomoči pri zaščiti in reševanju

Iz grafa 3 razberemo, da je bila povprečna ocena prebivalcev spremenljivke uspešnost policistov pri nudenju pomoči pri zaščiti in reševanju 3,6. Najmlajša starostna skupina je uspešnost policistov ocenila z najnižjimi ocenami, odlično je podalo le 11,3 %. Najstarejša starostna skupina pa je uspešnost ocenila z najvišjimi ocenami, oceno odlično je podalo kar 26,3 %. Prav tako prihaja do statistično značilnih razlik pri spremenljivki spol. Ženski del prebivalcev jo je ocenil z višjimi ocenami kot moški. Oceno odlično je podalo 15 % moških in 19,5 % žensk.

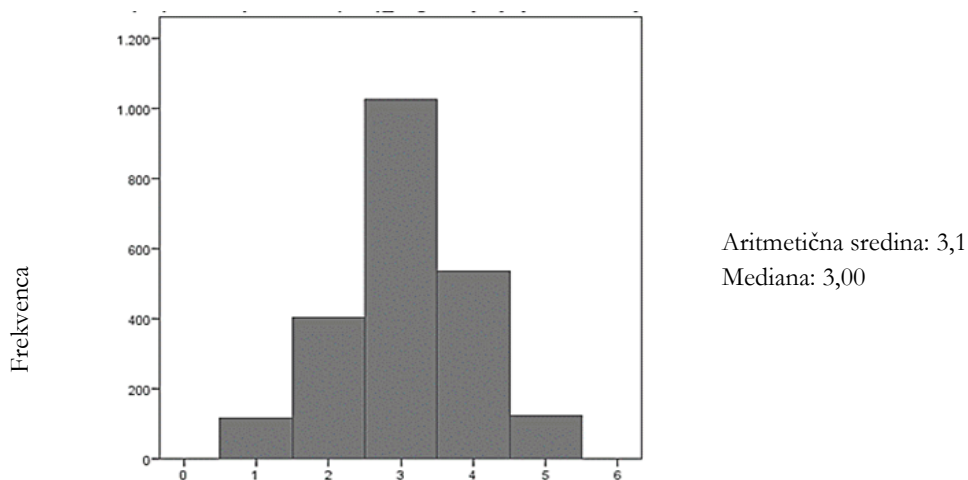
Graf 4: Uspešnost policistov pri varovanju premoženja ljudi

Iz grafa 4 je razvidno, da je največ anketirancev pri ocenjevanju uspešnosti policijskega dela pri varovanju premoženja ljudi podalo oceno dobro, sledi ji ocena prav dobro. Starostna skupina 18–30 let je v primerjavi z ostalimi skupinami z najvišjim deležem ocenila uspešnost z najnižjo oceno (8,4 %), prebivalci nad 61 let pa so nezadostno oceno podali v 4,3 %. Pri razdelitvi prebivalcev po izobrazbi so prebivalci brez dokončane osnovne šole najslabše ocenili uspešnost policistov pri varovanju premoženja ljudi, oceno odlično je podalo 14,3 % anketirancev z najnižjo izobrazbo. Največ odličnih ocen pa je podala skupina z dokončano osnovno šolo (15,9 %). Ob višanju stopnje izobrazbe pada število odličnih ocen, prebivalci z doktoratom pa niso podali niti ene ocene odlično.

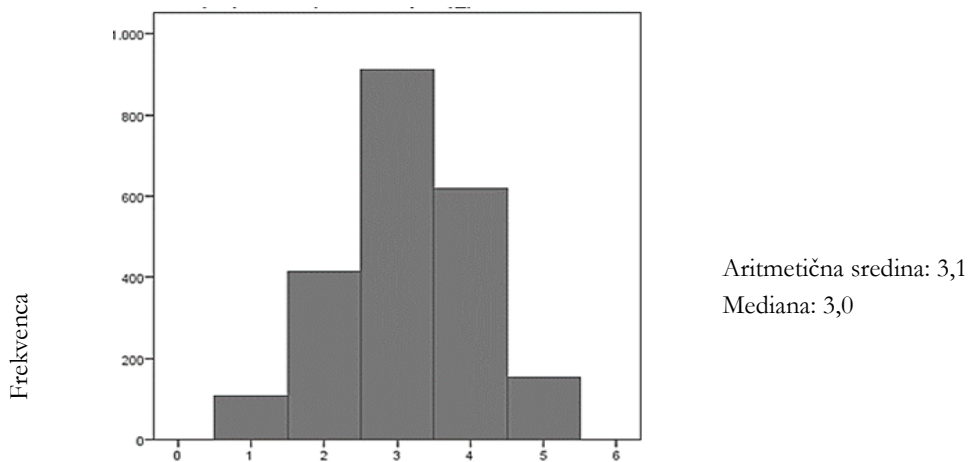
Graf 5: Uspešnost policistov pri spoštovanju človekovih pravic

Graf 5 prikazuje, da so prebivalci v večini ocenili spremenljivko spoštovanje človekovih pravic kot dobro, sledi pa ji ocena prav dobro. Pri starosti spet vidimo isti vzorec ocenjevanja kot pri prejšnjih grafih. Najmlajša starostna skupina je ocenila uspešnost policistov pri spoštovanju človekovih pravic z nižjimi ocenami kot starejše starostne skupine. Najmlajša starostna skupina je podala odlično oceno v 5,8 %, najstarejša pa v 14,1 %. Zanimivo je, da pri tej spremenljivki prebivalci z opravljeno le osnovno šolo podajo tako največ nezadostnih ocen (6,7 %) kot odličnih (13,3 %). Najmanj odličnih (8,3 % – prebivalci z visoko šolo, fakulteto, umetniško akademijo) in nezadostnih ocen (1,4% – prebivalci z magistriranjem, specializacijo) zasledimo pri višjih stopnjah izobrazbe. Prebivalci z nedokončano osnovno šolo pa se pri tej spremenljivki pretežno držijo srednje ocene – dobro (53,3 %).

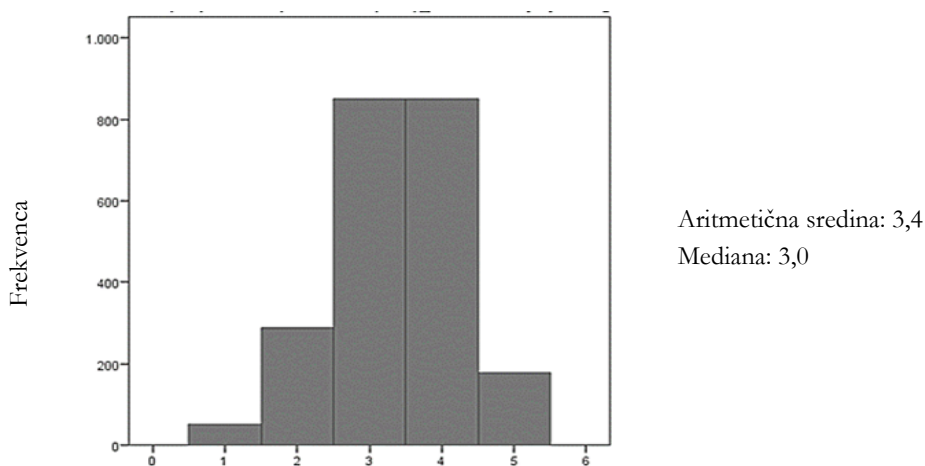
Graf 6: Uspešnost policistov pri zagotavljanju javnosti svojega delovanja

Iz grafa 6 je razvidno, da prevladuje ocena dobro, sledi ji ocena prav dobro, takoj zanjo pa zadostna ocena. Glede na starost je nezadostno oceno največkrat ocenila najmlajša starostna skupina (7,1 %), odlično oceno pa je največkrat podala najstarejša starostna skupina (10,2 %). Glede na izobrazbo je odlično oceno podalo največ prebivalcev z nedokončano osnovno šolo (13,3 %). 9,7 % nezadostnih ocen so podali tisti s specializacijo in magisterijem. Pri prebivalcih s stopnjo izobrazbe doktorata pa prevladuje ocena dobro (55,0 %).

Graf 7: Uspešnost policistov pri preventivnem delovanju

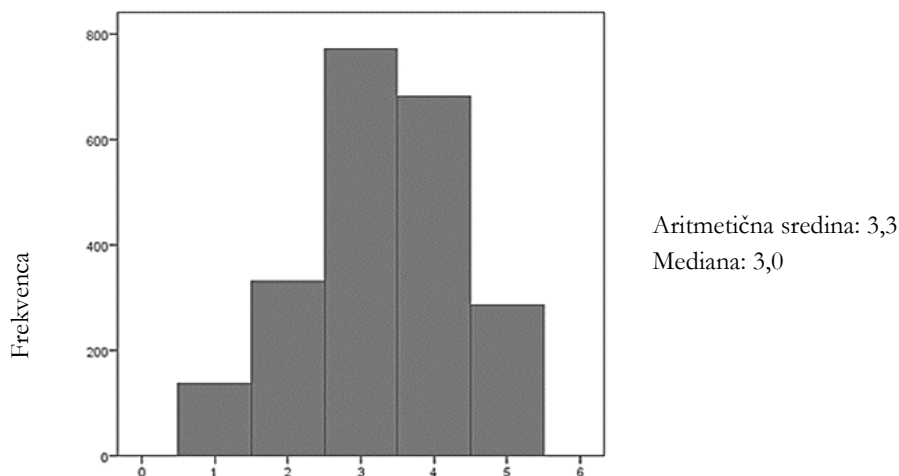
Graf 7 prikazuje spremenljivko preventivnega delovanja in kaže, da so prebivalci v večini ocenili uspešnost kot dobro, sledi ji ocena prav dobro. V primerjavi starostnih skupin je oceno nezadostno največkrat podala najmlajša starostna skupina (8,0 %) ob naraščanju starostne skupine pa naraste tudi ocena. Oceno odlično so največkrat podali prebivalci najstarejše starostne skupine (12,6 %). Po izobrazbi so prebivalci z doktoratom (15,0 %) in prebivalci z nedokončano osnovno šolo (13,3 %) največkrat ocenili uspešnost policistov z oceno odlično, najnižje, nezadostno pa tisti s specializacijo, magisterijem (11,1 %) in tisti z visoko šolo, fakulteto ali umetniško akademijo (7,2 %).

Graf 8: Uspešnost policistov pri vzdrževanju javnega reda

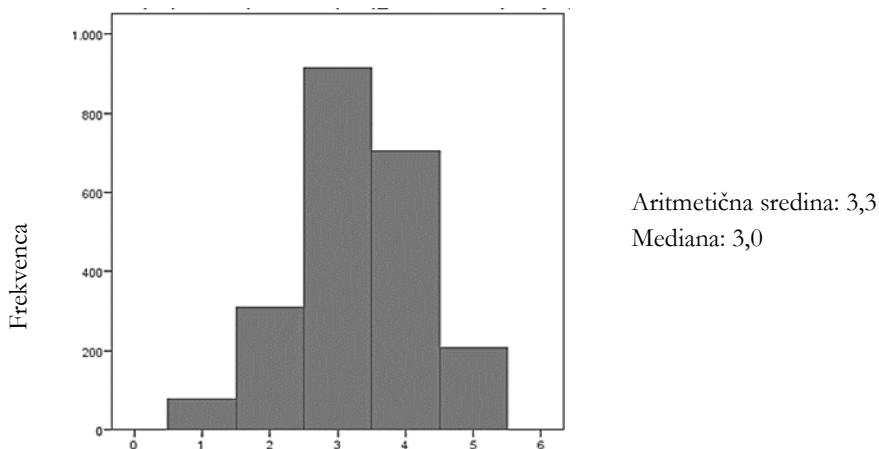
Pri grafu 8 je vidno, da uspešnost dela policistov pri vzdrževanju javnega reda največ prebivalcev ocenjuje kot dobro in prav dobro. Z nezadostno oceno pa je uspešnost policistov ocenilo majhno število prebivalcev. Pri delitvi prebivalcev glede na starost spet opazimo, da so nižje starostne skupine ocenjevale uspešnost s slabšimi ocenami kot starejše. Odlično oceno je največkrat podala starostna skupina nad 61 let (13,3 %), najmanjkrat pa najnižja starostna skupina (5,6 %). Prebivalci z nedokončano osnovno šolo so ocenjevali uspešnost z najvišjimi ocenami, oceno odlično so podali v 13,3 %. Prav tako so imeli najvišji odstotek pri ocenjevanju z oceno nezadostno (6,7 %). Prebivalci z dokončanim doktoratom pa so ocenjevali v povprečju z dobro oceno in se tako držali sredine (40,0 %).

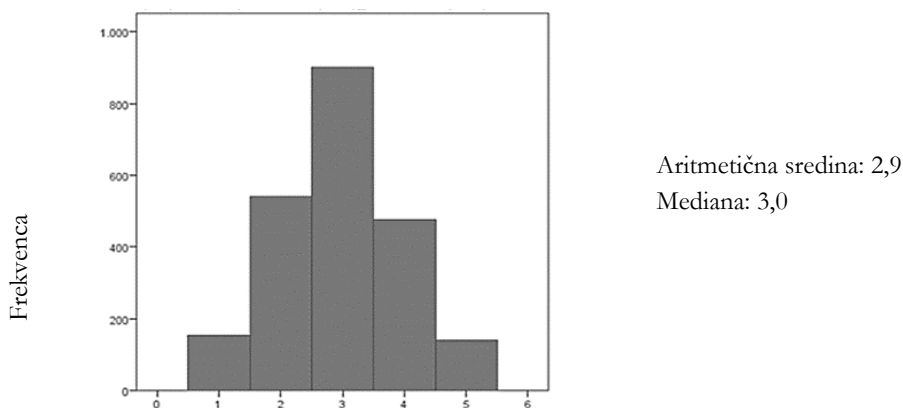
Graf 9: Uspešnost policistov pri hitrem odzivanju na nujne klice prebivalcev

Iz grafa 9 razberemo, da je pri spremenljivki uspešnosti policistov pri hitrem odzivanju na nujne klice prebivalcev prevladovala ocena dobro zatem sledi oceni prav dobro. Oceno nezadostno je največkrat podala najmlajša starostna skupina (10,3 %), najmanjkrat pa druga najstarejša skupina 46–60 let (3,9 %). Ženske ocenjujejo uspešnost kot boljše v primerjavi z moškimi, saj so podale več odličnih ocen (14,2 %) kot moški (11,5 %). Če primerjamo ocenjevanje prebivalcev glede na izobrazbo, smo razbrali, da so nezadostno oceno največkrat podali prebivalci z nedokončano osnovno šolo (13,3 %), prebivalci z doktoratom pa imajo največje povprečje dobrih ocen (65,0 %).

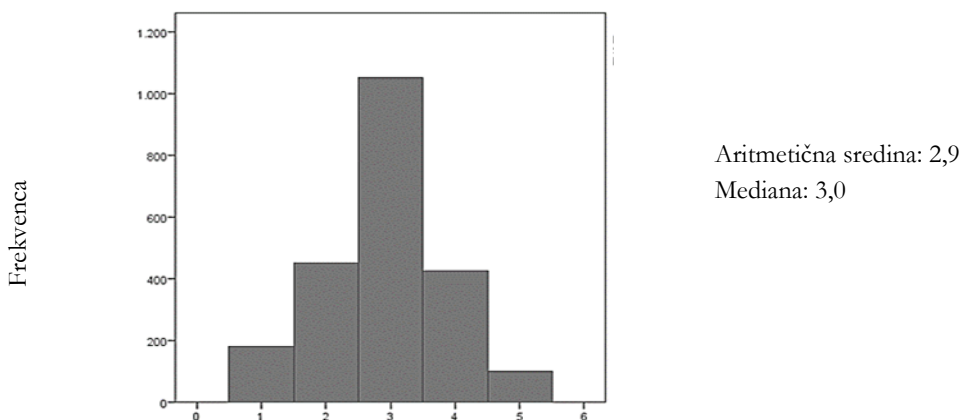
Graf 10: Uspešnost policistov pri zakonitosti opravljanja dela

Graf 10 prikazuje, da je povprečna ocena spremenljivke zakonitosti opravljanja dela 3,3. Dobri oceni sledi ocena prav dobro, naslednja pa je zadostno. Glede na starost so nezadostno oceno v večini ocenjevale mlajše starostne skupine, starostna skupina 18–30 let je podala oceno nezadostno v 5,8 %, starostna skupina 46–60 let pa v 2,3 %. Prebivalci z nedokončano osnovno šolo so spet v primerjavi z ostalimi skupinami največkrat podali oceno odlično (13,3 %), prav tako so imeli najvišji delež pri ocenjevanju z oceno nezadostno (13,3 %). Prebivalci z doktoratom pa so ocenjevali v povprečju z dobro oceno in se tako držali sredine (50,0 %).

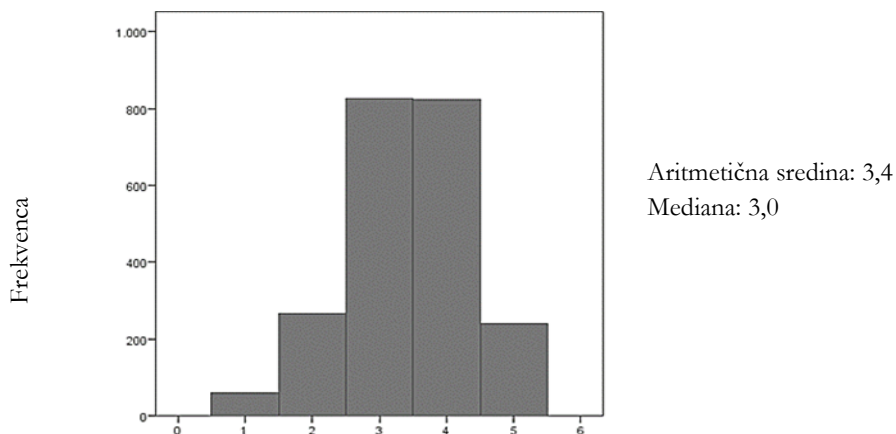
Graf 11: Uspešnost policistov pri sodelovanju s prebivalci v občini

Iz grafa 11 je razvidno, da za uspešnost policistov pri sodelovanju s prebivalci v občini prevladuje ocena dobro, a veliko prebivalcev ocenjuje sodelovanje tudi kot zadostno. Glede na starost so mlajši prebivalci bolj nezadovoljni kot starejši. Najmanj odličnih ocen je podala najmlajša starostna skupina (3,3 %), največ pa najstarejša skupina (12,8 %). S starostjo anketirancev se tudi ocenjevanje uspešnosti policistov pri sodelovanju s prebivalci v občini izboljšuje, saj vsaka starejša skupina ocenjuje uspešnost boljše. Prebivalci z doktoratom so to spremenljivko ocenili z najslabšimi ocenami, oceno nezadostno je podalo 10 % anketirancev te skupine. Skupine z nižjo izobrazbo pa so to spremenljivko ocenile z višjimi ocenami. Nihče izmed anketirancev z nedokončano osnovno šolo ni te spremenljivke uspešnost policistov pri sodelovanju s prebivalci v občini ocenil z nezadostno oceno (0 %). Za to spremenljivko so vidne statistične razlike tudi glede na velikost naselja, v katerem živijo prebivalci. Največkrat podano oceno nezadostno opazimo pri prebivalcih iz večjega mesta/mestne občine (9,5 %).

Graf 12: Uspešnost policistov pri obravnavanju pritožb občanov zoper delo policije

Graf 12 prikazuje, da je povprečna ocena pri spremenljivki obravnavanja pritožb zoper delo policije 2,9. Ob pregledu starostnih skupin spet zasledimo, da je oceno nezadostno podalo 11,4 % prebivalcev iz najmlajše skupine, najmanj nezadostnih ocen pa je podala najstarejša starostna skupina (5,5 %). Prebivalci z magisterijem to spremenljivko ocenjujejo z najnižjimi ocenami, 18,3 % prebivalcev te skupine je podalo oceno odlično. Z najvišjimi pa prebivalci, ki imajo dokončano osnovno šolo, odličnih ocen te skupine pa je bilo 21,6 %.

Graf 13: Uspešnost policistov pri nadzoru in urejanju prometa

Pri spremenljivki nadzorovanje in urejanje prometa iz grafa 13 razberemo, da prevladujeta oceni dobro in prav dobro. Glede na razdelitev prebivalcev po starosti najmanj nezadostnih ocen opazimo pri tretji (1,4 %) in drugi starostni skupini (2,1 %), največ pa pri prvi (4,2 %). Najstarejša starostna skupina pa je glede na ostale skupine podala največ odličnih ocen (16,5 %). Za to spremenljivko so vidne razlike tudi v spolu. Moški ocenjujejo uspešnost te spremenljivke slabše kot ženske. Moški so podali 10,4 % odličnih ocen, ženske pa 11,3 %. Največ nezadostnih ocen so podali prebivalci z doktoratom (15 %), najmanj pa prebivalci z nedokončano osnovno šolo (0 %).

3 Razprava

Ob pregledu razdelitve prebivalstva glede na starost in izobrazbo lahko skoraj pri večini spremenljivk opazimo, da pri odgovorih prihaja do statistično pomembnih razlik. Ob pregledu spola prebivalcev in velikosti naselja, v katerem ti živijo, pa do statistično pomembnih razlik pri veliki večini spremenljivk ne prihaja. Na podlagi tega lahko sklepamo, da prebivalci občin dokaj podobno menijo o ocenjevanju uspešnosti policistov v lokalnih skupnostih glede na spol ter velikost naselja.

Glede na starost prebivalcev pri vseh spremenljivkah zaznamo statistično pomembne razlike. Pri vseh spremenljivkah je vidno, da najmlajša starostna skupina ocenjuje uspešnost policistov v povprečju z nižjimi ocenami. Ob naraščanju starostne skupine pa prav tako naraščajo ocene.

Pri spolu lahko razberemo, da obstajajo statistično pomembne razlike pri spremenljivkah uspešnost policistov pri nujenju pomoči pri zaščiti in reševanju ter uspešnost policistov pri odzivanju na nujne klice prebivalcev. Moški so ta dejavnika ocenili kot dobro, ženske pa kot odlično. Dejavniki nadzorovanje in urejanje prometa so moški prav tako ocenili z dobro ocene, ženske pa s prav dobro.

Glede na izobrazbo pri večini dejavnikov zaznamo statistično značilne razlike. Vidimo, da so prebivalci z višjo stopnjo izobrazbe – specializacija, magisterij, doktorat ocenjevali uspešnost policije s prevladujočo oceno 3. Drugih vzorcev, po katerih bi lahko analizirali ocenjevanje glede na stopnjo izobrazbe prebivalcev, se ne zazna.

Ob razdelitvi prebivalcev glede na velikost naselja prihaja do statistično pomembnih razlik le pri dejavniku sodelovanja policije s prebivalci v občini.

Pri spremenljivkah uspešnosti policistov pri varovanju življenja in varovanju premoženja ljudi pa so bili glede velikosti naselja odgovori prebivalcev skoraj enaki. Med ocenami prevladuje ocena dobro, nato pa ji sledi ocena prav dobro. Glede na spol so bili odgovori prav tako dokaj podobni za spremenljivki uspešnosti policistov pri zagotavljanju javnosti svojega delovanja in pri preventivnem delovanju.

Najslabše ocene prebivalcev sta v povprečju dobili spremenljivki uspešnost policistov pri varovanju premoženja ljudi in zagotavljanju javnosti svojega dela. Najvišje povprečje ocen prebivalcev pa sta prejeli spremenljivki uspešnost policistov pri sodelovanju s prebivalci v občini in pri obravnavanju pritožb občanov. Pri primerjavi rezultatov ankete leta 2011 z letom 2017 se pokaže, da se je ocena prebivalcev pri vseh spremenljivkah za dejavniki uspešnosti dela policije v lokalnih skupnosti izboljšala.

Literatura

- Lobnikar, B. (2010). *Policijska dejavnost v sodobni družbi in policijsko pravo: Prezentacija predavanja za doktorski program Varstvoslovja*. Ljubljana: Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede.
- Lobnikar, B. in Meško, G. (2010). Responses of police and local authorities to security issues in Ljubljana, the capital of Slovenia. V M. Cools et al. (ur.), *Police, policing, policy and the city in Europe* (str. 161–179). The Hague: Eleven International Publishing.
- Lobnikar, B., Prislán, K. in Modic, M. (2016). Merjenje uspešnosti implementacije policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67(2), 89–110.
- Meško, G., Sotlar, A., Lobnikar, B., Jere, M. in Tominc, B. (2012). *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni: CRP (V5-1038 A): Poročilo ciljnega raziskovalnega projekta*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Pagon, M. in Anžič, A. (1998). *Proučevanje in primerjalni vidiki policijske dejavnosti v svetu*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Policija. (n. d.). *Zgodovinski razvoj v skupnost usmerjenega policijskega dela*. Pridobljeno na <http://www.policija.si/index.php/delovna-podroja/druga-podroja/1088>
- Šifrer, J. in Bren, M. (2011). *SPSS – multivariatne metode v varstvoslovju*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Tat-kei Ho, A. in Cho, W. (2017). Government communication effectiveness and satisfaction with police performance: A Large-Scale Survey Study. *Public Administration Review*, 77(2), 228–239. Pridobljeno na <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/puar.12563/full>

Ocena uspešnosti policistov pri nalogah s področja nadzora meje in dela s tujci

ARBER AVDYLAJ IN KALTRINA SHAQIRI

Povzetek Osnovni namen dela policije na državni meji je zagotavljanje varnosti Republike Slovenije in njenih prebivalcev. V prispevku smo analizirali podatke, zbrane v raziskavi o varnosti v lokalnih skupnostih v letih 2011 in 2017. Anketiranci so ocenjevali uspešnost policistov pri: 1) varovanju državne meje in opravljanje mejne kontrole, 2) preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje in 3) opravljanju nalog v zvezi s tujci. Rezultati so pokazali, da so mladi manj zadovoljni z opravljenim delom policije. Ocene o delu policije se razlikujejo tudi glede na izobrazbo, in sicer so anketiranci z nižjo stopnjo izobrazbe bolj zadovoljni z uspešnostjo policije pri opravljanju mejne kontrole. Časovna primerjava je pokazala, da so občani delo policije tako leta 2011 kot tudi 2017 ocenili kot uspešno, saj zadnji begunski val ni vplival na slabša mnenja o delu policistov.

Ključne besede: • policija • varnost • meje • tujci • ilegalni prehodi •

NASLOVA AVTORJEV: Arber Avdylaj, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: arber.avdylaj@student.um.si. Kaltrina Shaqiri, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: kaltrina.shaqiri@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.9>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Assessing Police Effectiveness in Implementing Tasks Related to Border Control and Foreigners

ARBER AVDYLAJ & KALTRINA SHAQIRI

Abstract In the paper we analysed data obtained from the 2011 and 2017 research studies on safety and security in local communities. We were interested in residents' views on the effectiveness of the police in providing security. Residents' opinions of police effectiveness are generally positive. With respect to residents' age, younger residents hold more negative views of police effectiveness. However, the older the residents, the more positively they assess police effectiveness. Considering residents' gender, female respondents believed the police to be more effective. There were no statistically significant differences among respondents in terms of their education and the size of their community. Respondents expressed the highest level of satisfaction with police work in relation to the cooperation between the police and the residents and in relation to dealing with residents' complaints. A comparative analysis of results obtained in 2011 and 2017 revealed that the residents' assessment of police effectiveness has improved.

Keywords: • local community • assessment of the effectiveness of police • police work • safety and security • research •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Arber Avdylaj, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: arber.avdylaj@student.um.si. Kaltrina Shaqiri, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: kaltrina.shaqiri@student.um.si.

1 Uvod

Nadzor nad mejami je bil od nastanka neodvisnih narodov ključen za delovanje držav in ga štejejo za eno od najambicioznejših širitev oblasti v sodobni zgodovini. Medtem pa je svet postal majhna vas, saj ljudje v zadnjih nekaj desetletjih potujejo bolj kot kdaj koli, bodisi zaradi dela, priselitev, počitnic, zdravstvenih razlogov ter številnih drugih okoliščin (International Organization Agency for Migration, 2016), kar je pripeljalo do tako imenovanega procesa globalizacije. Le-ta je poleg pozitivnih učinkov na preprostejše potovanje med mejami različnih držav pripeljal posledično tudi do nekaterih groženj, ki škodujejo varnosti držav. Koncept nadzora meja se je precej razvil zaradi grožnje terorizma. Različne teroristične skupine in kriminalne združbe so se z leti vse bolj izpopolnile, proces globalizacije pa jim je omogočil oblikovanje močnih mednarodnih mrež in komuniciranje prek interneta ter mobilnih naprav. Učinkovita varnost meja lahko zelo pripomore k preprečevanju mednarodnih dejavnosti, ki jih te skupine izvajajo in pomaga pri njihovi slabitvi (Word Press, 2012). Varnost meja je bistvena sestavina nacionalne varnosti. Nadzor meja omogoča državam, da spremljajo vse ljudi, živali in blago, ki potujejo čez njene meje. Izredno pomembna je pri nadzoru vseh tistih, ki vstopajo ali zapustijo državo. To je danes še kako pomembno, ko se svet sooča s terorističnimi grožnjami in kaznivimi dejanji, ki ogrožajo življenje in javni red držav (European Commission, 2014). Nadziranje meja urejajo različna področja varnosti vsake države: nadziranje gibanja državljanov v državi in iz nje; urejanje zakonitega in nezakonitega priseljevanja; zbiranje davkov na blago; nadzorovanje širjenja bolezni človeškega in živalskega izvora; preprečevanje tihotapljenja orožja, drog, nevarnih ali nezakonitih snovi in predmetov pa tudi ogroženih živali (United Kingdom Essays, 2017). Zato morajo države neprestano preučevati najnovejše, najbolj napredne tehnologije in procese, ki lahko zagotovijo varne meje. Kombinacija dobrega obveščanja, tesnega varnostnega postopka in usposabljanja osebja ter rednih pregledov lahko zagotovijo, da so meje države bolj varne (Word Press, 2012).

Različna bojna območja po svetu so posledično soočila različne države z migracijskimi valovi. Tako se te države soočajo z različnimi izzivi na področju migracijske politike pri iskanju ravnovesja med konkurenčnimi in na videz nasprotujočimi si prednostnimi nalogami (European Commission, 2014). Na eni strani migracije ponujajo velik potencial za spodbujanje gospodarske rasti in družbenega razvoja s pomočjo spretnosti, dinamike in inovacije, ki jih prinašajo

migranti. Po drugi strani pa imajo tudi legitimen interes za varovanje nacionalne varnosti in boj proti transnacionalnim kaznivim dejanjem, kot so trgovina z ljudmi, tihotapljenje in terorizem. Da bi dosegali ravnotežje med interesi držav pri olajšanju čezmejnih gibanj in ohranjanju varnosti, so se države, ki so se srečevale z negativnimi posledicami migraciji (ose prizadete države), osredotočile na štiri področja dela na področju varnosti meja: 1) upravljanje identitete tujcev, 2) informacijski sistemi za upravljanje mej, 3) integrirano upravljanje mej in 4) humanitarno upravljanje mej (International Organization Agency for Migration, 2016).

Javnomnenjske raziskave so z leti raziskovale tudi stališča slovenske javnosti o delu policije (Ministrstvo za notranje zadeve RS, 2017). Leta 2006 je bila objavljena raziskava o ocenah in stališčih javnosti o delu policije, ki je med drugimi merila tudi uspešnost delovanja policije na različnih področjih v letih od 2002 do 2006. Le ta je pokazala, da so pri spremenljivki »izvajanje kontrol na mejnih prehodih« prebivalci ocenili uspešnost policije z aritmetično sredino 3,9 (lestvica od 1 do 5). Prav tako stabilno je bilo ocenjeno tudi delo policije pri »preprečevanju ilegalnih prehodov meje« z aritmetično sredino 3,6 (Kurdija in Vovk, 2006). Uspešnost delovanja policije na različnih področjih so ocenjevali tudi vsa nadaljnja leta do leta 2016, in sicer leta 2007 je bilo »izvajanje kontrol na mejnih prehodih« ocenjeno s povprečno oceno 3,9; leta 2008 s 3,9; leta 2009 s 3,8, kar kaže na to, da je delo policije pri nadziranju meja dosledno dobro. Tudi uspešnost delovanja policije pri »preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje« je bila stabilno ocenjena, leta 2007 s povprečno oceno 3,8; leta 2008 s 3,7 in leta 2009 s 3,7 (Černič, Makarovič in Macur, 2010). Leta 2016 so bili objavljeni najnovejši rezultati javnomnenjske raziskave o ocenah in stališčih prebivalcev Slovenije o delu policije, ki je pokazala ponovno relativno dobro oceno za opravljeno delo policije, med drugimi je bila s povprečno oceno 3,7 ocenjena uspešnost policije pri zagotavljanju nadzora državne meje (Ministrstvo za notranje zadeve RS, 2016).

2 Rezultati

Rezultati prikazujejo analizo podatkov, pridobljenih z raziskavama iz let 2011 in 2017. V letu 2011 je bilo izvedeno anketiranje v raziskavi v okviru CRP – *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni*; leta 2017 pa v okviru programske skupine *Varnost v lokalnih skupnostih*.

V raziskavi so anketiranci ocenjevali uspešnost policistov pri varovanju državne meje in opravljanju mejne kontrole, uspešnost policistov pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje ter uspešnost policistov pri opravljanju nalog v zvezi s tujci. Te trditve so ocenjevali na 5-stopenjski lestvici, pri čemer je bila 1 nezadostno in 5 odlično. V tabeli 1 lahko vidimo število in skupno povprečje prebivalcev, ki so sodelovali v tej anketi.

Anketa je bila opravljena za leti 2011 in 2017. Število udeležencev je bilo 2.227, in sicer leta 2011 je v raziskavi sodelovalo 942 in leta 2017 1.263 udeležencev.

Tabela 1: Število anketirancev in opisna statistika spremenljivk (aritmetična sredina, mediana, standardni odklon)

	Uspešnost policistov pri varovanju državne meje in opravljanju mejne kontrole.	Uspešnost policistov pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje.	Uspešnost policistov pri opravljanju nalog v zvezi s tujci.
Veljavni vzorec	2.205	2.205	2.197
Manjkajoči	22	22	30
$\bar{x}$	3,6	3,4	3,3
M	4,0	3,0	3,0
S. O.	1,0	1,0	0,9

Tabela 2: Uspešnost policistov pri varovanju državne meje in opravljanju mejne kontrole

Veljavni vzorec	Frekvenca		Odstotek (%)
	Nezadostno		
		57	2,6
	Zadostno	217	9,8
	Dobro	734	33,3
	Prav dobro	851	38,6
	Odlično	346	15,7
	Skupaj	2.205	100,0
Manjkajoči		22	
Skupaj		2.227	

Tabela 2 prikazuje ocene uspešnosti policistov pri varovanju državne meje in opravljanju mejne kontrole. Večina anketirancev, in sicer 38,2 % je delovanje policije ocenilo s prav dobro, približno 33 % pa z oceno dobro (3).

Tabela 3: Uspešnost policistov pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje

		Frekvenca	Odstotek (%)
Veljavni vzorec	Nezadostno	91	4,1
	Zadostno	281	12,7
	Dobro	776	35,2
	Prav dobro	776	35,2
	Odlično	281	12,7
	Skupaj	2.205	100,0
Manjkajoči		22	
Skupaj		2.227	

V tabeli 3 so prikazani odgovori na trditev »Uspešnost policistov pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje«. Da je bila policija pri tem uspešna (oceni 4 in 5), je ocenilo 47,9 %. V tabeli 4 smo ocenili uspešnost policije pri opravljanju nalog v zvezi s tujci. Opazimo lahko, da večina anketirancev uspešnost policije ocenjuje z oceno 4 in 5 skupno 43 %.

Tabela 4: Uspešnost policistov pri opravljanju nalog v zvezi s tujci

		Frekvenca	Odstotek (%)
Veljavni vzorec	Nezadostno	69	3,1
	Zadostno	294	13,4
	Dobro	889	40,5
	Prav dobro	721	32,8
	Odlično	224	10,2
	Skupaj	2.197	100,0
Manjkajoči		30	
Skupaj		2.227	

Tabela 5 prikazuje statistične podatke oz. primerjavo ocene za vse 3 spremenljivke med letoma 2011 in 2017. Iz podatkov razberemo, da so leta 2011 uspešnost policije vse 3 spremenljivke ocenili z aritmetično sredino od 3,2 do 3,4, leta 2017 pa od 3,4 do 3,6.

Tabela 5: Primerjava spremenljivk med letoma 2011 in 2017

Uspešnost policistov pri ...	Leto anketiranja	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>	σ
varovanju državne meje in opravljanju mejne kontrole.	2011	942	3,5	1,0	0,0
	2017	1.263	3,6	1,0	0,0
preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje.	2011	942	3,3	1,0	0,0
	2017	1.263	3,5	1,0	0,0
opravljanju nalog v zvezi s tujci.	2011	940	3,2	0,9	0,0
	2017	1.257	3,4	1,0	0,0

V naslednjih tabelah je prikazano, kako so anketiranci glede na starostne skupine ocenili uspešnost policije pri varovanju državne meje in opravljanju mejne kontrole, uspešnost policije pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje ter uspešnost policije pri opravljanju nalog s tujci. V starostni skupini 18–30 let je anketo izpolnilo 635 udeležencev, nad 61 let pa 439 udeležencev.

Iz rezultatov je razvidno, da je mlajša populacija manj zadovoljna z uspešnostjo policije pri opravljanju teh nalog, medtem pa zadovoljstvo s policijo pri opravljanju teh nalog s starostjo narašča. Rezultati so razvidni v tabelah 6, 7 in 8.

Tabela 6: Uspešnost policistov pri varovanju državne meje in opravljanju mejne kontrole glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Nezadostno	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
18–30	4,6	12,9	35,3	35,3	12,0
31–45	2,7	11,9	33,6	38,8	13,0
46–60	1,1	7,0	33,5	41,4	17,1
61–	1,6	6,4	29,4	39,9	22,8
Skupaj	2,6	9,8	33,2	38,6	15,7

Tabela 7: Uspešnost policistov pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Nezadostno	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
18–30	6,8	16,0	38,6	30,3	8,3
31–45	4,3	14,6	35,4	34,1	11,6
46–60	2,5	10,7	34,1	39,5	13,2
61–	2,3	8,0	31,8	38,0	20,0
Skupaj	4,1	12,7	35,3	35,1	12,7

Tabela 8: Uspešnost policistov pri opravljanju nalog s tujci glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Nezadostno	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
18–30	5,3	17,9	44,0	27,6	5,2
31–45	3,4	14,8	41,3	31,0	9,5
46–60	1,8	9,7	39,5	37,9	11,1
61–	1,4	9,6	35,8	36,2	17,1
Skupaj	3,2	13,3	40,5	32,8	10,2

V tabelah 9 in 10 so prikazani rezultati prebivalcev glede na izobrazbo. Opazimo lahko, da anketiranci, ki nimajo dokončane osnovne šole, uspešnost policije pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje ocenjujejo z oceno 4, in sicer kar 60 %, vendar opazimo tudi, da višja, kot je izobrazba, nižja je ocena. Kljub temu so, ne glede na izobrazbo, uspešnost policistov pri opravljanju nalog v zvezi s tujci ocenili precej uspešno. Anketiranci so uspešnost policistov pri opravljanju nalog v zvezi s tujci v veliki meri ocenili z ocenama 4 in 5, in sicer z nedokončano osnovno šolo skupno 43,7 %. Sledijo jim anketiranci z dokončano osnovno šolo skupno 49,8 %, dokončano srednjo šolo 41,9 %, dokončana 2-letna višja skupno 50 %, visoka šola, fakulteta, umetniška akademija skupno 38,2 %, specializacija in magisterij 52,2 % ter anketiranci z doktoratom skupno 35 %.

Tabela 9: Uspešnost policistov pri preprečevanju ilegalnih prehodov državne meje glede na izobrazbo v odstotkih (%)

	Nezadostno	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
Nedokončana osnovna šola	0,0	6,7	26,7	60,0	6,7
Dokončana osnovna šola	4,4	12,4	30,7	31,9	20,7
Dokončana srednja šola	4,2	11,7	35,9	35,3	12,8
Dokončana 2-letna višja	3,1	10,7	34,8	34,4	17,0
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	4,1	16,2	36,8	35,1	7,8
Specializacija, magisterij	5,6	11,3	26,8	46,5	9,9
Doktorat	0,0	15,0	60,0	15,0	10,0
Skupaj	4,1	12,7	35,3	35,1	12,8

Tabela 10: Uspešnost policistov pri opravljanju nalog v zvezi s tujci glede na izobrazbo v odstotkih (%)

	Nezadostno	Zadostno	Dobro	Prav dobro	Odlično
Nedokončana osnovna šola	6,7	0,0	46,7	40,0	6,7
Dokončana osnovna šola	4,4	12,7	33,1	33,9	15,9
Dokončana srednja šola	2,7	13,6	41,8	31,0	10,9
Dokončana 2-letna višja	2,7	13,1	34,2	35,1	14,9
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	3,3	13,6	44,9	33,7	4,5
Specializacija, magisterij	7,0	9,9	31,0	43,7	8,5
Doktorat	0,0	15,0	50,0	30,0	5,0
Skupaj	3,2	13,3	40,5	32,9	10,2

3 Zaključek

Kot smo že omenili v uvodu, je osnovni namen policije na državni meji zagotavljanje varnosti Republike Slovenije in njenih državljanov. V zadnjih 3 letih v medijih veliko poročajo o begunski krizi, ki je zajela Evropo, katere posledice so vidne tudi v naši državi.

Področje mednarodnih migracij postaja vedno bolj globalno in ni le nacionalno vprašanje. Po podatkih agencije EU za zunanje meje Frontex je bilo med letoma 2015 in 2017 zabeleženih 2,3 milijona nezakonitih prestopov zunanjih meja EU (Evropski parlament, 2017). Republika Slovenija izvaja številne ukrepe za preprečevanje nezakonitih migracij. V raziskavah, ki sta potekali leta 2011 in leta 2017, so udeleženci izpolnili anketo in tako ocenili uspešnost policije na treh področjih, in sicer (1) varovanje državne meje in opravljanje mejne kontrole, (2) preprečevanje ilegalnih prehodov ter (3) opravljanje nalog s tujci.

Iz rezultatov lahko razberemo, da so pri vseh izmerjenih spremenljivkah mladi manj zadovoljni z opravljenim delom slovenske policije, medtem ko starejši ocenjujejo, da policija uspešno opravlja svoje delo. Ocene o delu policije se razlikujejo tudi glede na izobrazbo, in sicer anketiranci z nižjo stopnjo izobrazbe so razmeroma veliko bolj

zadovoljeni z uspešnostjo policije pri opravljanju mejne kontrole, medtem ko so tisti z višjo stopnjo izobrazbo manj zadovoljni z delom policije pri opravljanju mejne kontrole.

Kot smo omenili že v uvodu, postaja področje mednarodnih migracij vedno bolj globalno in ne le nacionalno vprašanje. Iz vseh zbranih podatkov in pregledane literature lahko razberemo, da so ljudje v veliki meri zadovoljni s slovensko policijo kljub težavam, s katerimi se sooča. To dokazujejo tudi javnomnenjske raziskave, ki so bile opravljene v zadnjih dveh desetletjih, saj je policija zadnja leta veliko virov usmerila v varovanje državne meje.

Literatura

- Černič, M., Makarovič, M. in Macur, M. (2010). *Javnomnenjska raziskava o ocenah in stališčih prebivalcev Republike Slovenije o delu policije – 2009*. Pridobljeno na <http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/SOJ/word/JMraziskava.pdf>
- European Commission. (2014). *Borders and security*. Pridobljeno na https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/docs/brochure-borders-and-security/brochure_borders_and_security_en.pdf
- Evropski parlament. (2017). *Begunska kriza v EU: Dejstva in številke*. Pridobljeno na <http://www.europarl.europa.eu/news/sl/headlines/society/20170629STO78630/begunska-kriza-v-eu-dejstva-in-stevilke>
- International Organization Agency for Migration. (2016). *Global Compact Thematic Paper: Border Management*. Pridobljeno na https://www.iom.int/sites/default/files/our_work/ODG/GCM/IOM-Thematic-Paper-Border-Management.pdf
- Kurdija, T. in Vovk, T. (2006). *Raziskava o ocenah in stališčih slovenske javnosti o delu policije*. Ljubljana: Inštitut za družbene vede. Pridobljeno na https://www.adp.fdv.uni-lj.si/podatki/polic/polic06_por.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve RS. (2017). *Letno poročilo o delu policije 2016*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na <https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2016.pdf>
- Ministrstvo za notranje zadeve RS. (2016). *Ocena in stališča prebivalcev Slovenije o delu policije 2016*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/POROCILO_Ocene_Prebivalcev_O_Delu_Policije_2016.pdf
- United Kingdom Essays. (2017). *Importance of border security measures in national security*. Pridobljeno na <https://www.ukessays.com/essays/international-relations/importance-border-security-measures-national-1849.php>
- Word Press. (2012). *The importance of border security*. Pridobljeno na <https://telecomsolutionz.wordpress.com/2012/11/13/the-importance-of-border-security/>

Sodelovanje prebivalstva s policijo

LARA KLEMENC IN PATRICIJA BUKOVINSKI

Povzetek V prispevku nas je zanimalo, koliko so prebivalci pripravljeni sodelovati s policijo pri zagotavljanju varnosti v njihovi skupnosti. Podatke iz raziskav o varnosti o lokalni skupnosti iz let 2011 in 2017 smo analizirali glede na spol in starost. Ugotovili smo, da so predvsem starejši ljudje zelo nedovzetni za dogajanje v skupnosti, varovanje soseske, udeležbo v varnostnih sosvetih ali sodelovanje pri preventivnih dejavnostih policije. Starejši prebivalci so veliko bolj dovzetni za pomoč pri izobraževanju mladostnikov in tudi odraslih, saj bi skoraj polovica anketirancev iz najvišje starostne skupine pomagala izobraževati druge o varnostni problematiki. Nasprotni odklon pa smo odkrili pri mladih, ki ne podpirajo promocije projektov v okviru policijskega dela in niso dovzetni za sodelovanje s policijo. Kar zadeva razlike med spoloma, so rezultati pokazali, da so ženske veliko bolj pripravljene sodelovati s policijo.

Ključne besede: • skupnost • policija • sodelovanje • varnost • policijsko delo v skupnosti •

NASLOVA AVTORIC: Lara Klemenc, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: lara.klemenc@student.um.si. Patricija Bukovinski, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: patricija.bukovinski@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.10>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Cooperation between Residents and the Police

LARA KLEMENC & PATRICIJA BUKOVINSKI

Abstract The paper discusses residents' willingness to cooperate with the police in providing safety and security in their communities. Data obtained by the 2011 and 2017 research studies on safety and security in local communities were analysed based on respondents' gender and age. The majority of older respondents was extremely unenthusiastic about participating in activities in their local community, neighbourhood watch, security panels or preventive actions carried out by the police. Older respondents were much more willing to provide assistance in educating youth and adults, since more than fifty percent of respondents belonging to the oldest age group would help in educating others about security issues. On the other hand, young respondents did not support the promotion of projects in the framework of policing and were not willing to cooperate with the police. With respect to gender, results show that female respondents are more willing to cooperate with the police.

Keywords: • community • police • cooperation • safety • community policing •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Lara Klemenc, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: lara.klemenc@student.um.si. Patricija Bukovinski, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: patricija.bukovinski@student.um.si.

1 Uvod

Uspešno policijsko delo temelji na uspešnem sodelovanju s skupnostjo. Da bi skupnost sodelovala s policijo, je treba vzpostaviti zaupanje med policijo in prebivalci, zato se mora policija čim bolj učinkovito vključevati v skupnost.

Policijsko delo v skupnosti je ena od najbolj obravnavanih tem o policijskem delu. Od leta 1970 dalje, so policijske organizacije po svetu širile idejo o policijskem delu v skupnosti in skušale implementirati ta pristop v svoje delo. (Rosenbaum v Namgung, 2018). Šumi, Lobnikar, Banutai in Rančigaj (2014, str. 71) pravijo, da lahko policijsko delo v skupnosti »razumemo kot sodobni model izvajanja policijske dejavnosti, ki je primeren za družbeno okolje, kjer veljajo pravila pravne države in kjer socialno pravičnost ljudje dojemajo kot vrednoto. V takšni družbi je skrb za skupnost pomemben element družbene kohezivnosti«.

Močno zaupanje med policijo in skupnostjo je ključno za ohranjanje javne varnosti in efektivnega policijskega dela. Policisti so odvisni od sodelovanja z občani, ki razkrijejo informacije o kaznivih dejanjih v njihovi soseški in od skupnega reševanja ter preprečevanja problemov. Podobno je pri prebivalcih, saj je njihovo zaupanje v policijo odvisno od tega, ali se policijsko delo sklada z vrednotami skupnosti in da policisti ravnavo pravično in legitimno (U. S. Department of Justice, n. d.).

Hawdon in Ryan (2011) nadalje pravita, da so percepcije legitimnosti in zaupanja povezane s sodelovanjem s policijo tudi, ko so dejavniki (izobrazba, prihodek in rasa – angl. *ethnicity*) nadzorovani. Tako je s pomočjo policije povezana tudi socialna kohezija. Večja, kot je pripadnost soseški in občutek zaupanja med prebivalci, večja je možnost, da se bo oseba udeleževala v skupnih akcijah na splošno. Tako bodo tudi bolj sodelovali tisti ljudje, ki so civilno vpleteni v skupnost.

Ko se policija vključuje v skupnost, prebivalci postanejo veliko bolj zainteresirani za početje in dejavnosti policije. Pomemben cilj policijskega dela v skupnosti je, da se vpelje preventivno reševanje problemov v zvezi s kriminaliteto in vzpostavi povezava med policijo in prebivalci. Policija, ki dela v skupnosti, deluje svetovalno in sodeluje s prebivalci. Zelo pomembne pa so postale tudi povratne informacije, ki jih policija dobi od prebivalcev. Tradicionalno je policija funkcionirala anonimno, prav tako pa ni bila odprta za javne razprave. Vendar se je v današnjem času razvila potreba po bolj interaktivnem odnosu med policijo in javnostjo. Najbolj primeren

model takega dela v skupnosti je, da se ujemajo policijske dejavnosti in pričakovanja skupnosti (Salmi, Voeten in Keskinen, 2005).

V prejšnjih stoletjih se je kriminaliteta povečevala, ob tem pa je rasla tudi nepovezanost med policijo in skupnostjo, ki so ji služili. Policiste so zato začeli vse bolj vključevati v skupnost. Policijsko delo v skupnosti zahteva, da si prebivalci in policisti razdelijo odgovornost za kontrolo nad kriminaliteto, saj prebivalci postanejo soodgovorni za javno varnost. Povezava med nivoji družbene kontrole in nizko stopnjo kriminalitete nam pove, da učinkovito delo policistov temelji na pomoči skupnosti in prebivalcev. Obstaja veliko strategij za javno varnost, ki variirajo od aktivnega vključevanja prebivalcev do bolj pasivnega. Pri aktivnem udejstvovanju prebivalcev se to pokaže v patroljah prebivalcev, spremstvih in vaških stražah. Patrolje prebivalcev vsebujejo usposobljene prostovoljce, ki patroljirajo skozi sosesko in odkrivajo prepovedana dejanja, kot npr. pitje alkohola nepolnoletnih oseb, vlomi, tatvine avtomobilov, prostitucija, trgovanje z drogami na način, da ta početja prijavijo policiji. Podobno tudi v spremljevalnih programih prostovoljci delajo s policijo v soseskah z visokim tveganjem, da zaščitijo šolarje na poti v in iz šole. Najbolj poznane pa so vaške straže, kjer prebivalci nadzirajo sosesko in prijavijo sumljive osebe policiji. Največja razlika med aktivnim in pasivnim udejstvovanjem je, da se pri aktivnih programih prebivalci neposredno soočijo z osebo ali kriminalno situacijo, medtem ko se pri pasivnih programih ne soočajo neposredno in ni nujno potrebno neposredno delo s policijo. Tu se lahko pojavi problem zaradi nezainteresiranosti prebivalcev do dela s policijo, policija pa jih ni zmožna v to prepričati ali ohraniti tiste, ki sodelujejo. Pri sodelovanju s policijo so zelo v pomoč sosedске organizacije, saj ne vsebujejo le prostovoljcev, temveč so vključene v skoraj vse dejavnosti, ki se izvajajo v soseski. Pri teh ljudeh obstaja tudi veliko večja možnost sodelovanja s policijo. Policiji so v pomoč tudi varnostni sosveti (Hawdon in Ryan, 2011).

2 Sodelovanje prebivalcev s policijo

V raziskavi smo ugotavljali, kako so prebivalci pripravljene na sodelovanje pri raznoraznih policijskih akcijah, pri izobraževanju in varovanju soseske, v kateri živijo. Primerjali smo rezultate dveh raziskav, prva je bila opravljena leta 2011, druga pa leta 2017, ko je bilo v vprašalnik dodanih še nekaj vprašanj. V letu 2011 je bilo v raziskavo vključenih 961 prebivalcev z različnih delov Slovenije. Kot je prikazano v

tabeli 1, so prevladovale ženske s 54,7 %. V letu 2017 je bilo v raziskavi udeleženih 1.266 prebivalcev. Tudi v letu 2017 je prevladovala ženska populacija z 52,8 %. V obeh raziskavah je bila uporabljena 5-stopenjska lestvica, s katero smo merili pripravljenost na sodelovanje s policijo.

Tabela 1: Spol anketirancev v letu 2011 in 2017

Leto	2011		2017	
	Frekvenca	Odstotek (%)	Frekvenca	Odstotek (%)
Moški	434	45,3	596	47,2
Ženske	525	54,7	668	52,8
Skupaj	959	100,0	1.264	100,0

V tabeli 2 lahko opazimo, da je bilo leta 2011 največ anketirancev starostne skupine 18–30 let, najmanj pa tistih, ki so že dosegli 60 let. Iz tabele 2 je razvidno, da je leta 2017 sodelovanje v anketi glede na starost bolj razpršeno, saj ne prevladuje samo ena starostna kategorija, vendar je število anketirancev dokaj podobno. Občutno se od drugih razlikuje le prva starostna skupina (18–30 let).

Tabela 2: Starost anketirancev po starostnih skupinah v letih 2011 in 2017

Leto	2011		2017	
	Frekvenca	Odstotek (%)	Frekvenca	Odstotek (%)
Starostna skupina				
18–30	371	38,8	273	21,6
31–45	222	23,2	344	27,2
46–60	233	24,4	334	26,4
61–	129	13,5	313	24,8
Skupaj	955	100,0	1.264	100,0

Najprej smo obravnavali pripravljenost prebivalcev sodelovati pri varovanju soseske v letu 2011. Ugotovili smo, da je bila več kot tretjina vseh anketirancev pripravljena pomagati in sodelovati pri varovanju soseske. Od vseh starostnih skupin pa so na sodelovanje najbolj pripravljeni prebivalci starostne skupine 18–30 let, najmanj pa prebivalci, starejši od 61 let. Skoraj tretjina ljudi ostaja neopredeljena.

Primerjava v pripravljenosti prebivalcev na varovanje soseske nam na splošno pove, da je več kot 40 % prebivalcev pripravljenih sodelovati pri varnosti v njihovem bivalnem okolju. Presenetljivo najmanj so pripravljeni sodelovati prebivalci starostne skupine 18–30 let, skupaj s starejšimi od 61 let. V tabeli 3 opazimo, da so daleč najbolj pripravljeni sodelovati prebivalci starostne skupine 46–60 let, s skoraj 50 %.

Tabela 3: Pripravljenost sodelovati pri varovanju soseske v letu 2011 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18–30	12,7	18,6	32,3	23,7	12,7
31–45	11,7	15,8	28,8	28,8	14,9
46–60	7,7	13,7	26,6	37,8	14,2
61–	11,7	18,8	33,6	19,5	16,4
Skupaj	11,1	16,8	30,3	27,8	14,0

Merjena je bila tudi pripravljenost prebivalcev sodelovati pri vzpostavljanju sodelovanja s skupnostjo. Leta 2011 so bili prebivalci starostne skupine 18–30 let zelo nepripravljeni na sodelovanje pri vzpostavljanju sodelovanja s skupnostjo, kar je potrdila več kot tretjina udeležencev v tej starostni skupini. Z večanjem starosti je bilo ugotovljeno, da so prebivalci vedno bolj pripravljeni sodelovati v skupnosti, kot lahko opazimo v tabeli 4.

Tabela 4: Pripravljenost sodelovati pri vzpostavljanju sodelovanja s skupnostjo v letu 2011 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18–30	11,1	22,6	33,4	24,0	8,9
31–45	7,8	14,2	34,2	31,5	12,3
46–60	6,5	18,1	28,9	31,9	14,7
61–	11,8	15,7	35,4	24,4	12,6
Skupaj	9,3	18,7	32,8	27,7	11,6

Leta 2011 je bilo merjeno tudi sodelovanje pri izobraževanju in seznanjanju otrok ter odraslih o varnostni problematiki. Razlike so se pokazale predvsem pri spolu, saj so moški veliko manj pripravljeni izobraževati druge prebivalce kot ženske. Več kot polovica ženske populacije je pripravljena na sodelovanje pri izobraževanju otrok in odraslih.

Tabela 5: Pripravljenost sodelovati pri izobraževanju in seznanjanju otrok ter odraslih o varnostni problematiki v letu 2011 glede na spol v odstotkih (%)

Spol	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
Moški	10,8	17,1	33,4	22,6	16,1
Ženski	8,6	12,4	25,6	28,8	24,6
Skupaj	9,6	14,5	29,1	26,0	20,8

V letu 2017 je bilo v raziskavi zajeto sodelovanje pri preventivnih dejavnostih policije. Razlike smo primerjali po starosti in ugotovili, da na splošno prebivalci niso pripravljeni sodelovati pri preventivi, vendar v primerjavi skupin zelo izstopa prva starostna skupina (18–30 let), kjer je skoraj polovica mladih pripravljena na takšno sodelovanje. Kljub veliki pripravljenosti na sodelovanje mladih pa so ljudje z vsakim starostnim obdobjem manj pripravljeni sodelovati, npr. le nekaj več kot četrtnina starejših od 61 let je zainteresiranih za sodelovanje.

Tabela 6: Pripravljenost sodelovati pri preventivnih dejavnostih policije v letu 2017 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18–30	11,5	20,8	24,2	28,3	15,2
31–45	17,2	18,9	34,6	22,1	7,3
46–60	16,5	15,9	32,4	22,5	12,6
61–	18,8	20,8	32,3	19,2	8,9
Skupaj	16,2	19,0	31,2	22,8	10,8

Glede na starost se v letu 2017 anketiranci zelo razlikujejo tudi pri pripravljenosti sodelovati v varnostnem sosvetu. Tako kot pri preventivnih akcijah so najbolj pripravljeni za sodelovanje prebivalci starostne skupine 18–30 let, s starostjo pa se ta stopnja sodelovanja zmanjšuje. Prebivalci so tudi veliko manj zainteresirani za sodelovanje v varnostnem sosvetu, kot pa za sodelovanje pri preventivnih dejavnostih. Na splošno je bilo ugotovljeno, da prebivalci niso pripravljeni na takšno sodelovanje, saj je več kot 40 % anketirancev podalo negativno mnenje. Zanimivi rezultati kažejo tudi to, da se skoraj polovica državljanov, starih nad 61 let, in skoraj polovica ženske populacije ne bi udeleževala v varnostnem sosvetu.

Tabela 7: Pripravljenost sodelovati v varnostnem sosvetu v letu 2017 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18–30	16,3	24,8	24,8	21,5	12,6
31–45	20,3	23,3	31,4	15,4	9,6
46–60	19,5	15,3	31,5	21,9	11,7
61–	25,1	19,9	28,3	18,0	8,7
Skupaj	20,4	20,7	29,3	19,1	10,6

Starejši od 61 let prav tako niso naklonjeni sodelovanju pri izobraževanju in seznanjanju otrok in odraslih o varnostni problematiki (33,8 %). Za razliko od najstarejše starostne skupine so drugi prebivalci veliko bolj zainteresirani glede izobraževanja drugih o varnostni problematiki, sploh prebivalci starostne skupine 18–30 let (40,8 %).

Tabela 8: Pripravljenost sodelovati pri izobraževanju in seznanjanju otrok ter odraslih o varnostni problematiki v letu 2017 glede na starost v odstotkih

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18–30	11,9	14,8	22,6	31,5	19,3
31–45	11,3	12,8	32,0	27,3	16,6
46–60	11,1	12,3	30,0	27,3	19,2
61–	17,4	16,4	28,9	23,8	13,5
Skupaj	12,9	14,0	28,7	27,3	17,1

V letu 2017 so se razlike po starosti pokazale tudi pri vprašanju, kjer smo merili pripravljenost na sodelovanje pri neformalnih druženjih med skupnostjo in policijo. Več kot polovica mladih se zanima za taka druženja, po letih pa ta odstotek malo upade. Izjema je spet najstarejša starostna skupina, v kateri skoraj 40 % prebivalcev ne bi sodelovalo pri neformalnih druženjih med policijo in skupnostjo. Glede na spol lahko ugotovimo, da moški nekoliko bolj odobravajo neformalna druženja kot ženske. Manj kot tretjina ljudi se ne bi udeležila druženj v skupnosti.

Tabela 9: Pripravljenost sodelovati pri neformalnih družnjih med skupnostjo in policijo v letu 2017 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18–30	11,5	11,1	25,2	36,7	15,6
31–45	12,5	16,9	29,9	25,6	15,1
46–60	12,0	15,1	30,1	27,7	15,1
61–	20,6	17,4	33,5	20,6	7,7
Skupaj	14,2	15,3	29,9	27,3	13,4

V letu 2017 smo merili tudi sodelovanje pri varovanju soseske. Glede na odgovore smo ugotovili, da so pri varovanju soseske moški veliko bolj pripravljeni pomagati kot ženske.

Tabela 10: Pripravljenost sodelovati pri varovanju soseske v letu 2017 glede na spol v odstotkih (%)

Spol	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
Moški	10,3	12,5	32,8	29,1	15,2
Ženski	16,4	19,3	27,9	23,4	13,0
Skupaj	13,6	16,1	30,2	26,1	14,0

Tabela 11: Pripravljenost sodelovati pri varovanju soseske – primerjava podatkov za leti 2011 in 2017 glede na starost v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18–30	12,7	18,8	30,5	23,4	14,7
31–45	13,8	15,4	29,0	28,1	13,6
46–60	10,9	13,9	28,1	32,2	14,9
61–	12,9	17,5	34,2	23,1	12,2
Skupaj	12,5	16,4	30,3	26,8	14,0

Med seboj smo primerjali tudi rezultate obeh raziskav. Prva preučevana spremenljivka je sodelovanje pri preventivnih dejavnostih policije. Razlike so se pokazale pri starostnih skupinah in nam povedo, da so v obeh letih udeleženci, stari več kot 61 let, podali negativen odziv na sodelovanje pri preventivi. Prav tako preventivnim akcijam niso najbolj naklonjeni udeleženci starostne skupine 31–45 let. Po letih smo primerjali tudi sodelovanje v varnostnem sosvetu. Tako kot pri sodelovanju pri preventivnih dejavnostih policije tudi pri sodelovanju v varnostnem sosvetu prebivalci, starejši od 61 let, v skoraj polovici primerov niso pripravljeni

pomagati. Pri tej spremenljivki mladi ne izstopajo glede sodelovanja. Ugotovimo lahko, da je na splošno pripravljena sodelovati le nekaj več kot četrtnina prebivalcev. Od teh najbolj anketiranci starostne skupine 46–60 let. Presenetljivo pa so anketiranci, starejši od 61 let, pripravljeni na sodelovanje pri izobraževanju in seznanjanju otrok ter odraslih o varnostni problematiki. Vseeno je to starostna skupina, ki je daleč najmanj pripravljena pomagati pri izobraževanju – prebivalci starostne skupine 46–60 let so skoraj v polovici odgovorov zatrdili, da bi pomagali, kar lahko vidimo v tabeli 12.

Tabela 12: Pripravljenost sodelovati pri izobraževanju in seznanjanju otrok ter odraslih o varnostni problematiki – primerjava podatkov za leti 2011 in 2017 v odstotkih (%)

Starostna skupina	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Sem zelo pripravljen
18-30	10,3	15,3	26,5	27,6	20,3
31-45	9,7	12,5	31,4	26,7	19,6
46-60	10,2	13,1	29,0	28,8	18,9
61-	17,1	16,4	29,2	22,8	14,6
Skupaj	11,5	14,2	28,9	26,7	18,6

V raziskavi smo primerjali tudi sodelovanje pri neformalnih druženjih med skupnostjo in policijo. Najmanj pripravljeni na sodelovanje so tudi tukaj prebivalci, starejši od 61 let, najbolj pa mladi, stari 18–30 let, saj bi se skoraj polovica udeležila neformalnih druženj. Tako starejši od 61 let tudi niso privrženi promociji projektov v okviru policijskega dela v skupnosti, kjer prednjačijo mladi do 30 let in prebivalci, stari med 46 in 60 let.

Statistično pomembne razlike glede na spol so se pokazale pri sodelovanju v varnostnem sosvetu, ženske v skoraj polovici primerov ne bi sodelovale, medtem ko so moški za malenkost bolj dovzetni za tovrstna sodelovanja. Ravno obratni rezultati se pokažejo pri sodelovanju pri izobraževanju in seznanjanju otrok ter odraslih o varnostni problematiki, kjer je polovica prebivalok pripravljenih pomagati in sodelovati pri izobraževanju. Na splošno pa prebivalcem to ni tuja tema, saj so tudi moški dovzetni za izobraževanje, sicer v manjšem odstotku kot ženske. Pri varovanju soseske se večji odstotek sodelovanja pokaže pri moških, saj jih je nekaj manj kot polovica pripravljenih sodelovati pri varovanju soseske. Pri sodelovanju pri promociji projektov v skupnosti sta odstotka moških in žensk, ki bi sodelovali enaka, le odstotek žensk, ki zagotovo ne bi sodelovale, je nekoliko višji.

3 Razprava

V raziskavi smo ugotavljali, koliko so prebivalci pripravljeni sodelovati s policijo pri zagotavljanju varnosti v njihovi skupnosti. Ugotovili smo zelo velik odklon ljudi, starejših od 61 let, saj so na splošno zelo nedovzetni za dogajanje v skupnosti, za varovanje soseske, za udeležbo v varnostnih sosvetih ali sodelovanje pri preventivnih dejavnostih policije. Starejši prebivalci so veliko bolj dovzetni za pomoč pri izobraževanju mladostnikov in odraslih kot pa za kakršno koli drugo z varnostjo povezano sodelovanje v skupnosti. Tako bi skoraj polovica starejših prebivalcev pomagala izobraževati druge o varnostni problematiki.

Pri izobraževanju v večini ne bi pomagali anketiranci, stari med 46 in 60 let, medtem ko bi jih skoraj polovica pomagala pri varovanju soseske. Na splošno so mladi, stari med 18 in 31 let, zelo dovzetni za preventivno sodelovanje s policijo, saj je skoraj polovica mladih odgovorila, da bi sodelovala v preventivnih akcijah policije, udeležbi v varnostnem sosvetu ter pri izobraževanju drugih prebivalcev. Anketiranci, stari med 18 in 30 let, pa ne podpirajo promocije projektov v okviru policijskega dela, dovzetni pa niso niti za sodelovanje pri vzpostavljanju sodelovanja s skupnostjo. Medtem ko so prebivalci, stari med 30 in 46 let, zelo pripravljeni pomagati pri varovanju soseske, tega ne moremo reči za mlade, saj jih je veliko odgovorilo, da niso pripravljeni sodelovati.

Glede na spol smo ugotovili, da so pri varovanju kraja, kjer prebivalci živijo, veliko bolj pripravljeni pomagati moški kot pa ženske. Ravno obratno pa opazimo pri izobraževanju, saj bi ženske veliko raje pomagale učiti druge o varnostni problematiki kot pa moški, ki bi medtem varovali sosesko, se neformalno družili s policisti in se udeleževali v varnostnem sosvetu.

Starejši, kot so prebivalci, več bi se ukvarjali in družili v skupnosti, pri tem pa bi preventivno dejavnost, sodelovanje v varnostnih sosvetih, varovanje soseske in učenje o varnostnih problemih prepustili mlajši generaciji. Mladi veliko bolj kot starejši prebivalci odobravajo neformalna druženja s policisti.

Na splošno smo med odzivi opazili manjše razlike, poudarili smo le tiste najbolj očitne. Povzamemo lahko, da so starejši prebivalci manj pripravljeni sodelovati s policisti in bi se raje posvečali skupnosti ter druženju znotraj nje, medtem ko bi mlajši prebivalci reševali varnostne probleme skupaj s policijo in ob tem o problemih tudi poučevali druge, tako otroke kot tudi odrasle.

4 Zaključek

Policijsko delo v skupnosti je odvisno od sodelovanja s skupnostjo. Kot smo videli iz rezultatov raziskave, se pripravljenost na sodelovanje razlikuje glede na starost in na spol prebivalstva. Da bi policija dosegla zaupanje med prebivalci, je potrebno, da sama ravna po vrednotah skupnosti, ki ji služi, in da deluje v skladu z zakonom. Ko policiji s svojim delom uspe doseči zadovoljiv nivo zaupanja, se bodo prebivalci lažje vključili v dejavnosti policije, kot so razne preventivne akcije, varovanje soseske, izobraževanje otrok in odraslih o varnostni problematiki ter ostale dejavnosti. Policija se mora zavedati, da bo lahko samo s pomočjo prebivalstva, predvsem s prijavi kaznivih dejanj prebivalcev, lahko dosegla učinkovitost svojega dela. Temu cilju, da bi se ljudje v čim večjem številu vključevali v dejavnosti policije, je treba slediti dosledno, saj se lahko le s sodelovanjem uspešno rešujejo problemi. Kot je razvidno iz raziskave, so na sodelovanje najbolj pripravljeni ljudje iz starostne skupine 18–30 let, najmanj pa prebivalci, starejši od 61 let. Glede na te ugotovitve bi morala policija več graditi na zaupanju med starejšimi prebivalci, kajti slednji najverjetneje v dotičnem okolju živijo najdlje in najbolj poznajo varnostno problematiko, ki se tiče njihovega območja bivanja. Ne glede na vse ovire se mora policija še naprej truditi za vzpostavitev zaupanja med prebivalci, kajti slednje je ključno, da bi bilo policijsko delo kar se da najbolj uspešno in učinkovito.

Literatura

- Hawdon, J. in Ryan, J. (2011). Neighborhood organizations and resident assistance to police. *Sociological Forum*, 26(4), 897–920. doi: 10.1111/j.1573-7861.2011.01289.x
- Namgung, H. (2018). How can police agencies implement community policing? Create specialized units!. *International Journal of Law, Crime and Justice*, 52, 144–154. Pridobljeno na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1756061617300770?via%3Dihub>
- Salmi, S., Voeten, M. in Keskinen, E. (2005). What citizens think about the police: Assessing actual and wished-for frequency of police activities in one's neighbourhood. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 15, 188–202. doi: 10.1002/casp.810
- Šumi, R., Lobnikar, B., Banutai, E. in Rančigaj K. (2014). Integriteta policijskih vodij in njihova skrb za skupnost. *Varstvoslovje*, 14(1), 60–74.

U.S. Department of Justice. (n. d.). *Why police-community relationships are important*. Pridobljeno na <https://www.justice.gov/crs/file/836486/download>

Sodelovanje prebivalstva pri ocenjevanju policijskega dela

NINA GRABELJŠEK IN MAŠA HORVAT

Povzetek Na kakovost življenja vpliva okolje, v katerem živimo in delujemo. Policijsko delo v skupnosti pomeni, da se policija odziva na varnostne probleme v lokalni skupnosti. V prispevku predstavljamo analizo podatkov iz vprašalnika o varnosti v lokalnih skupnostih v delu, ki se nanaša na pripravljenost prebivalcev pri ocenjevanju policijskega dela. Odgovore prebivalcev smo analizirali glede na starost, kraj bivanja in spol. Glede sodelovanja pri nadzoru policije so največjo pripravljenost pokazali najmlajši prebivalci (stari od 18 do 30 let). Najmanjšo pripravljenost so izrazili najstarejši prebivalci. Ljudje v vaških naseljih so najbolj pripravljeni sodelovati s policijo, medtem ko so najmanj pripravljeni prebivalci iz manjših mest. Največji razpon med odgovori se je pokazal ravno pri spolu glede sodelovanja pri nadzoru dela policije, saj so moški bolj pripravljeni sodelovati. Ženska populacija je v kar 49 % nepripravljena sodelovati pri nadzoru dela policije, saj se ne želijo vpletati v sosedске odnose.

Ključne besede: • policija • skupnost • sodelovanje • varnostna tveganja • varnost •

NASLOVA AVTORIC: Nina Grabeljšek, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: nina.grabeljssek@student.um.si. Maša Horvat, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: masa.horvat@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.11>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Residents' Participation in Assessing Police Work

NINA GRABELJŠEK & MAŠA HORVAT

Abstract The environment in which we live and work influence quality of live. This paper presents an analysis of data obtained by a questionnaire on the safety and security in local communities regarding residents' willingness to assess police work. Residents' responses were analysed based on their age, place of residence and gender. The highest degree of willingness to participate in supervising the police was expressed by the youngest respondents, while the oldest respondents expressed the lowest willingness. Residents living in rural areas were the most willing to cooperate in supervising, while residents of smaller towns expressed the lowest degree of willingness. The greatest span regarding residents' participation in supervising police was observed in relation to gender, since male respondents were more willing to participate. 49% of female respondents were unwilling to participate in supervising the work of the police because they did not want to get involved in neighbourly relations.

Keywords: • police • community • cooperation • security risks • safety •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Nina Grabeljšek, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: nina.grabeljssek@student.um.si. Maša Horvat, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: masa.horvat@student.um.si.

1 Uvod

Dandanes se močno poudarja pomen in potreba po kakovosti življenja, ki je v veliki meri odvisna tudi od odnosov med ljudmi v določenem okolju ter od same varnosti v lokalni skupnosti. Ranljivost ljudi je največja tam, kjer živijo in ravno zaradi tega se mora delo policije usmeriti v skupnost. Sosesko in skupnost sestavljajo tudi ljudje, ki so bodisi povzročitelji bodisi oškodovanci kaznivih dejanj (Virtič in Gorenak, 2008).

Bistvenega pomena je decentralizirana organizacijska struktura policije, saj sta policija in skupnost le tako lahko v boljšem partnerskem odnosu in si skupaj prizadevata za boljšo varnost. Različni avtorji so si večinoma enotni, da je policijsko delo v skupnosti filozofija razmišljanja in organizacijska strategija, ki povezuje skupnost in policijo pri reševanju varnostnih problemov, kot so kriminaliteta, prepovedane droge, strah pred kriminaliteto, socialne težave, verbalno in fizično nasilje, kršenje javnega reda in miru ter vprašanje glede kakovosti življenja v določeni skupnosti (Modic, Sotlar in Meško, 2012). Za gojenje partnerskega odnosa je pomemben stik med policijo in skupnostjo, zato se morata vzpostaviti medsebojno zaupanje in sodelovanje. Skupnost posreduje policiji informacije o problemih, zato je pomembno, da skupnost in policija skupaj določita prioritete in jih z ustreznim načrtom tudi uspešno rešita. Policija s svojo dejavnostjo vpliva na skupnost, saj tako zadovoljuje potrebe skupnosti po varnosti in jo varuje pred nezaželenimi kriminalnimi motnjami (Virtič in Gorenak, 2008). Strah pred kriminaliteto je značilnejši za mestna okolja, kjer je prijavljene več kriminalitete kot v vaških okoljih (Meško, Šifrer in Vošnjak, 2012).

Slovenska policija zagotavlja notranjo varnost in je pri svojem delu vezana na cilje policije (Virtič in Gorenak, 2008), ki izhajajo iz:

- poslanstva, da se ljudem pomaga, skrbi za njihovo varnost in za varnost premoženja;
- vrednot, ki se kažejo v zakonitem in strokovnem delu, spoštovanju človekovih pravic in svoboščin, poštenosti, nepristranskosti, nediskriminatornosti in odgovornosti, ter

- vizije, ki z razvojem kadrov, organizacije in stroke ter z vzpostavljanjem partnerskega odnosa s posamezniki in skupnostmi zagotavlja varno življenje ljudi.

Policijsko delo v skupnosti je omenjeno tudi v Evropskem kodeksu policijske etike, ki ga je izdal Svet Evrope. V Evropi je to prvi dokument, ki opredeljuje enoten okvir delovanja in organiziranja policije, zato ima še toliko večji pomen. V nadaljevanju bodo predstavljene ključne točke, ki se navezujejo na skupnost (Hočevar Baloh, 2003):

- **Treba je spodbujati mehanizme odgovornosti, ki temeljijo na komunikaciji in medsebojnem razumevanju med javnostjo in policijo.** V demokratičnih družbah z vladavino prava opravlja policija običajne naloge preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj ter boja proti njim. Poleg tega skrbi za izvajanje zakonov, vzdržuje javni red in mir ter varuje osnovne človekove pravice. Javnost podpira in odobrava legitimno izvajanje nalog policije, dokler jih ta izvaja v skladu s koristnimi, demokratičnimi cilji in na etično sprejemljiv način. Ob izpolnjevanju omenjenih pogojev lahko policija pričakuje, da ji bo javnost zaupala, jo podpirala in z njo sodelovala, kar policiji omogoča, da lažje izpolni svoje obveznosti. Javnost se zanaša na odgovorno ravnanje policije, ki ima velika pooblastila, vključno z diskrecijsko pravico, ki ji daje izključno pravico do legitimne uporabe sile.

Glavni cilji policije v demokratični pravni državi so:

- zagotavljanje miru in javnega reda v družbi;
- varstvo in spoštovanje posameznikovih temeljnih pravic ter svoboščin, kot sta zapisana v Evropski konvenciji o človekovih pravicah;
- preprečevanje kriminala in boj proti njemu;
- odkrivanje kaznivih dejanj;
- zagotavljanje pomoči in storitev javnosti.

Za učinkovito preprečevanje kaznivih dejanj je potrebno sodelovanje širše skupnosti, vključno z javnostjo. Pri tem se morajo uskladiti policija, druge službe in javnost.

- **Policija je organizirana tako, da podpira dobre odnose med policijo in javnostjo ter, kadar je ustrezno, učinkovito sodeluje z drugimi ustanovami, lokalnimi skupnostmi, nevladnimi organizacijami in drugimi predstavniki javnosti, vključno z etničnimi manjšinami.**

Policija je sestavni del družbe. Svojo učinkovitost lahko izboljša, če so odnosi med policijo in drugimi javnimi organi iz različnih segmentov družbe dobro urejeni. To posebej velja za odnose med policijo in širšo javnostjo, ki jo pogosto zastopajo nevladne skupine ali organizacije.

- **Policijske organizacije so javnosti pripravljene posredovati objektivne informacije o svojih dejavnostih, ne da bi pri tem razkrile zaupne informacije.**

Policija bi morala biti v odnosu z javnostjo čim bolj transparentna. Pripravljenost policije, da razkrije informacije o svojih dejavnostih, je ključnega pomena za zagotavljanje zaupanja javnosti. Hkrati pa mora policija spoštovati zaupnost podatkov iz številnih razlogov, kot so osebna integriteta posameznikov, potek kazenske preiskave, načela o domnevni nedolžnosti, varnostni razlogi itd.

- **Policijski uslužbenci so sposobni razumnega presojanja, so odprti, zreli, pošteni, spretni pri komunikaciji in imajo vodstvene in menedžerske sposobnosti. Poleg tega dobro poznajo socialno in družbeno problematiko ter problematiko skupnosti.**

Naštete osebne lastnosti so pomembne za operativno osebje v policiji demokratične družbe. Najpomembnejše je, da imajo zaposleni v policiji razumevanje za družbo, v kateri delujejo, in da njihovo obnašanje zagotavlja izpolnitev nalog, skladnih s cilji policije.

2 Rezultati

V prispevku smo ugotavljali pripravljenost prebivalcev sodelovati pri nadzoru dela policije, pri določanju ciljev policijskega dela v kraju bivanja in pri samem ocenjevanju uspešnosti dela policije. Podatke iz raziskave o varnosti v lokalni skupnosti v letih 2011 in 2017 smo primerjali in v nadaljevanju predstavljamo rezultate analiz. V našo raziskavo so bile vključene tri trditve, pri katerih je bila uporabljena 5-stopenjska lestvica v razponu sploh nisem pripravljen do zelo sem pripravljen.

V letu 2011 je v raziskavi sodelovalo 961 prebivalcev, v letu 2017 pa 1.266 prebivalcev, skupaj 2.227 prebivalcev.

2.1 Sodelovanje pri nadzoru dela policije

V tabeli 1 smo raziskovali po starostnih skupinah pripravljenost sodelovanja pri nadzoru dela policije.

Tabela 1: Pripravljenost prebivalcev sodelovati pri nadzoru policije za leti 2011 in 2017 v odstotkih (%)

Starost	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Zelo sem pripravljen
18-30	17,3	23,4	24,5	19,4	15,3
31-45	24,1	19,1	29,7	16,1	11,0
46-60	25,1	18,2	29,7	16,6	10,4
61-	31,0	18,2	27,6	15,7	7,5

Izpostavljam pripravljenost sodelovanja mlajše generacije od 18 do 30 let. Ta predstavlja kar 34,7 % prebivalcev mlajše generacije na sodelovanje s policijo, kar predstavlja seštevek rezultatov »Sem pripravljen« in »Zelo sem pripravljen«. Obe srednji starostni skupini populacije sta v enakem deležu pripravljene sodelovati s policijo. Najstarejša starostna skupina populacije pa je najmanj pripravljena sodelovati s policijo v kar 49,2 %, kar predstavlja seštevek rezultatov »Sploh nisem pripravljen« in »Nisem pripravljen«.

Potrjujemo ugotovitve Meška in Areha (2003), da so pripravljenost za večje sodelovanje s policijo izkazali mladostniki, saj več časa preživijo zunaj domačega prostora, pozno prihajajo domov in se pogosteje zadržujejo na mestih, kjer lahko zaznajo več kaznivih dejanj ali pa slišijo zanje, npr. lokali, ulice, prireditve, zbirališča mladih.

2.2 Sodelovanje pri določanju ciljev policijskega dela v kraju bivanja

Tabela 2: Pripravljenost prebivalcev sodelovati pri določanju ciljev policijskega dela v kraju bivanja za leti 2011 in 2017 v odstotkih (%)

	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Zelo sem pripravljen
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	13,9	21,5	30,2	23,3	11,1
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	14,4	18,7	29,5	25	12,4
Primestno naselje ali manjše mesto	18	22,3	29,3	21,8	8,8
Večje mesto/mestna občina	14,6	16,9	31,5	24,7	12,4

Največjo pripravljenost (37,4 %) sodelovanja pri določanju ciljev policijskega dela so izkazali prebivalci, ki živijo v strnjenih vaških naseljih s šolo, pošto trgovino. Predpostavljamo, da se prebivalci med seboj poznajo in so veliko bolj povezani ter zato hitreje priskočijo sosedu na pomoč. Pri sodelovanju določanja ciljev policijskega dela v kraju bivanja so skoraj v enakem odstotku kot pri strnjenih vaških naseljih pripravljeni prebivalci v večjih mestih/mestnih občinah, saj se očitno počutijo odgovorne za varnost v svoji okolici. Najmanjša pripravljenost sodelovanja pri določanju ciljev policijskega dela se kaže med prebivalci v manjših mestih. Prebivalci v manjših mestih so kar v 40,3 % odgovorili, da niso pripravljeni sodelovati s policijo, kar je razvidno s seštevka »Sploh nisem pripravljen« z 18 % in »Nisem pripravljen« z 22,3 %. Tu se ljudje veliko bolje poznajo kot v večjih mestih, a manj kot v vaškem naselju, kar po našem mnenju pripomore k prelaganju odgovornosti.

2.3 Sodelovanje pri nadzoru dela policije

Tabela 3: Pripravljenost prebivalcev sodelovati pri nadzoru dela policije za leti 2011 in 2017 v odstotkih (%)

Spol	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Zelo sem pripravljen
Moški	19,1	18,3	30,7	19,2	12,7
Ženski	27,8	21,2	25,3	15,3	10,4

V tabeli 3 so prikazani rezultati uspešnosti policije po spolu. Ženski spol je skoraj v 49 % manj pripravljen na ocenjevanje nadzora dela policije. Razlog bi lahko bil v tem, da se ženske počutijo bolj ogrožene kot moški in posledično ne želijo sodelovati s policijo (Meško in Arh, 2003). Zanimivo pa je izpostaviti ocenjevanje moških, saj so odgovori razporejeni skoraj enakomerno.

2.4 Sodelovanje pri ocenjevanju uspešnosti dela policije

Tabela 4: Pripravljenost prebivalcev sodelovati pri ocenjevanju uspešnosti dela policije za leti 2011 in 2017 v odstotkih (%)

Izobrazba	Sploh nisem pripravljen	Nisem pripravljen	Niti/niti	Sem pripravljen	Zelo sem pripravljen
Nedokončana os. šola	26,7	20	26,7	20	6,7
Dokončana osnovna šola	26,1	19,7	26,9	16,1	11,2
Dokončana srednja šola	17,8	18,3	30,3	21,4	12,2
Dokončana 2-letna višja	18,1	20,4	34,1	16,8	10,6
Visoka šola, fakulteta, umet. akademija	17,8	20,7	29,7	22,1	9,7
Specializacija, magisterij	6,9	13,9	37,5	26,4	15,3
Doktorat	15	15	25	20	25

Najmanj so pripravljeni sodelovati pri ocenjevanju policije s 26,7 % prebivalci z nedokončano osnovnošolsko izobrazbo. Največji interes pripravljenosti sodelovanja pri ocenjevanju policije so pokazali prebivalci z najvišjo stopnjo izobrazbe. S 15,3 % sledijo prebivalci s končano specializacijo ali magisterijem. Prebivalci z dokončano osnovno šolo, srednjo šolo, dokončano 2-letno višjo šolo ter z visoko šolo, fakulteto

ali umetniško fakulteto so približno v enakih odstotkih (pribl. 18 %) ocenili uspešnost dela policije.

3 Zaključna razprava

Policijsko delo v skupnosti goji tesne odnose med policijo in skupnostjo. Policija in skupnost skupaj identificirata in rešujeta varnostne probleme in tako skrbita za višjo kakovost življenja na določenem območju (Modic et al., 2012). Policijsko delo v skupnosti pa je omenjeno tudi v Evropskem kodeksu policijske etike, kjer so naštetna pomembna načela glede samega delovanja policije (Hočevnar Baloh, 2003).

V prispevku smo ugotavljali pripravljenost sodelovanja prebivalcev pri nadzoru dela policije, sodelovanja pri določanju ciljev policijskega dela v kraju bivanja in sodelovanja pri ocenjevanju uspešnosti policijskega dela.

Pri spremenljivki sodelovanje pri nadzoru dela policije smo le-to primerjali glede na starost. Ugotovili smo, da je najbolj pripravljena sodelovati s policijo najmlajša starostna skupina 18–30 let, skoraj 35 % najmlajše generacije je izrazilo pripravljenost na sodelovanje. Obe srednji starostni skupini sta odgovarjali podobno in nista imeli velikih odstopanj med odgovori. Najmanj je pripravljena sodelovati s policijo generacija, starejša od 61 let, kjer skoraj polovica anketirancev ni pripravljena sodelovati.

Največjo pripravljenost pri sodelovanju policije pri določanju ciljev policijskega dela so izkazali, kar v 37,40 % prebivalci, ki živijo v strnjenih vaških naseljih s šolo, pošto, trgovino. Prebivalci v vaških naseljih se med seboj poznajo in so veliko bolj povezani. Pri določanju ciljev policijskega dela v kraju bivanja so v skoraj enakem odstotku kot pri strnjenih vaških naseljih pripravljene sodelovati prebivalci v večjih mestih/mestnih občinah, saj se počutijo odgovorne za varnost v svoji okolici. Najmanjšo pripravljenost sodelovanja s policijo so izrazili (30,8 %) prebivalci v manjših mestih. V manjših mestih se ljudje veliko bolje poznajo kot v večjih mestih, a manj kot v vaškem naselju, kar pripomore k prelaganju odgovornosti.

Manj pripravljene pri ocenjevanju dela policije so ženske z 49 %, kar je dobrih 10 % razlike v primerjavi z moškimi. Menimo, da se ženske ne želijo vpletati v policijske zadeve in tako izpostavljati. Zanimivo pa je izpostaviti ocenjevanje moških, saj so odgovori razporejeni enakomerno. Moška populacija je skoraj v enakem deležu

odgovorila na vprašanje o sodelovanju pri nadzoru dela policije. Moška populacija, ki sploh ni pripravljena ali ni pripravljena sodelovati, je odgovorila v 37,4 %, kar 31,9 % moških pa je pripravljenih in zelo pripravljenih sodelovati pri nadzoru dela policije. Neopredeljenih oz. tistih, ki so odgovorili niti/niti, pa je kar presenetljivo 30,7 %.

Najmanj so pripravljeni sodelovati pri ocenjevanju uspešnosti dela policije s 46,7 % prebivalci z nedokončano osnovno izobrazbo in prebivalci z dokončano osnovno šolo. Najboljše ocenjujejo sodelovanje uspešnosti dela policije prebivalci z dokončano srednjo šolo (dobra tretjina vprašanih) in z doktoratom (45 %).

Literatura

- Hočevnar Baloh, B. (2003). *Evropski kodeks policijske etike: Priporočilo Rec.*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija.
- Meško, G. in Arč, I. (2003). Strah pred kriminaliteto v urbanih okoljih. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 54(3), 144–152.
- Meško, G., Šifrer, J. in Vošnjak, L. (2012). Strah pred kriminaliteto v mestnih in vaških okoljih v Sloveniji. *Varstvoslovje*, 14(3), 259–276.
- Modic, M., Sotlar, A. in Meško, G. (2012). Community policing, practice and research in Slovenia. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(1), 3–13.
- Vrtič, F. in Gorenak, V. (2008). Varnost v lokalni skupnosti – študija primera. *Lex localis*, 6(1), 41–70.

Ocena podpore skupnosti

SANDRA SAMIDA

Povzetek Konec prejšnjega stoletja so zaznamovale poglobljene razprave o delu policije. Tradicionalne pristope so zamenjali sodobni, kot na primer policijsko delo v skupnosti. V prispevku je prikazana ocena podpore skupnosti, ki jo ta namenja policiji in njenemu delu. Analiziranih je sedem spremenljivk, ki se nanašajo na zadovoljstvo prebivalstva s policijo, zaupanje vanjo, pripravljenost za pomoč policiji; pri tem pa je izpostavljena tudi vloga medijev. Pri podanih ocenah prebivalcev lahko ugotovimo, da naj bi bili ljudje pripravljeni sodelovati s policijo, tako pri reševanju problemov v občini kot v obliki nudenja potrebnih informacij (tudi v preventivnem smislu), je pa nekoliko slabše zadovoljstvo prebivalstva s samim delom policije. Pri ocenjevanju spremenljivk se pojavijo statistično pomembne razlike med letoma 2011 in 2017, lahko pa izvzamemo vlogo medijev, pri kateri so ocene vprašanih pretežno enotne.

Ključne besede: • policija • prebivalci • zadovoljstvo • raziskava • ocene •

Assessment of Community Support

SANDRA SAMIDA

Abstract The end of the previous century was marked by in-depth discussions regarding police work. Traditional methods were replaced by modern approaches, such as community policing. The paper discusses the assessment of support that a community extends to the police and their work. We analysed seven variables related to residents' satisfaction with police work, their trust and confidence in the police and their willingness to assist the police, while emphasising the role of the media. On the basis of respondents' assessment, residents were willing to cooperate with the police in solving issues in their municipalities, as well as in providing the necessary information (also in the sense of prevention), while their satisfaction with the police work was slightly lower. The examination of variables revealed statistically significant differences between data obtained in 2011 and 2017, with the exception of the role of the media, where residents' assessments remained relatively unchanged.

Keywords: • police • community • cooperation • security risks • safety •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Sandra Samida, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: sandra.samida@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.12>
Available at: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

1 Uvod

Že konec prejšnjega stoletja najdemo začetke resnih in poglobljenih razprav o delu policije. Začelo se je razpravljati o tem, kako naj bi pripadniki policije sploh opravljali svoje delo, da bi bili pri tem uspešni in bi skupnost *dobili na svojo stran* – da bi jim ta zaupala in podpirala njihovo delo (Pagon in Lobnikar, 2001).

Na podlagi tega so se tradicionalni pristopi opravljanja policijskega dela dopolnili s sodobnimi. V našem prispevku je najpomembnejši pristop zagotovo policijsko delo v skupnosti, kjer gre za sodelovanje policije z družbo oziroma njenimi posamezniki (Meško, 2001). Omenili smo, da mora policija pri svojem delu *dobiti skupnost na svojo stran*. V tem kontekstu gre za to, da skupnost zaupa policiji in njenim pripadnikom ter jim pri njenem delu tudi pomaga. S tem so povezane tudi spremenljivke, ki so bile pri analizi raziskave, ki sledi, za nas najpomembnejše. Spremenljivke se nanašajo na to, v kolikšni meri imajo državljani pozitivno mnenje o policiji, ali ji zaupajo ter ali spoštujejo njene pripadnike, v kolikšni meri so pripravljeni sodelovati s policijo (obvestiti policijo, če opazijo kaj sumljivega; posredovati informacije o kaznivih dejanjih; sodelovati pri reševanju problemov v njihovi občini ipd.) ter kakšna je vloga medijev in njihovo (ne)ustrezno poročanje o delu policije.

V Sloveniji je bilo izvedenih že kar nekaj raziskav na temo, ki jo pokrivajo omenjene vsebine. Običajno so preko raziskav ugotavljali ocene, mnenja in stališča, bodisi prebivalcev, občanov, članov skupnosti, občinskih varnostnih svetov ali zgolj prebivalcev določenega območja, ki jih imajo do delovanja policije. Iz določenih raziskav lahko ugotovimo, da si prebivalci želijo (še) uspešnejše policijsko delo v skupnosti, pri čemer pa izražajo svojo pripravljenost za sodelovanje s policijo. To pomeni, da so policistom pripravljeni nuditi pomoč, in sicer v smislu posredovanja določenih informacij, obveščanja o kaznivih dejanjih ali ob sumih na te (Meško in Klemenčič, 2007; Meško et al., 2000).

Pagon in Lobnikar (2001) ugotavljata podobno. Ena pomembnejših ugotovitev njune raziskave je bila, da so prebivalci pripravljeni pomagati policiji, in sicer v večji meri kot to zaznajo sami policisti. Poudarjata pomoč pri preventivi na področju kriminalitete, pomoč pri ocenjevanju dela policije, pri skrbi za javni red in mir ter pri delu z mladoletnimi prestopniki in storilci kaznivih dejanj (kar pa se zagotovo nanaša na probleme v določeni občini). Enako ugotavlja tudi Virtič (2006), ki je ugotovil, da več kot polovica vprašanih izkazuje pripravljenost za sodelovanje in pomoč policiji.

Tudi o stališčih prebivalcev glede policije je bilo opravljenih že precej raziskav. Prebivalci naj bi bili z delom policije zadovoljni, se pravi, naj bi imeli pozitivno mnenje o njihovem delu, vendar pa za (še) izboljšanje tega predlagajo naslednje: vključitev več policijskih patrulj v lokalno okolje; želijo si, da bi bili policisti prisotni in tudi dostopni na terenu ter da bi se njihovo komuniciranje – komuniciranje policije s prebivalci – izboljšalo (Meško in Klemenčič, 2007; Meško et al., 2000). Pagon in Lobnikar (2001) ugotavljata, da bi se odnos prebivalcev do policije še izboljšal, če bi bilo v policiji zaposlenih več žensk, če bi imeli policisti višjo stopnjo izobrazbe ter če bi policija zaposlovala in vključevala *starejše policiste* – tiste, ki imajo na tem področju že nekaj izkušenj. Virtič (2006) ugotavlja, da imajo prebivalci sicer pozitivno mnenje o delu policije, vendar pa ti od njihovega dela pričakujejo več, kot jim je nudeno. Ravno nasprotno pa ugotavljajo Černič, Makarovič in Macur (2010), saj je njihova raziskava pokazala, da prebivalci najbolje ocenjuje ravno trud policistov in njihovo zavzetost (pri reševanju problemov). Pomembna je tudi raziskava Ministrstva za notranje zadeve (MNZ RS, 2014), ki kaže, da je bilo tako v letu 2009 kot v letu 2013 zadovoljstvo z delom policije v povprečju na 5-stopenjski lestvici ocenjeno z oceno 3 (niti zadovoljen niti nezadovoljen). Povsem zadovoljnih je bilo v letu 2009 17,1 % vprašanih; v letu 2013 pa 11,8 %. Povsem nezadovoljnih je bilo v letu 2009 5,2 %; v letu 2013 pa 11,3 % vprašanih.

Iz najnovejše analizirane raziskave, ki so jo izvedli Lobnikar, Prislán in Modic (2016), lahko povzamemo, da med anketiranci ženske veliko bolje kot moški ocenjujejo delo policistov ter njihov odnos do prebivalcev. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da prebivalci neurbanih okolij delo policije bolje ocenjujejo. Glede na to, da sta Pagon in Lobnikar (2001) ugotovila, da imajo mladi bolj pozitivno mnenje o delu policistov kot starejši anketiranci, je bilo pri tej raziskavi ugotovljeno ravno nasprotno – mladi so v primerjavi s starejšimi anketiranci slabše ocenili kakovost dela policistov ter njihov odnos do prebivalcev. Sicer delo policije ocenjujejo pozitivno, so pa opažene pomanjkljivosti glede nepristranskega dela policistov, s čimer pa se krhata spoštovanje in zaupanje v policijo (Lobnikar et al., 2016).

Pomembno vlogo pri ocenjevanju dela policije in posledično pri podajanju ocene podpore policiji, s strani prebivalstva, imajo zagotovo mediji. Raziskavi iz let 2009 in 2013 priča o tem, ali mediji v zadostni meri nadzorujejo policijo. Rezultati iz 2009 so pokazali, da naj bi mediji policijo nadzorovali celo v večji meri, kot je to potrebno – da je nadzor s strani medijev premajhen meni 7,3 % vprašanih; da pa je ta prevelik

pa 18,0 % vprašanih. Ista raziskava pa kaže, da je v letu 2013 kar 21,7 % vprašanih menilo, da je tovrstnega nadzora premalo, 18,7 % vprašanih pa, da ga je preveč (MNZ RS, 2014).

Bolj kot to pa je pomembno, ali je tovrstno poročanje sploh ustrezno. Bučar Ručman (2011) navaja, da je medijsko prikazovanje kriminalitete popačeno ter opozarja, da medijska resničnost ne sme biti nekakšna vsakodnevna resničnost, ki jo posamezniki samoumevno jemljemo kot resničnost. Poziva, da moramo do medijske resničnosti vzpostaviti distanco, jo skušati izzvati in preveriti. To pa se ne nanaša zgolj na poročanje o kriminaliteti, temveč tudi na samo delo policije.

2 Raziskava

Rezultati prikazujejo analize podatkov, pridobljenih z raziskavama iz let 2011 in 2017. V letu 2011 je bilo anketiranje izvedeno v raziskavi v okviru CRP – *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni*; leta 2017 pa v okviru programske skupine *Varnost v lokalnih skupnostih*.

V nadaljnji predstavitvi rezultatov in razpravi je vključenih sedem spremenljivk, ki so se ocenjevale na 5-stopenjski lestvici Likertovega tipa:

1. »Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije«,
2. »Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji«,
3. »Večina prebivalcev spoštuje policiste«,
4. »Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega«,
5. »Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju«,
6. »Prebivalci so pripravljeni sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini« in
7. »Policisti upravičeno zaupajo večini občanov«.

Vse rezultate, prikazane v nadaljevanju, smo pridobili iz omenjenih raziskav in jih obdelali s pomočjo programa SPSS.

2.1 Rezultati

V nadaljevanju so prikazani rezultati raziskav za leti 2011 in 2017 za prej naštete spremenljivke.

Tabela 1: Povprečna vrednost, standardni odklon, mediana in modus

Spremenljivka	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>	<i>M</i>	<i>Mo</i>
Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije	2,9	1,0	3,0	3,0
Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji	3,0	0,9	3,0	3,0
Večina prebivalcev spoštuje policiste	3,3	1,0	3,0	3,0
Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega	3,2	1,0	3,0	3,0
Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju	3,3	1,0	3,0	3,0
Prebivalci so pripravljeni sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini	3,3	1,0	3,0	3,0
Policisti upravičeno zaupajo večini občanov	3,2	0,9	3,0	3,0

Tabela 1 prikazuje rezultate vseh sedmih spremenljivk, ki smo jih analizirali. Iz tega lahko razberemo, da se povprečna vrednost med spremenljivkami giblje med 2,9 in 3,3, kar pomeni, da so anketiranci pri vseh trditvah največkrat podajali oceno 3 (na Likertovi lestvici od 1 do 5), kar pomeni, da so izbirali odgovor niti/niti in se glede odgovora morda ne morejo odločiti ali pa se z neko trditvijo strinjajo deloma.

Tabela 2 prikazuje, v kolikšni meri se anketiranci strinjajo s posamezno trditvijo, pri čemer so rezultati prikazani v odstotkih. Razberemo lahko, da so pri vsaki posamezni trditvi anketiranci najpogosteje odgovarjali z oceno 3 (»niti/niti«); odstotek takšnih, ki so najpogosteje izbrali omenjeni odgovor, se giblje med 35,0 % in 46,5 %. Anketiranci so oceno 3 najpogosteje podali pri trditvi »Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji«.

Tabela 2: Strinjanje s posameznimi trditvami o policiji in medijih v odstotkih (%)

Strinjanje s trditvijo	Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije	8,5	26,3	40,0	20,8	4,5
Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji	6,1	20,7	46,5	21,6	5,0
Večina prebivalcev spoštuje policiste	4,2	15,7	39,4	31,0	9,7
Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega	4,9	21,9	35,0	27,6	10,5
Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju	3,8	16,7	37,0	31,0	11,5
Prebivalci so pripravljeni sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini	3,4	15,1	39,7	30,6	11,2
Policisti upravičeno zaupajo večini občanov	4,2	14,8	43,2	29,9	7,9

Kot kaže tabela 2, je bila najmanj pogosto podana ocena, glede na vse trditve, ocena 1 (se sploh ne strinjam) – ta je bila pri trditvi »Prebivalci so pripravljene sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini« podana zgolj v 3,4 % vseh odgovorov. Najpogosteje podana ocena 5 (popolnoma se strinjam) je bila pri trditvi »Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju«; najpogosteje podana ocena 1 (se sploh ne strinjam) pa je bila pri trditvi »Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije«.

V tabeli 3 je prikazana primerjava med obema letoma anketiranja. Opazimo lahko, da med letoma prihaja do manjših razlik (ne več kot za 0,3 povprečne ocene). Največ razlik se kaže pri trditvi »Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju«, pri kateri je aritmetična sredina v letu 2011 3,1, v letu 2017 pa 3,4. To pomeni, da se je mnenje anketirancev v letih 2011 in 2017 najbolj razlikovalo pri omenjeni trditvi. Najmanj razlik glede na aritmetično sredino obeh let pa lahko opazimo pri trditvi »Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji«, kar pomeni, da so si pri tej trditvi mnenja anketirancev iz obeh let najbolj enotna.

Do statistično pomembnih razlik med letoma, ki se kažejo predvsem v izboljšanju rezultatov, je prišlo pri naslednjih trditvah:

- »Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije«,
- »Večina prebivalcev spoštuje policiste«,
- »Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega«,
- »Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju«,
- »Prebivalci so pripravljeni sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini«,
- »Policisti upravičeno zaupajo večini občanov«.

Tabela 3: Primerjava med letoma 2011 in 2017

Spremenljivka	Leto anketiranja	<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>S. O.</i>
Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije	2011	956	2,8	1,0
	2017	1264	2,9	1,0
Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji	2011	956	3,0	0,9
	2017	1258	3,0	1,0
Večina prebivalcev spoštuje policiste	2011	954	3,1	0,9
	2017	1264	3,4	1,0
Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega	2011	956	3,0	1,0
	2017	1265	3,3	1,1
Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju	2011	955	3,1	1,0
	2017	1261	3,4	1,0
Prebivalci so pripravljeni sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini	2011	952	3,2	1,0
	2017	1263	3,4	1,0
Policisti upravičeno zaupajo večini občanov	2011	953	3,2	1,0
	2017	1261	3,3	0,9

V nadaljevanju smo ugotavljali, kako demografski podatki anketirancev (spol, starost, izobrazba ter velikost naselja, iz katerega prihajajo) vplivajo na stališča in zaradi tega prihaja do statistično pomembnih razlik pri rezultatih.

Pri analiziranju podatkov smo ugotovili, da spol vpliva zgolj na trditev »Mediji ustrezno poročajo o policiji« oziroma da zgolj pri tej trditvi prihaja do statistično pomembne razlike.

Kot kaže tabela 4, so tako moški kot ženske najpogosteje svoje strinjanje s trditvijo ocenjevali z oceno 3. Ženske ocenjujejo poročanje medijev o policiji nekoliko bolje, saj če pogledamo rezultate vidimo, da se zgolj 4 % vprašanih moških popolnoma strinja, da mediji ustrezno poročajo, medtem ko je takih žensk 5,9 %. Poleg tega se s trditvijo popolnoma ne strinja 6,7 % vprašanih moških, medtem ko je ta odstotek pri ženskah nižji (5,6 %).

Tabela 4: Spol in trditev »Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji«

Spol		Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Moški	Število	69	232	473	211	41
	%	6,7	22,6	46,1	20,6	4,0
Ženski	Število	66	226	556	267	70
	%	5,6	19,1	46,9	22,5	5,9
Skupaj	Število	135	458	1.029	478	111
	%	6,1	20,7	46,5	21,6	5,0

Naslednji demografski dejavnik, ki smo ga analizirali, je bila starost anketirancev. Ugotovili smo, da pri vseh sedmih trditvah (glede na starost anketirancev) prihaja do statistično pomembnih razlik. Da se izognemo preobsežnemu analiziranju, bo v nadaljevanju izpostavljena zgolj ena izmed teh sedmih trditev – to je »Večina prebivalcev spoštuje policiste«.

Tabela 5: Starost in trditev »Večina prebivalcev spoštuje policiste«

Starostna skupina		Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
18–30	Število	45	144	266	158	30
	%	7,0	22,4	41,4	24,6	4,7
31–45	Število	26	101	230	169	38
	%	4,6	17,9	40,8	30,0	6,7
46–60	Število	14	67	225	196	62
	%	2,5	11,9	39,9	34,8	11,0
61–	Število	9	36	149	162	84
	%	2,0	8,2	33,9	36,8	19,1
Skupaj	Število	94	348	870	685	214
	%	4,3	15,7	39,3	31,0	9,7

Iz tabele 5 lahko razberemo, da ne glede na to, v katero starostno skupino spadajo, anketiranci najpogosteje izbirajo odgovor niti/niti, se pravi, svoje strinjanje s trditvijo, da večina prebivalcev spoštuje policiste, ocenjujejo z oceno 3. Izjema so zgolj anketiranci, ki so starejši od 61 let, saj svoje strinjanje s trditvijo najpogosteje ocenjujejo z oceno 4 (se strinjam). Ravno tako so ti anketiranci tudi tisti, ki se najpogosteje s trditvijo popolnoma strinjajo. Takih, ki se s trditvijo popolnoma ne strinjajo, je največ v starostni skupini 18–30 let.

V nadaljevanju smo preučili izobrazbo anketirancev. Tudi ta demografski dejavnik je zelo pomemben, saj pri vplivu izobrazbe prihaja do statistično pomembnih razlik pri vseh spremenljivkah, razen pri spremenljivki »Policisti upravičeno zaupajo večini občanov«. V tabeli 6 smo predstavili eno izmed spremenljivk, pri kateri prihaja do statistično pomembne razlike, in sicer: »Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije.«

Tabela 6: Izobrazba in trditev »Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije«

Izobrazba		Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Nedokončana osnovna šola	Število	1	5	3	6	0
	%	6,7	33,3	20,0	40,0	0,0
Dokončana osnovna šola	Število	20	59	86	60	24
	%	8,0	23,7	34,5	24,1	9,6
Dokončana srednja šola	Število	102	289	435	223	52
	%	9,3	26,2	39,5	20,3	4,7
Dokončana 2-letna višja	Število	18	50	95	51	11
	%	8,0	22,2	42,2	22,7	4,9
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	Število	39	158	223	91	9
	%	7,5	30,4	42,9	17,5	1,7
Specializacija, magisterij	Število	6	15	29	21	1
	%	8,3	20,8	40,3	29,2	1,4
Doktorat	Število	1	3	10	6	0
	%	5,0	15,0	50,0	30,0	0,0
Skupaj	Število	187	579	881	458	97
	%	8,5	26,3	40,0	20,8	4,4

Večina anketirancev ponovno svoje strinjanje ocenjuje z oceno 3, kar pomeni, da se niti strinjajo niti ne strinjajo, da ima večina državljanov pozitivno mnenje o delu policije. Takšnih anketirancev, ki so svoje strinjanje s trditvijo ocenili z oceno 3, je bilo kar 40 %. Poleg tega najpogosteje ocenjujejo z oceno 3 vsi anketiranci, ne glede

na stopnjo pridobljene izobrazbe, razen tistih, ki nimajo dokončane osnovne šole (tej najpogosteje ocenjujejo z oceno 4 – strinjam se). Vredno je poudariti, da med anketiranci, ki se s trditvijo »Večina prebivalcev ima pozitivno mnenje o delu policije« popolnoma strinjajo, ni nikogar z nedokončano osnovno šolo in nikogar z doktoratom. Anketirancev, ki se s trditvijo sploh ne strinjajo, je najmanj prav pri anketirancih z doktoratom (5,0 %).

Zadnji demografski dejavnik, ki smo ga obravnavali, je bila velikost naselja, iz katerega so prihajali anketiranci. Pri velikosti naselja prihaja do statistično pomembnih razlik pri petih od sedmih spremenljivk. Do statistično pomembne razlike ne prihaja pri spremenljivki »Prebivalci so pripravljene sodelovati s policisti pri reševanju problemov v njihovi občini« ter pri spremenljivki »Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije«. V tabeli 7 je predstavljena ena izmed petih spremenljivk, pri kateri prihaja do statistično pomembne razlike, to je »Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega«.

Anketiranci so ponovno, ne glede na to, kje živijo, svoje strinjanje s trditvijo najpogosteje ocenjevali z oceno 3. Največ takšnih, ki se s trditvijo »Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega« popolnoma strinjajo, je bilo tistih, ki živijo v primestnem naselju oziroma manjšem mestu. Največ takšnih, ki pa se s trditvijo sploh ne strinjajo, pa je bilo tistih, ki živijo v večjem mestu oziroma spadajo pod eno izmed mestnih občin.

Tabela 7: Velikost naselja in trditev »Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega«

Velikost naselja		Se sploh ne strinjam	Se ne strinjam	Niti/niti	Se strinjam	Popolnoma se strinjam
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	Število	16	107	167	100	34
	%	3,8	25,2	39,4	23,6	8
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	Število	25	135	203	180	79
	%	4	21,7	32,6	28,9	12,7
Primestno naselje ali manjše mesto	Število	21	71	138	118	51
	%	5,3	17,8	34,6	29,6	12,8
Večje mesto/mestna občina	Število	44	170	264	210	69
	%	5,8	22,5	34,9	27,7	9,1
Skupaj	Število	106	483	772	608	233
	%	4,8	21,9	35,1	27,6	10,6

3 Razprava in zaključne ugotovitve

Ne glede na spremenljivko, ki smo jo obravnavali, so rezultati pokazali, da so anketiranci vedno svoje strinjanje s trditvami najpogosteje ocenjevali z oceno 3. Glede na to, da gre za Likertovo lestvico, kjer se oceno podaja na lestvici od 1 do 5, pomeni, da so najpogosteje izbirali sredinsko oceno. To pomeni, da obstaja možnost, da so anketiranci neopredeljeni in se za odgovor ne morejo odločiti, se morda počutijo tako bolj varne ali pa morebiti vprašanja niso razumeli.

Če primerjamo pridobljene rezultate z že prej opravljenimi raziskavami in obstoječo literaturo, lahko ugotovimo naslednje. Spremenljivka »Večina državljanov ima pozitivno mnenje o delu policije« velja po naših ugotovitvah za najslabše ocenjeno, saj svoje popolno nestrinjanje podaja kar 8,5 % vseh anketirancev. Poleg tega tudi najmanjši odstotek anketirancev (4,5 %) podaja svoje popolno strinjanje ravno z omenjeno spremenljivko. Zanimivo pa je, da naši rezultati kažejo na to, da se nihče izmed tistih, ki imajo doktorat (poleg tistih z nedokončano osnovno šolo), popolnoma ne strinja s trditvijo. Meško (2001) izpostavlja, da je treba prvotno imeti vsaj nekaj znanja o sami policiji in njenem delu, le tako bodo lahko posamezniki v družbi razumeli, da ni delo policije zgolj preprečevanje kriminalitete, iskanje in prijemanje storilcev kaznivih dejanj ter kaznovanje teh; od česar pa je največkrat odvisna ocena posameznikov o delovanju policije. Učinkovitosti dela policije zato ne moremo soditi samo glede na število aretacij ali rešenih problemov, pač pa je treba upoštevati njihovo delo tudi pri drugih opravilih. Izobraženi ljudje bi torej morali podajati boljše ocene o zadovoljstvu s policijo. Vendar pa takih ocen morda ni zato, ker vprašanje v anketi pravzaprav sprašuje, kaj vprašani menijo, kakšno zadovoljstvo podajajo na splošno prebivalci in ne oni sami.

Vredno se zdi omeniti tudi rezultate anketiranja, ki se navezujejo na spremenljivko »Mediji večinoma ustrezno poročajo o policiji«. Ta velja za drugo najslabše ocenjeno spremenljivko, pri čemer lahko razberemo, da ženske podajajo nekoliko boljše ocene kot moški. Neposrednih raziskav na to temo nismo našli. Pomemben je zapis Bučarja Ručmana (2001), ki piše o vlogi medijev pri kriminaliteti v Sloveniji. Opozarja na to, da je medijsko prikazovanje kriminalitete popačeno ter nakazuje, da medijska resničnost ne sme biti nekakšna vsakodnevna resničnost, ki jo posamezniki samoumevno jemljemo kot resničnost. Poziva, da moramo do medijske resničnosti vzpostaviti distanco, jo skušati izzvati in preveriti. To lahko storimo z analizo

alternativnih virov, preverjanjem informacij, vključevanjem strokovne literature ter dodajanjem logičnega premisleka k objavljenim vsebinam. Omenjeno pa se ne nanaša zgolj na kriminaliteto, temveč tudi na policijo in delo njenih predstavnikov. Se pravi lahko slabše ocenjeno spremenljivko povežemo z zapisom omenjenega avtorja (Bučar Ručman, 2011).

Za konec bi izpostavili še nekaj ugotovitev v zvezi s trditvijo »Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega«. Svoje popolno strinjanje najpogosteje podajajo tisti, ki prihajajo iz primestnega naselja oziroma manjšega mesta; najmanjše strinjanje pa tisti, ki prihajajo iz manjše vasi, zaselka ali hiše na samem. To se nam zdi zanimivo, saj bi bilo pričakovati, da bi ravno tisti, ki živijo na samem, vsako malenkost opazili in jo tudi takoj posredovali naprej. Na tem mestu se lahko morda navežemo na to, koliko so torej prebivalci pripravljeni sodelovati s policijo – v smislu nudenja potrebnih informacij ipd. Trditev »Prebivalci pogosto obvestijo policijo, če vidijo kaj sumljivega« je dobro ocenjevalo (oceni 4 in 5) kar 38,3 % vprašanih; trditev »Prebivalci običajno dajo policistom informacije o kaznivem dejanju« pa 42,5 % vseh (ta velja tudi za najbolje ocenjeno spremenljivko). Takšni rezultati so dobri, niso pa presenetljivi, saj številni avtorji v raziskavah ugotavljajo, da so prebivalci na splošno pripravljeni sodelovati s policijo. Pagon in Lobnikar (2001) ter Meško in sodelavci (2000) poudarjajo, da ljudje pričakujejo sodelovanje policije ter so z njo tudi sami pripravljeni sodelovati – tako kot v našem primeru, so jim pripravljeno nuditi npr. določene potrebne informacije. Tudi Virtič (2006) je ugotovil, da so vprašani s Policijske uprave Maribor v večini pripravljeni sodelovati s policijo.

Povzamemo lahko, da se večina rezultatov vrti okoli povprečne ocene 3. Če pogledamo rezultate za posamezni leti, lahko ugotovimo, da do statistično pomembnih razlik prihaja skoraj pri vsaki spremenljivki (izjema so zgolj mediji). Razberemo lahko, da so vse spremenljivke v letu 2017 bolje ocenjene kot v letu 2011, pri čemer najbolj izstopa spremenljivka, ki govori o tem, v kolikšni meri so prebivalci pripravljeno podati informacije o kaznivem dejanju.

Poudariti je treba zadovoljstvo prebivalcev z delom policije ter vlogo medijev pri poročanju o delu policije, saj sta to spremenljivki, ki sta najslabše ocenjeni. Na omenjenih področjih so torej potrebne spremembe. Tukaj je bistvenega pomena tudi samo zaupanje, ki ga imajo prebivalci do policije. Če policiji in njenim zaposlenim ne bodo zaupali, ji tudi ne bodo pripravljeno pomagati oziroma z njo ne bodo sodelovali v takšni meri, kot bi sicer. Glede na to, da raziskava MNZ RS (2016) kaže,

da policiji zaupa kar 69,7 % sodelujočih, to ne bi smel biti večji problem. Menimo pa, da bi glede na rezultate naše raziskave, bilo morda smiselno in vredno, da policisti na tem področju svoje delo še dodatno prilagodijo oziroma ga v tej smeri malce izboljšajo, s čimer se bo zagotovo izboljšalo tudi zadovoljstvo prebivalcev. Naj poudarimo, da je pripravljenost prebivalcev za pomoč policistom dobro ocenjena, kar pomeni, da policijsko delo v skupnosti v tej smeri opravljajo kakovostno, kar pa je zelo pomembno, saj je cilj takšnega pristopa ravno sodelovanje policije in prebivalstva.

Literatura

- Bučar Ručman, A. (2011). Medijsko poročanje o kriminaliteti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 62(1), 23–28.
- Černič, M., Makarovič, M. in Macur, M. (2010). *Javnomenjska raziskava o ocenah in stališčih prebivalcev Republike Slovenije o delu policije 2009*. Nova Gorica: Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici
- Lobnikar, B., Prislán, K. in Modic, M. (2016). Merjenje uspešnosti implementacije policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67(2), 89–110.
- Meško, G. (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo – izziv za slovensko policijo? *Teorija in praksa*, 38(2), 272–289.
- Meško, G. (2002). *Osnove preprečevanja kriminalitete*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Meško, G. in Klemenčič, G. (2007). Rebuilding Legitimacy and Police Professionalism in an Emerging Democracy: The Slovenian Experience. V T. R. Tyler (ur.), *Legitimacy and Criminal Justice* (str. 84–115). New York: Russell Sage Foundation.
- Meško, G. in sodelavci. (2000). *Strah pred kriminaliteto, policijsko preventivno delo in javno mnenje o policiji: Raziskovalno poročilo*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola.
- Ministrstvo za notranje zadeve RS [MNZ RS]. (2014). *Ocene in stališča prebivalcev Slovenije o delu policije – poročilo*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DPDVN/JM_o_policiji_2013_internet_1_.pdf
- Ministrstvo za notranje zadeve RS [MNZ RS]. (2016). *Ocene in stališča prebivalcev Slovenije o delu policije 2016 – poročilo*. Ljubljana: MNZ RS. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/NovinarskoSredisce/SporocilaZaJavnost/2017/02_febbruar/06_jm_raziskava_o_delu_policije/POROCILO_Ocene_Prebivalcev_O_Delu_Policije_2016.pdf
- Pagon, M. in Lobnikar, B. (2001). V skupnost usmerjeno policijsko delo: Primerjava med mnenji policistov in prebivalcev. *Varstvoslovje*, 3(3), 182–189.
- Vrtič, F. (2006). Razhajanje med oceno stanja in med pričakovanji ljudi do policije iz območja PU Maribor. V B. Lobnikar (ur.), *Raznolikost zagotavljanja varnosti, VII. dnevi varstvoslovja* (str. 646–656). Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.

Ocena odgovornosti policistov v lokalni skupnosti

EVA BLATNIK IN ANJA BABNIK

Povzetek Ljudje pričakujejo, da bo policija izvajala svoja pooblastila na način, ki je pošten in dosleden. V nasprotnem primeru je tveganje za nezaupanje večje, kar ima negativen vpliv na uspešnost policije, saj sodelovanje s prebivalci pripomore k uspešnosti policije pri zagotavljanju varnosti. V pričujočem prispevku analiziramo strinjanje anketiranih prebivalcev s trditvama »Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom« in »Nudjenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov«. Podatke za analizo smo pridobili iz raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih iz let 2011 in 2017. Podatke smo analizirali glede na starost, spol, izobrazbo in velikost naselja. Ugotovili smo, da se ženske bolj strinjajo z obema trditvama, prav tako strinjanje s trditvama z večanjem starostnih razredov narašča. Kar zadeva izobrazbo in velikost naselja, so se v raziskavi sodelujoči prebivalci v večini strinjali s postavljenima trditvama.

Ključne besede: • policisti • odgovornost • lokalna skupnost • integriteta • raziskava •

NASLOVA AVTORIC: Eva Blatnik, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: eva.blatnik@student.um.si. Anja Babnik, Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija, e-pošta: anja.babnik@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.13>
Dostopno na: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

Assessment of Community Support

EVA BLATNIK & ANJA BABNIK

Abstract People expect the police to exercise their powers in a fair and consistent manner. Failure to do so increases the risk of mistrust, which has a negative impact on police effectiveness, since cooperation with residents increases police success in providing safety and security. The paper analyses respondents' agreement with two statements: "In performing their tasks and powers, police officers are accountable to the people." and "Providing assistance to residents is equally important task as law enforcement." Data were obtained from the 2011 and 2017 studies on safety and security in local communities. The data were analysed based on respondents' age, gender, education level and the size of the community. It was found that female respondents expressed a higher level of agreement with the statements. The degree of agreement increased with respondents' age. Respondents mostly agreed with the statements regardless of their education level or the size of their community.

Keywords: • police officers • responsibility • local community • integrity • research •

CORRESPONDENCE ADDRESS: Eva Blatnik, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: eva.blatnik@student.um.si. Anja Babnik, University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia, e-mail: anja.babnik@student.um.si.

DOI <https://doi.org/10.18690/978-961-286-322-7.13>
Available at: <http://press.um.si>

ISBN 978-961-286-322-7

1 Uvod

V prispevku sta ključna dva termina, nanašajoča se na našo raziskavo, in sicer lokalne skupnosti in policijska dejavnost. Z izrazom »lokalne skupnosti« imamo v mislih organizirane skupine ljudi, kot so na primer občine ali mestne občine, ki same odločajo o lokalnih zadevah (Komisija za preprečevanje korupcije RS, 2011–2014). Policijska dejavnost je razložena kot proces, ki se izvaja prek profesionalnih izvajalcev znotraj različnih organizacij ali prek pripadnikov skupnosti. Policija je kot organizacija le ena od izvajalk policijske dejavnosti in ima glavno vlogo pri zagotavljanju varnosti, javnega reda in preprečevanja kaznivih ravnanj (Modic, Lobnikar in Dvojmoč, 2014).

Osrednji koncept v procesnem modelu policijskega dela je legitimnost. Instrumentalno stališče navaja, da je policija legitimna, če je učinkovita v boju proti kriminaliteti in pri preprečevanju le-te. Normativna perspektiva poudarja pomen procesne pravičnosti. Tu je legitimnost povezana z zaznano poštenostjo postopkov, s katerimi policisti izvajajo pooblastila. Natančneje ljudje pričakujejo, da bo policija izvajala svoja pooblastila na način, ki je nevtralen, pošten in dosleden (Reisig, Tankebe in Meško, 2012). Prejšnje študije so pokazale, da ima policijska legitimnost vpliv na zaznavanje prava, sprejemanje policijskih odločitev in sodelovanje s policijo pri preprečevanju kriminalitete. Zaznana policijska legitimnost je bistvena pri določanju zadovoljstva s policijo. Rezultati kažejo, da je največji vpliv na legitimnost povezan s procesno pravičnostjo (Czapska, Radomska in Wójcik, 2014). V raziskavi sta Čuvan in Meško (2015) ugotavljala razlike v pojmovanju samozaznane legitimnosti policistk in policistov. Policisti v primerjavi s policistkami bolj pozitivno ocenjujejo svojo avtoriteto pri opravljanju policijskega dela. Prav tako v primerjavi s policistkami bolj pozitivno ocenjujejo mnenje občanov o pravičnosti odločitev v policijskih postopkih. Pomembna dejavnika glede samozaznave legitimnosti sta proorganizacijsko vedenje in odnosi s sodelavci. Avtorja raziskave Čuvan in Meško (2015) je zanimala tudi zaznava pravičnosti v policijskih postopkih. Ugotovila sta, da so višjo raven pravičnosti v policijskih postopkih navedli starejši policisti.

Kodeks policijske etike vsebuje določbe in načela, ki določajo odnose med policisti in njihov odnos do ljudi ter drugih organov. Predstavlja moralno-etične standarde uslužbencev policije in opozarja na pomen etičnega ravnanja pri samem delu. V prilogi kodeksa so zapisane vrednote in vrline, ki izražajo poslanstvo policije, med

katerimi so tudi služenje ljudem, visoka stopnja integritete in etnično, zakonito ter strokovno ravnanje (Policija, n. d.).

Policija ima z zakonom predpisane naloge, ki so najširše določene v Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol, 2013). Za izvajanje nalog so jim dana pooblastila, ki so orodje za to, da lahko uspešno in učinkovito opravljajo dane naloge (Žaberl, 2006). V samem zakonu so poleg pooblastil in temeljnih nalog določene tudi druge naloge, ki policiste zavezujejo k sodelovanju s posamezniki in skupnostjo ter izvajanju preventivne dejavnosti. Vsebuje tudi posebno poglavje o splošnih načelih opravljanja policijskega dela. Ta načela med drugim opozarjajo na spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva ter drugih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, na enako obravnavo, zakonitost, strokovnost in integriteto (ZNPPol, 2013).

Policijsko delo v skupnosti vpliva na odnose med policisti in prebivalci lokalnih skupnosti. To je sodobni način izvajanja policijske dejavnosti v okolju, z uveljavljenimi pravili pravne države in vrednotami, kot je socialna pravičnost (Šumi, Lobnikar, Banutai in Rancigaj, 2012). Rezultati raziskave Šumi et al. (2012) so potrdili visoko raven policijske integritete v Sloveniji. Policisti so ocenili, da so njihovi vodje dokaj dobro vključeni v dejavnosti skupnosti, v katerih delujejo, in da jim je pomembno skrbeti za skupnost in pomagati ljudem. Prav tako so na podlagi policijskih ocen ugotovili, da bolj izkušeni vodje v večji meri skrbijo za svojo lokalno skupnost in da policisti, ki imajo več izkušenj in višjo izobrazbo, v višji meri ocenjujejo njihove vodje kot skrbne za ljudi v njihovi lokalni skupnosti. Šumi et al. (2012) verjamejo, da se lahko s skupnostjo ustvari močan partnerski odnos v primeru, da je v policijski organizaciji prisotna visoka stopnja integritete.

Zanimalo nas je tudi, kakšna mnenja imajo policisti o tem, kaj si o njih mislijo prebivalci. Rezultati raziskave avtorjev Čuvan in Meško (2015) so pokazali povezavo med proorganizacijskim vedenjem in pozitivno zaznavo mnenj o delu policije pri občanih. Na zaznavanje odnosa občanov do policistov vplivajo medsebojni odnosi med sodelavci in samozaznava legitimnosti. Ugotovila sta, da bolj pozitiven odnos občanov do dela policije zaznavajo starejše policistke. Zaupanje v policijo so nekateri avtorji analizirali še z zornega kota prebivalcev – študentov. Meško, Hacin in Eman (2014) so prek spletne ankete preučevali zaupanje v policijo in s tem povezane dejavnike pri študentih prava in varstvoslovja v Sloveniji. Pri tem so ugotovili, da na

zaupanje v policijo vplivajo različni dejavniki, kot so postopkovna pravičnost, učinkovitost dela, policijska pooblastila in pravni cinizem.

Policija je kot organizacija zelo pomembna predvsem, ker je prva državna institucija, ki jo kontaktirajo žrtve kaznivih dejanj. Ima pomembno vlogo pri izkušnjah žrtev po viktimizaciji – javno mnenje in osebni odnos do policije lahko določi pripravljenost žrtev, da prijavijo viktimizacijo in vplivajo na kakovost informacij o kaznivem dejanju in storilcu. Poleg tega imajo policisti lahko pomemben vpliv na trenutno psihološko stanje žrtev in njihovo razumevanje kazensko-pravosodnega sistema. Približevanje žrtvi mora biti humano, razumevajoče in profesionalno, vendar z jasnim sporočilom, da so poklicne zahteve povezane izključno z željo po pomoči in doseganju pravice (Kovčo Vukadin in Matić, 2011).

Preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kriminalitete v lokalni skupnosti ne more biti odvisno samo od policije. Dejstvo je, da lahko državljani in policija s skupnimi močmi delujejo proti različnim oblikam kriminalitete. Skupni cilj je izboljšati kakovost življenja. Za dobro sodelovanje je potrebno zaupanje, česar se zaveda tudi slovenska policija. Z mnenjem javnosti se oblikuje delo policije in izboljšuje medsebojno sodelovanje. Pomembno vlogo igra tudi pozitivna izkušnja s policijo in pripomore k pripravljenosti prebivalcev za sodelovanje s policijo (Bren in Bagari, 2013).

Omeniti moramo tudi socialno skrb, ki jo policija namenja državljanom, ki temelji na stalni harmoniji med posameznimi potrebami in skupnim potrebam po varnosti, ki ni priznana le v družbi, ampak se promovira kot vrednota. Policija je prav tako univerzalna oblika družbenega delovanja v vsaki družbi, priznava varnost svojih članov kot splošno vrednoto in skupni interes. Popolnoma nemogoče pa je izpolniti pričakovanja vseh državljanov, kajti nekateri bi radi videli policista povsod, medtem ko bi drugi to doživljali negativno (Kovčo Vukadin in Matić, 2011).

Medsebojni odnosi med policisti, njihovo znanje in veščine imajo pomemben vpliv na kakovost opravljenega dela. Odnos do dela in odnosi med sodelavci pomembno vplivajo na oblikovanje podobe o legitimnem opravljanju policijskega dela (Čuvan in Meško, 2015). Na odnose med policisti in njihovimi vodji vpliva tudi integriteta policistov. V policiji je prisotna organizacijska integriteta, ki »jo razumemo kot stopnjo, do katere zaposlene spodbujajo k odgovornemu vedenju v delovnem okolju« (Šumi et al., 2012, str. 3). V raziskavi so anketirani policisti, ki so ocenjevali

integriteto svojih vodij, ocenili področje odnosa svojih vodij do policije kot organizacije z najvišjo oceno (Šumi et al., 2012).

Šumi (2009) je v študiji o policijski etiki in integriteti ugotovil, da so policisti popolnoma družbeno odgovorni. Policisti v raziskavi Šumi et al. (2012) govorijo o nespodbujanju njihovih vodij k udeleževanju v prostovoljnih delih v njihovih lokalnih skupnostih. V policiji se zahteva ekonomska in zakonska družbena odgovornost, ki terjata koristno ravnanje z državnimi sredstvi in ravnanje skladno z zakoni. Od policistov se pričakuje ravnanje po načelih etike, zaželena pa je tudi filantropska ali človekoljubna odgovornost. Z etično in filantropsko odgovornostjo se policisti seznanjajo prek vsakodnevnih praktičnih primerov, izobraževanj in usposabljanj. Za ravnanja, ki se nanašajo na filantropsko odgovornost, policisti niso plačani oziroma nagrajeni. Deležni pa so pohval in dobrih občutkov, če se svojega dobrega dela zavedajo (Šumi, 2009).

2 Rezultati

V nadaljevanju predstavljamo rezultate raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih v letih 2011 in 2017. Predstavljene so ugotovitve, ki se nanašajo na dve trditvi, in sicer »Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom« in »Nudenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov«. Odgovori iz leta 2017 so primerjani z odgovori iz raziskave, ki se je izvajala v letu 2011. V tabelah prikazani odgovori so razvrščeni v stolpce, označeni s števkami od 1 do 5, in sicer 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam in 5 – popolnoma se strinjam.

Tabela 1: Strinjanje s trditvijo »Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom« glede na spol anketirancev v odstotkih (%)

Spol	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
Moški	3,7	2,2	10,0	7,2	26,7	23,7	24,8	29,0	34,8	37,9
Ženske	2,1	2,4	7,1	7,5	23,7	24,2	29,6	29,8	37,5	36,0
Skupaj	2,8	2,3	8,4	7,4	25,1	24,0	27,5	29,4	36,3	36,9

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Kot je prikazano v tabeli 1, se je v letu 2011 največ prebivalcev popolnoma strinjalo s trditvijo, da so policisti za svoje delo odgovorni državljanom (34,8 % moških in 37,5 % žensk). Pri najpogostejši trditvi tudi ni bilo razlik v spolu. Drugi najpogostejši odgovor je bil pri ženskah se strinjam (29,6 %) in pri moških niti/niti (26,7 %). Najmanjkrat sta se oba spola odločila za odgovor se sploh ne strinjam. Leta 2017 je bil najpogosteje uporabljen odgovor se popolnoma strinjam (37,9 % moških in 36,0 % žensk), kjer tudi ni bilo razlik v spolu. Naslednji najpogostejši odgovor pri obeh spolih je bil se popolnoma strinjam (29,0 % moški in 29,8 % ženske). Najmanjši odstotek je bil zaznan pri odgovoru se sploh ne strinjam, in sicer prav tako pri obeh spolih. V tabeli 1 je razvidno, da se je v obeh letih največ državljanov popolnoma strinjalo s trditvijo, da so policisti za svoje delo odgovorni državljanom. Bistvenih razlik v nadaljnjih odgovorih ni bilo, prav tako ni bilo velikih razlik med spoloma.

Tabela 2: Strinjanje s trditvijo »Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom« glede na starost anketirancev v odstotkih (%)

Starostna skupina	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
18–30	2,2	2,2	10,3	7,4	31,4	31,3	28,4	33,1	27,8	26,1
31–45	1,8	2,6	9,0	8,7	24,4	27,7	29,0	28,9	35,7	32,1
46–60	4,3	2,7	6,9	6,3	22,9	19,9	24,7	9,2	41,1	41,9
61–	3,9	1,6	3,9	7,1	12,5	18,0	28,1	26,7	51,6	46,6
Skupaj	2,8	2,3	8,3	7,4	25,2	24,0	27,6	29,3	36,1	37,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

V tabeli 2 lahko vidimo, da se v letu 2011 pri vseh starostnih skupinah, razen v najmlajši skupini, prebivalci največkrat »popolnoma strinjajo« s trditvijo. Opazne so razlike med starejšimi in mlajšimi prebivalci. Mlajši prebivalci se s trditvijo sicer strinjajo, vendar so bili velikokrat neodločeni. Največji odstotek strinjanja je bil zaznan pri najstarejši skupini (51,6 %). Sledil je odgovor se strinjam (27,6 %), in sicer je bil najpogosteje izbran v skupini 31–45 let. Nekaj (25,2 %) prebivalcev je bilo neopredeljenih. S trditvijo se ni strinjalo 8,3 % prebivalcev, največ jih je bilo iz skupine najmlajših. S trditvijo se sploh ni strinjalo 2,8 % prebivalcev, ki so bili večinoma uvrščeni v starostno skupino 46–60 let. V letu 2017 so med najstarejšo in najmlajšo populacijo opazne razlike. V najmlajši starostni skupini je najpogostejši odgovor se strinjam (33,1 %), v vseh drugih starostnih skupinah pa se popolnoma strinjamo. Drugi najpogostejši odgovor je poleg strinjanja tudi neopredeljenost. Nestrinjanje s trditvijo je bilo v vseh starostnih skupinah uporabljeno najmanjkrat. V obeh letih je najpogostejši odgovor se popolnoma strinjamo. Izstopa le najmlajša

starostna skupina, ki v obeh letih ni imela takšnega mnenja. Mlajši so se pogosteje odločili za se strinjam ali pa so bili neopredeljeni.

Tabela 3: Strinjanje s trditvijo »Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom« glede na pridobljeno izobrazbo anketirancev v odstotkih (%)

Izobrazba	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
Nedokončana osnovna šola	0,0	9,1	0,0	9,1	25,0	36,4	25,0	27,3	50,0	18,2
Dokončana osnovna šola	4,4	1,3	12,2	7,6	23,3	18,4	33,3	24,1	26,7	48,7
Dokončana srednja šola	3,1	3,1	7,4	8,6	27,0	25,7	26,5	26,8	36,0	35,8
Dokončana 2-letna višja šola	1,1	1,5	5,3	6,2	23,2	25,4	27,4	30,8	43,2	36,2
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	2,2	2,1	9,2	6,2	23,1	22,7	29,3	36,8	36,2	32,3
Specializacija, magisterij	0,0	0,0	18,2	3,3	18,2	21,3	0,0	31,1	63,6	44,3
Doktorat	25,0	0,0	25,0	6,3	0,0	25,0	0,0	31,3	50,0	37,5
Skupaj	2,9	2,3	8,2	7,4	25,1	23,9	27,5	29,4	36,3	37,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

V tabeli 3 lahko vidimo, da je bil leta 2011 najpogostejši odgovor se popolnoma strinjam, in sicer ne glede na stopnjo izobrazbe anketirancev. Razlika je bila le pri anketirancih z dokončano osnovno šolo, ki so za najpogostejši odgovor izbrali »se strinjam« (33,3 %). Drugi najpogostejši odgovor je bil pri anketirancih z doktoratom se sploh ne strinjam (25 %) oz. se ne strinjam (25 %). Pri anketirancih z magisterijem pa se ne strinjam (18,2 %) oz. niti/niti (18,2 %). Anketiranci z visoko šolo, fakulteto ali umetniško akademijo so imeli za drugi najpogostejši odgovor se strinjam (29,3 %), prav tako anketiranci z dokončano dveletno višjo šolo (27,4 %). Anketiranci z dokončano srednjo šolo so bili pri drugem najpogostejšem odgovoru neopredeljeni (27 %), tisti z dokončano osnovno šolo pa so za drugi najpogostejši odgovor izbrali popolnoma se strinjam (26,7 %). Anketiranci z nedokončano osnovno šolo so bili pri drugem najpogostejšem odgovoru neopredeljeni (25 %) oz. so se s trditvijo strinjali (25 %). V letu 2017 so se s trditvijo popolnoma strinjali prebivalci z doktoratom (37,5 %), magisterijem (44,3 %), višjo šolo (36,2 %), dokončano srednjo šolo (35,8 %) in dokončano osnovno šolo (48,7 %). Prebivalci z nedokončano osnovno šolo so največkrat izbrali odgovor niti/niti (36,4 %),

prebivalci z dokončano visoko šolo pa se strinjam (36,8 %). Drugi najpogostejši odgovor je bil v večini skladen, in sicer se strinjam. Najmanjkrat izbrana odgovora sta bila se sploh ne strinjam in se ne strinjam. V tabeli lahko opazimo, da je bil najpogostejši odgovor obeh let večinoma skladen, in sicer se popolnoma strinjam.

Tabela 4: Strinjanje s trditvijo »Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom« glede na velikost naselja v odstotkih (%)

Velikost naselja	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	1,1	3,0	10,9	8,7	29,0	24,8	23,8	25,7	35,2	37,8
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	3,2	2,6	10,9	9,1	27,0	23,3	26,4	29,8	32,5	35,3
Primestno naselje ali manjše mesto	4,5	3,2	6,1	7,7	22,9	20,9	30,7	31,4	35,8	36,8
Večje mesto, mestna občina	2,3	1,4	5,3	5,5	22,3	25,8	29,1	29,2	41,1	38,0
Skupaj	2,7	2,3	8,4	7,4	25,3	24,1	27,4	29,1	36,1	37,1

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Kot je prikazano v tabeli 4, so v letu 2011 prebivalci, ne glede na kraj bivanja, odgovorili enotno, in sicer, da se popolnoma strinjajo. Večji delež strinjanja je bil v mestnih občinah (41,1 %). Drugi najpogostejši odgovor je bil se strinjam v večjih (29,1 %) in manjših mestih (30,7 %). V drugih dveh krajih so bili prebivalci neodločeni. Najmanjkrat uporabljeni odgovori so bili se ne strinjam in se sploh ne strinjam v vseh velikostih naselja. Leta 2017 je bil v vseh krajih bivanja najpogostejši odgovor se popolnoma strinjam. V odstotkih skoraj ni bilo razlik. Nekaj prebivalcev je bilo neopredeljenih, in sicer največkrat pri hiši na samem, zaselku ali manjši vasi (24,8 %). S trditvijo se ni strinjalo najmanjše število vprašanih. Prebivalci strnjenege vaškega naselja (9,1 %) in prebivalci manjšega mesta (3,2 %) so pri tem najbolj izstopali. V obeh letih in v vseh krajih bivanja je bil najpogostejši odgovor se popolnoma strinjam. Med letoma ni bilo bistvenih razlik.

Tabela 5: Strinjanje s trditvijo glede na spol in glede na leto spraševanja pri trditvi »Nudjenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov« v odstotkih (%)

Spol	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
Moški	1,4	1,7	7,7	4,4	22,0	19,2	33,2	29,0	35,7	45,8
Ženske	0,8	0,8	2,7	4,2	17,8	19,4	31,2	29,2	47,5	46,5
Skupaj	1,0	1,2	4,9	4,3	19,7	19,3	32,1	29,1	42,2	46,1

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Iz tabele 5 lahko razberemo, da se večina anketirancev moškega in ženskega spola, ki je odgovarjala v letu 2017, popolnoma strinja (45,8 %, 46,5 %) ali strinja (29,0 %, 29,2 %) s trditvijo, da je »nudjenje pomoči državljanom enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov«. Neopredeljenih je ostalo 19,2 % anketirancev in 19,4 % anketirank. S trditvijo se ne strinja le majhen delež anketirancev (4,4 %) in anketirank (4,2 %), še manj pa je tistih, ki se s trditvijo sploh ne strinjajo (1,7 % anketirancev in 0,8 % anketirank). Če pogledamo odgovore po obeh spolih skupaj, lahko vidimo, da se skoraj polovica vseh anketirancev (46,1 %) popolnoma strinja s trditvijo, strinja pa približno 29,1 % vseh anketirancev. Neopredeljenih je petina anketirancev (19,3 %), zelo malo pa se jih s trditvijo ne strinja (4,3 %) ali sploh ne strinja (1,2 %). V primerjavi s preteklo raziskavo iz leta 2011 ni zaznati bistvenih razlik, če primerjamo odgovore anketirancev in anketirank skupaj. Opazimo, da se je v letu 2017 zvečal delež moških (za približno 10,1 %), ki se s trditvijo popolnoma strinjajo.

Tabela 6: Strinjanje s trditvijo »Nudjenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov« glede na starost anketirancev v odstotkih (%)

Starostna skupina	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
18–30	1,1	1,1	7,6	6,2	25,5	20,9	31,7	31,1	34,1	40,7
31–45	0,5	2,3	3,6	3,5	17,6	20,4	34,4	30,9	43,9	42,9
46–60	1,3	1,2	3,9	3,3	17,0	19,9	31,3	27,8	46,5	47,7
61–	1,6	0,0	1,6	4,5	12,4	15,7	30,2	26,9	54,3	52,9
Skupaj	1,1	1,2	5,0	4,3	19,8	19,2	32,0	29,2	42,1	46,1

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

V tabeli 6 lahko vidimo, da se v starostni skupini 18–30 let manj kot polovica (40,7 %) anketirancev popolnoma strinja s trditvijo, tretjina se s trditvijo strinja (31,1 %). Podobno kot v prej omenjeni starostni skupini se tudi v starostni skupini 31–45 let največ anketirancev s trditvijo popolnoma strinja (42,9 %) in strinja (30,9 %). V starostni skupini 46–60 let se slaba tretjina (27,8 %) s trditvijo strinja in skoraj polovica (47,7 %) popolnoma strinja. Več kot polovica anketirancev (52,9 %), starih 61 ali več let, se popolnoma strinja s trditvijo in več kot četrtina (26,9 %) se jih s trditvijo strinja. Iz tabele 6 je razvidno, da se večina anketirancev strinja (29,2 %) ali popolnoma strinja (46,1 %) s trditvijo, ne glede na to, v katero starostno skupino sodi. Če primerjamo rezultate z rezultati iz leta 2011, lahko ugotovimo, da ni bistvenih odstopanj med letoma 2011 in 2017. Opazimo, da se je v letu 2017 za 4,6 % zmanjšalo število neopredeljenih odgovorov pri starostni skupini 18–31 let ter povečalo število odgovorov popolnoma se strinjam s trditvijo za 6,6 %. Spremembe so vidne tudi v starostnih skupinah 31–45 let in 46–60 let, kjer se je za odgovor se strinjam odločilo 3,5 % manj anketirancev. Ko primerjamo rezultate neodvisno od tega, v katero starostno skupino so anketiranci spadali, lahko vidimo, da se je zmanjšal delež odgovorov se strinjam, in sicer za 2,8 %, za 4 % pa se je povečal delež tistih, ki so odgovorili se popolnoma strinjam.

Tabela 7: Strinjanje s trditvijo »Nudnje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov« glede na izobrazbo anketirancev v odstotkih (%)

Izobrazba	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
Nedokončana osnovna šola	0,0	9,1	0,0	0,0	25,0	9,1	25,0	45,5	50,0	36,4
Dokončana osnovna šola	2,2	0,6	5,5	3,8	22,0	17,6	30,8	26,4	39,6	51,6
Dokončana srednja šola	0,8	1,2	6,1	4,6	20,1	19,7	31,4	29,0	41,6	45,5
Dokončana 2-letna višja	1,1	0,0	3,2	5,4	15,8	18,5	33,7	30,8	46,3	45,4
Visoka šola, fakulteta, umetniška akademija	1,3	1,7	2,6	3,8	19,7	21,0	32,8	30,6	43,7	43,0
Specializacija, magisterij	0,0	0,0	0,0	1,6	36,4	18,0	18,2	26,2	45,5	54,1
Doktorat	0,0	0,0	0,0	6,3	0,0	12,5	75,0	31,3	25,0	50,0
Skupaj	1,1	1,1	4,8	4,2	19,9	19,3	31,9	29,3	42,4	46,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

V tabeli 7 lahko vidimo, da je največ (45,5 %) anketirancev z nedokončano osnovno šolo izbralo odgovor se strinjam, sledila mu je izbira odgovora se popolnoma strinjam z 36,4 %. Rezultati so bili nekoliko drugačni pri osebah, ki imajo dokončano osnovno šolo. Dobra četrtina (26,4 %) se je s trditvijo strinjala, več kot polovica (51,6 %) pa se jih je z odgovorom popolnoma strinjala. Podobne odgovore so podali anketiranci z dokončano srednjo šolo (29,0 % se strinjam in 45,5 % se popolnoma strinjam). Največ tistih, ki so dokončali 2-letno višjo šolo, se je popolnoma strinjalo (45,4 %) ali strinjalo (30,8 %) s trditvijo. Največ anketirancev z opravljeno visoko šolo, fakulteto ali umetniško akademijo se je s trditvijo popolnoma strinjalo (43,0 %) in strinjalo (30,6 %). Nihče od oseb s specializacijo ali magisterijem ni izbral odgovora se sploh ne strinjam in le 1,6 % jih je izbralo odgovor se ne strinjam. Več kot četrtina (26,2 %) se jih je s trditvijo »strinjala« in dobra polovica (54,1 %) je izbrala odgovor se popolnoma strinjam. Tudi anketiranci z doktoratom niso izbrali odgovora se sploh ne strinjam. Polovica (50,0 %) se jih je z odgovorom popolnoma strinjala. V primerjavi z letom 2011 najbolj izstopa podatek pri anketirancih z doktoratom. Iz omenjene skupine je kar 25 % več anketirancev izbralo odgovor se popolnoma strinjam, odgovor se strinjam pa je izbralo kar 43,7 % manj anketirancev kot v letu 2011. Omenimo lahko tudi skupino z nedokončano osnovno šolo. 20,0 % več anketirancev iz te skupine je izbralo odgovor se strinjam in 13,6 % anketirancev manj se je popolnoma strinjalo s trditvijo v primerjavi z letom 2011.

Tabela 8: Strinjanje s trditvijo »Nudenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov« glede na velikost naselja, v katerem anketiranec prebiva, v odstotkih (%)

Velikost naselja	1		2		3		4		5	
	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017	2011	2017
Hiša na samem, zaselek ali manjša vas	0,5	0,9	5,2	3,9	24,4	17,8	30,1	27,4	39,9	50,0
Strnjeno vaško naselje s šolo, pošto, trgovino	1,3	1,3	5,5	6,5	20,6	18,4	32,8	29,4	39,9	44,3
Primestno naselje ali manjše mesto	1,7	1,4	6,7	4,1	18,0	18,2	34,3	30,5	39,3	45,9
Večje mesto/mestna občina	0,8	1,2	2,6	3,3	17,4	21,2	31,3	29,2	47,9	45,1
Skupaj	1,1	1,2	4,9	4,3	20,0	19,4	32,1	29,1	42,0	46,0

* 1 – se sploh ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti/niti, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Iz tabele 8 razberemo, da se je polovica (50,0 %) tistih anketirancev, ki ima stalno prebivališče v hiši na samem, zaselku, ali manjši vasi, s trditvijo popolnoma strinjala. Dobra četrtina (27,4 %) se jih je s trditvijo strinjala, 17,8 % jih je bilo neopredeljenih. Od tistih, ki prebivajo v strnjenem vaškem naselju (s šolo, pošto in trgovino), jih je prav tako večina (44,3 %) izbrala odgovor se popolnoma strinjam, 29,4 % se jih je s trditvijo strinjalo. Podobni rezultati so se pokazali tudi pri anketirancih iz primestnega naselja ali večjega mesta, kjer se jih je tretjina (30,5 %) s trditvijo strinjala, 45,9 % pa popolnoma strinjala. Podobne odgovore so podali tudi anketiranci iz večjih mest (29,2 % se jih je s trditvijo strinjalo in 45,1 % popolnoma strinjalo). Ugotavljamo, da ni bistvenih razlik med anketiranci, ki živijo v različnih okoljih. Od tistih, ki so izbrali odgovor se popolnoma strinjam, je bilo največ (50%) živečih v hiši na samem, zaselku ali manjši vasi, najmanj (44,3 %) pa v strnjenem vaškem naselju s šolo, pošto in trgovino. Če primerjamo rezultate z rezultati iz leta 2011, vidimo, da med njimi ni bistvenih razlik. Razlike so opazne predvsem pri odgovoru se popolnoma strinjam, kjer najbolj izstopa povišan odstotek (za 10,1 %) izbora tega odgovora pri anketirancih, ki živijo v hiši na samem, zaselku ali manjši vasi.

3 Razprava

Predstavili smo rezultate iz raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih v letu 2017, nanašajoče se na dve spremenljivki – trditvi: »Policisti so za svoje delo odgovorni državljanom« in »Nudenje pomoči državljanom je enako pomembna naloga policistov kot izvrševanje zakonov«.

Ugotovili smo, da se je večina anketirancev strinjala ali popolnoma strinjala z obema trditvama. Kot smo že omenili, so v ZNPPol (2013) poleg pooblastil in temeljnih nalog določene tudi druge naloge, ki policiste zavezujejo k sodelovanju s posamezniki in skupnostjo ter izvajanju preventivne dejavnosti. Menimo, da policisti dobro opravljajo omenjene naloge, saj se prebivalci lokalnih skupnosti zavedajo, da so policisti za svoje delo odgovorni državljanom. Glede na to, da je v ZNPPol (2013) poudarjeno spoštovanje človekove osebnosti in dostojanstva, lahko rečemo, da je že v samem zakonu poudarjen pomen enakopravnosti med uveljavljanjem zakonov in izvajanjem pomoči državljanom. Šumi et al. (2012) omenjajo vpliv policijskega dela v skupnosti na odnos med policisti in prebivalci lokalnih skupnosti. Menimo, da je omenjen sodobni pristop prav tako pripomogel k večjemu zavedanju odgovornosti, ki jo imajo policisti do prebivalcev. Zavedati se moramo, da je opravljanje drugih

nalog policije dostikrat spregledano in ni predstavljeno v medijih. Policisti se pri svojem delu srečujejo z različnimi ljudmi in dogodki, v katerih morajo ukrepati predvsem humano. Pod ta dela spadajo dnevi odprtih vrat različnih policijskih postaj, kjer se obiskovalci lahko seznanijo z delom policije, predstavljene so jim posebne enote itd. Med delovnim časom velikokrat rešijo tudi živali, kot so npr. labodi na avtocesti in zapuščeni psi, ki potrebujejo vodo ali hrano. Vsako novo šolsko leto se pridružijo prvošolčkom in jih spremljajo v šolo. Skupnosti so se približali tudi prek tedenskih (preventivnih) opozarjanj na morebitne nevarnosti, z udeleževanjem na krvodajalskih akcijah, organizacijo dobrodelnih koncertov in še z mnogimi drugimi dejavnostmi. Razpravo lahko zaključimo z mislijo Roberta Šumija, avtorja raziskave iz leta 2009, ki je zapisal: »... osebno verjamem, da je v policiji končno dozorelo spoznanje, da policist ni vojak, ter da je policija zaradi ljudi in ne obratno.« (Šumi, 2009, str. 4)

Literatura

- Bren, M. in Bagari, D. (2013). Mnenjska raziskava o zadovoljstvu občanov z delom policije, njeni uspešnosti, o zaupanju vanjo ter občutku varnosti na območju Policijske uprave Murska Sobota. *Varstvoslovje*, 15(1), 64–82.
- Czapska, J., Radomska E. in Wójcik D. (2014). Police legitimacy, procedural justice, and cooperation with the police: A Polish perspective. *Varstvoslovje*, 16(4), 453–470.
- Čuvan, B. in Meško, G. (2015). Samozaznava legitimnosti policistk in policistov v Sloveniji. *Varstvoslovje* 17(3), 318–337.
- Komisija za preprečevanje korupcije. (2011–2014). *Lokalne skupnosti*. Pridobljeno na <https://www.kpk-rs.si/sl/zavezanci-in-njihove-dolznosti/kdo-so-zavezanci/lokalne-skupnosti>
- Kovčo Vukadin, I. in Matić, R. (2011). Specific roles and responsibilities of the police in victim assistance: Police officers' view. *Varstvoslovje*, 13(2), 145–168.
- Meško, G., Hacin, R. in Eman, K. (2014). Trust in police by Slovenian law and criminal justice and security students. *Varstvoslovje*, 16(4), 471–491.
- Modić, M., Lobnikar, B. in Dvojmoč, M. (2014). Policijska dejavnost v Sloveniji: Analiza procesov transformacije, pluralizacije in privatizacije. *Varstvoslovje*, 16(3), 217–241.
- Policija. (n. d.). *Kodeks policijske etike*. Pridobljeno na <https://www.policija.si/index.php/component/content/article/113-predstavitev/203-kodeks-policijske-etike>
- Reisig, M., Tankebe, J. in Meško, G. (2012). Procedural justice, police legitimacy, and public cooperation with the police among young slovene adults. *Varstvoslovje*, 14(2), 147–164.
- Šumi, R. (2009). Smo policisti družbeno odgovorni? [E-gradivo] V T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Varstvoslovje med teorijo in prakso*. (str. 1–5). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na <https://dk.um.si/Dokument.php?id=40176>
- Šumi, R., Lobnikar, B., Banutai, E. in Rančigaj, K. (2012). Integriteta policijskih vodij in njihova skrb za skupnost. *Varstvoslovje*, 14(1), 60–74.
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPOl). (2013, 2015, 2017). *Uradni list RS*, (15/13, 23/15, 10/17).
- Žaberl, M. (2006). *Temelji policijskih pooblastil*. Ljubljana: Fakulteta za policijsko-varnostne vede.

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

